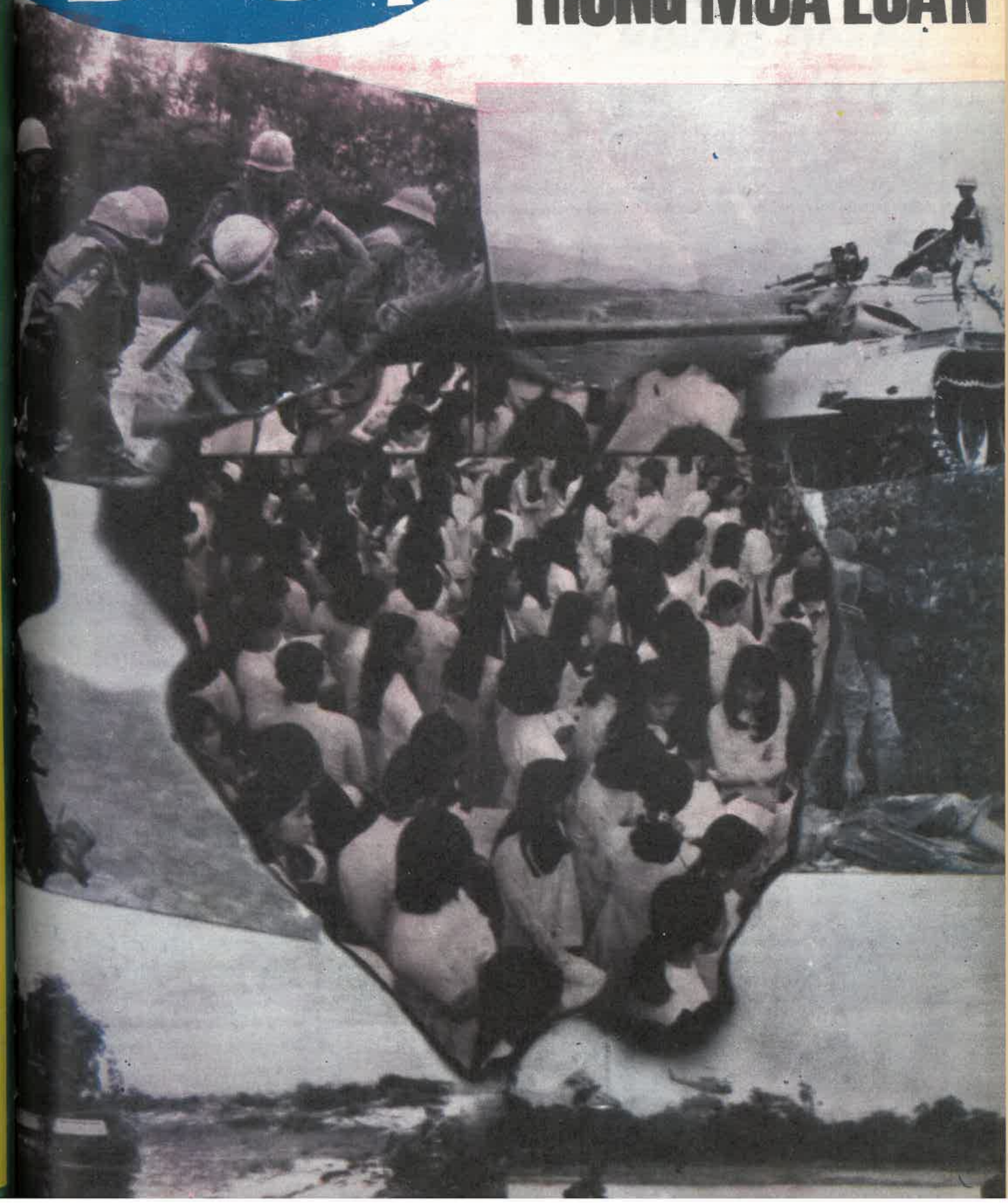

05 531
06 42 +

H 144

ĐỜI

HỌC THI TRONG MÙA LOẠN

ĐỜI

SỐ 144 — NĂM THỨ BA — GIÁ 70đ

TUẦN LỄ TỪ 11-8-72 ĐẾN 18-8-72

ĐẶC BIỆT: HỌC VÀ THI TRONG TIẾNG SÚNG

● SINH VIÊN TRONG THỜI CHIẾN : phạmnga ● BI HẢI KỊCH DƯ HỌC : doãnquốc sĩ ● THI CỬ THỜI LOẠN : người xứ huế.

CHÁNH TRỊ :

CUỘC TRANH CỬ NIXON — MC GOVERN VÀ THỊ TRƯỞNG CHỪNG KHOẢN WALL STREET tứ hải.

VĂN NGHỆ :

● HỌC TRÒ KỂ KHÔNG CÒN NỮA : phạmlậpnam ● NGHĨ QUANH : cạc sĩ ● CÂU CHUYỆN KHÔNG TÊN : lê tất điều ● LỚP TRẺ HÀ NỘI : bửu văn bình ● GIỮA NHỮNG NGƯỜI ĐÃ CHẾT : hoàng hân bửu ● PHIÊU : tề đê ● THƠ : trần ngọc kim — maiduyên căn — nguyên tấn thanh — vô phong vân — ý yên.

CÁC MỤC THƯỜNG XUYÊN :

● NÓI VỚI ĐẦU GỐI ● SINH TỬ PHÙ ● TRANG THƠ ● ĐỜI MUÔN MẶT ● THỜI SỰ THẾ GIỚI ● THỜI SỰ TRONG NƯỚC ● ĐIỆN ẢNH ● NHIEP ẢNH ● S. HOẠT NGHỆ THUẬT

Chủ nhiệm :

Bà TRẦN THỊ ANH MINH

Chủ trương biên tập

CHU TỬ

tòa soạn 143—145 Cống Quỳnh S.G.
Đ.T. 22.323

(Phát hành mỗi sáng thứ SÁU)

Trường thi 72 : một cuộc khủng hoảng giá trị

Học đường, cũng như gia đình xưa nay vẫn giữ vai trò bảo tồn những nền nếp, giá trị của xã hội. Những quan niệm về thiện ác, tốt xấu, những bảng thang giá trị xã hội, đều được truyền thụ và tiếp nhận từ thế hệ này sang thế hệ khác ở học đường và trong gia đình.

Với vai trò đó, hiện nay phần lớn các gia đình, và có thể nói tất cả các trường học đều dấn ra một cảnh khủng hoảng.

Cuộc khủng hoảng đó nổi bật trong phạm vi thi cử, và ở ngay trường thi.

Năm 1968 Thủ tướng Trần văn Hương ký nghị định tha tội cho tất cả các thí sinh đã bị cấm thi. Dự luận giáo chức sôi nổi, vì người ta sợ rằng biện pháp kỷ luật cuối cùng trong trường thi đã bị bãi bỏ thì trường thi trở nên hỗn loạn mất.

Nhưng ngay cả khi các biện pháp kỷ luật trên vẫn được thi hành tới mức tối đa thì trường thi cũng đủ loạn rồi.

Trường thi mất kỷ luật không phải chỉ vì có những thí sinh vô kỷ luật gian lận trắng trợn, đe dọa giám thị và giám khảo, hành hung giáo chức, cướp bài, tráo bài v.v...

Tình trạng «loạn» của trường thi chính vì tâm trạng của mọi người trong đó đều không «bình» được nữa.

Trước hết là người ta không tin tưởng bao nhiêu ở giá trị bằng cấp, — Việc thi cử không phải để thăng tiến giá trị của học vấn, cũng không phải để đạt tới một nấc thang hầu leo lên địa vị vật chất cao hơn, nhờ kiếm được việc làm khá hơn.

Cả hai kỳ vọng vật chất và tinh thần của người dự thi đều không còn.

Việc thi cử cũng mất tính chất nghiêm trang vì tình trạng gian lận đã lan quá rộng và gây quá nhiều tai tiếng. Vì xã hội đã không bảo vệ được những giá trị gọi là «thiện», gọi là «lương chính» cho nên ngay cả các học sinh nhỏ tuổi cũng không tin tưởng ở các giá trị đó nữa. Trong một kỳ thi tuyển lớp Một của một trung tâm giáo dục tại Saigon, người ta đồn đại rằng việc mua đề thi đã xảy ra. Nhiều vị cha mẹ đã mua đề trước, dạy cho con, các đứa nhỏ 5, 6 tuổi và tập cho đứa trẻ ngay từ tuổi thơ ấu đã biết hưởng lợi lộc nhờ gian lận, hưởng sự ưu đãi nhờ tình trạng bất công.

Điều nguy hiểm ở trường thi không phải vì thí sinh gian lận nhiều hơn mà vì họ gian lận một cách thần nhiên không cảm thấy mắc cỡ khi bị bắt nừa. Người giáo chức đi coi thi cũng không coi việc duy trì sự công bình ở trường thi là sứ mạng của mình nữa, mà nhiều khi nhắm mắt làm ngơ trước các cảnh gian lận.

Rõ ràng đó là một cuộc khủng hoảng giá trị trong xã hội và trong ngành giáo dục. Đã đến lúc phải thực hiện cuộc cải cách thi cử tối thiểu, do nguyên Tổng trưởng Giáo dục Trần Ngọc Ninh đưa ra từ năm 1966. là bỏ bớt bằng cấp, bắt đầu với văn bằng Tú Tài 1.

ĐỜI

Tiếng kêu thương

Thế là sắc luật về báo chí đã được công bố đúng như lời tiên đoán của Đầu Gối, nghĩa là các nhật báo, tuần báo muốn tiếp tục xuất bản phải ký quỹ 20 triệu đồng cho nhật báo và 10 triệu đồng cho tuần báo. Dĩ nhiên báo Đời sẽ không đào đầu ra số tiền khổng lồ 10 triệu đồng. Đành chỉ biết cầu cứu bạn đọc. Cầu cứu rằng: « Con cá nó sống vì nước. Đời lúc này sống hay chết là ở trong tay bạn đọc, Đời cầu cứu 10 ngàn bạn đọc của Đời sẽ cho báo Đời mượn mỗi bạn đọc 10 ngàn đồng. Chỉ cần mỗi bạn đọc bố thí cho Đời mượn 10 ngàn đồng, Đời đã thu được 1 số tiền là 100 triệu đồng. Ký quỹ mất 10 triệu còn lại 90 triệu, bạn đọc nào túng tiền lấy vợ hoặc đánh xi phé Đời sẵn sàng cho mượn lại khỏi lấy lời gì cả. Như thế là nhất cử lưỡng tiện, báo Đời vừa có tiền ký quỹ, các bạn vừa có 90 triệu xài chơi, đỡ buồn !

Cái gì sẽ xảy ra sau sắc luật về báo chí ?

Các báo sẽ đua nhau tự khai tử. Ký giả, ấn công, nhà in sẽ đua nhau thất nghiệp.

Lâm Bưu hiện ở Chợ Lớn

Tiếng Pháp có danh từ « Chinoiserie » để chỉ những cái gì kỳ quặc, khó hiểu, quái đản. Vụ Lâm Bưu bị triệt hạ quả là 1 « Chinoiserie » rất tầu. Lâm Bưu là đồng chí thân thiết nhất của Mao Trạch Đông, là người đã vào sinh ra tử, đồng cam cộng khổ với họ Mao, được họ Mao chỉ định là người thừa kế sau này. Đùng 1 cái Lâm Bưu bị mất tích. Người thì bảo Lâm Bưu bị hạ sát, người thì bảo Lâm Bưu đi trốn máy bay bị rơi. Người thì bảo Lâm Bưu bị triệt hạ vì đã chủ trương thỏa hiệp với Mỹ. Nhưng tại sao sau khi Lâm Bưu bị triệt hạ chính Mao Trạch Đông lại đón tiếp linh đình ông trùm tư bản Nixon ? Người

thì bảo Lâm Bưu bị hạ sát vì đã công khai chống Mao, vì đã biết văn kiện mệnh danh là « văn kiện 571 » được coi là tuyên ngôn kết tội Mao bất nhân bất nghĩa đối với các đồng chí Lưu Thiếu Kỳ, Chu Đức v.v... và đòi Mao từ chức chủ tịch đảng CS Trung hoa. Nguyên cái tên của văn kiện cũng bao hàm ý nghĩa súc tích súc rất « chinoiserie » Con số 571 tức « ngũ thất nhất » đọc bằng tiếng phổ thông trùng âm với. Vũ khởi Nghĩa (cả 2 đều đọc là Ứ si Ý) gọi lại tịch tướng Trần tử Đạo, tư lệnh phân khu Vũ Hán làm phản và bắt giữ 2 sứ giả mang mật lệnh của Mao từ Bắc Kinh đến năm 1967. Cái vụ « tài liệu 571 » quả là một « Chinoiserie » nhưng vẫn chưa « Chinoiserie » bằng câu chuyện dưới đây :

Theo các hãng thông tấn ngoại quốc thì Lâm Bưu đã chết trong khi đi trốn vì máy bay hết ết xăng trên con đường bay sang Nga số, nhưng theo nguồn tin riêng của Đầu Gối thì Lâm Bưu hiện còn sống và hiện trú ẩn tại 1 căn nhà 3 tầng lầu ở đường Khổng Tử Chợ Lớn. Chắc bạn đọc sẽ cho tin này là tin phịa nhưng đối với 1 nước đầy chuyện kỳ quặc đầy « Chinoiserie » như nước Tàu thì cái vụ Lâm Bưu hện ở Chợ lớn không có gì là kỳ quặc. Có thể ông Lâm Bưu này là ông Lâm Bưu giả do 1 số người Tàu dựng lên để mần xi nhưng Đầu Gối đã đích thân tìm cách nhìn mặt ông Lâm Bưu này thì thấy ông giống Lâm Bưu như tạc mặc dầu Đầu Gối chưa bao giờ gặp Lâm Bưu, chỉ nhìn hình ông trên mặt báo.

NGŨ TỬ TỬ

CHUYỆN ĐỜI

Tô Tần VÀ «tiền cứ hậu cung»

Loạn thế độc thư
Bình thời luyện võ
CỎ THƯ

Biên sĩ Tô Tần, người thời Chiến Quốc, sinh trưởng ở Lạc Dương, cùng với người nước Ngụy là Trương Nghi theo học thầy Quỷ Cốc, được thầy truyền thuật « Tung Hoành »

Thành tài, Tô Tần bái biệt thầy xuống núi cầu công danh. Lâm biệt, Quỷ Cốc còn tặng thêm cho Tô Tần tập « Âm Phủ » do Khương Thái Công đời nhà Châu viết để lại, dặn Tô Tần khi gặp chuyện bất như ý, hãy mở sách này ra đọc lại.

Tô Tần trở về nhà, bán hết điền sản lấy tiền làm vốn du thuyết các nước. Tô Tần may áo hồ cừ trắng, sắm xe ngựa ra đi, tin chắc với tài học sẽ được trọng dụng ở nước Tần. Vì họ Tô thấy nước Tần là quốc gia cường thịnh nhất, nhiều tương lai nhất trong lục quốc thời đó. Tô Tần tới Hàm Dương, thủ đô Tần Quốc, cầu yết kiến Tần Huệ Văn Vương dâng chiến thuật thôn tính các nước, thống nhất Trung Quốc. Nhưng không may cho họ Tô, Tần Huệ Văn Vương tự xét chưa đủ sức để phát động chiến tranh nên Tô Tần có gặp mà không được dùng. Ở lại Hàm Dương một năm, tiền bạc đem theo tiêu hết, lại mắc nợ nhà trọ, Tô Tần đành phải bán xe ngựa, bán áo cừ rách, đi giầy cỏ, lếch thếch trở về nhà.

Thấy Tô Tần thất bại trở về, cả nhà họ Tô đều khinh rẻ. Vợ Tô đang ngồi dệt thấy chồng về không thêm ngừng tay, cha mẹ Tô không thêm hỏi thăm con. Tô Tần quá đói, đành phải hỏi bà chị xin ăn. Bà chị Tô

cho em bát cơm nguội. Tô chảy nước mắt nhưng cũng phải cố ăn. Chàng than :

— Làm thằng dưng ông mà cha mẹ không coi là con, vợ không coi là chồng. Còn ra người làm sao được ?

Nhưng Tô Tần vẫn tin ở tài mình, chàng biết mình chưa gặp thời, và chưa thuyết được người mà thời. Chàng bèn ở lại nhà, đóng cửa lại, mở rương sách ra tìm sách đọc lại. Chàng tìm được quyển « Âm Phủ » do thầy tặng và ngày đêm nghiền ngẫm. Khi buồn ngủ, chàng dùng đuôi nhon tự đâm vào đùi, máu chảy ròng ròng, cho tỉnh ngủ và tiếp tục học.

Đọc hết sách « Âm Phủ », Tô Tần lại dời nhà đi du thuyết lần nữa. Lần này chàng không tới Tần nữa mà đi sang Triệu. Các nước Triệu, Tề, Hàn, Ngụy đang sợ nước Tần cường thịnh, thôn tính nhưng chưa biết phải làm sao để kháng. Tô Tần đưa ra chính sách « Hợp Tung » kêu gọi các nước nhỏ hợp sức lại cùng đánh Tần. Một nước lẻ loi không thể địch lại được Tần nhưng binh lực cả 6 nước hợp lại thì mạnh hơn Tần gấp bội. Vua Triệu nghe theo kế của Tô Tần, cấp vàng bạc, ngựa xe cho Tô Tần đi du thuyết các nước kêu gọi « Hợp Tung ». Lần này họ Tô thành công. Chàng được mang ấn Tướng Quốc và được bầu làm « Tung Ước Trưởng » đi khắp 6 nước tổ chức việc hợp tác chống Tần.

(Xem tiếp trang 58)

Sinh Viên trong thời chiến

- ❶ Những vấn đề của Sinh Viên : Học để làm gì ? Tránh lính ? Vô tiền ? Dư ảnh của Sư Đoàn Sinh Viên Bảo Vệ Thủ Đô hồi Mậu Thân !!!
- ❷ Nữ Sinh Viên với hai việc : Học để lấy bằng và lấy... chồng !

PHẠM NGÀ

Đại học phá sản. Tương lai đại học bế tắc. Cách mạng đại học v.v... Tất cả những lời, cáo giác, những giải pháp đề nghị của các học giả, các chính khách đã không còn làm ai xúc động. Dù cho tất cả những tranh luận về một sự cứu vãn đại học đều có vẻ hợp lý nếu như khi bước vào phòng hội, người ta đừng quên nhân danh thực tế—nhất là cái thực tế được các bộ óc vĩ đại đem ra suy tưởng.

Và trong mọi lập luận, chiến tranh được lôi ra làm một tiền đề bị miệt đối thủ. Nhưng trên tất cả, cái tiền đề «Vi hoàn cảnh chiến tranh...» hầu như đã dập tắt mọi hy vọng.

Điều gì còn lại sau những cuộc bàn cãi ? Thưa là cái thực trạng hắc ám vấn đề nặng trên đời sống

của đám sinh viên đang theo học, đã tốt nghiệp hoặc vừa mới bị vứt ra khỏi trường theo tiêu chuẩn mới.

Vậy xin mời quý bạn, đọc tạm rồi bỏ những bản cáo trạng, những cuộc hội thảo để đi thăm những anh chị «học trò già» cho biết sự tình.

Đại học là học đại ?

Trước khi nói đến các phân khoa, các viện đại học, xin hãy chào mừng một viện đại học mới toanh vừa mới mở cửa : đại học Trung Tâm Nhập Ngữ. Quả thật là vĩ đại tổng hợp được mọi phân khoa Y, Dược, Văn khoa... tất cả. Số sinh viên ghi danh theo học thật kỷ lục, đến nỗi đại học ta vừa mới dùng biện pháp gạt ra

một mớ, đuổi trả về các đại học khác. Trong khi đó, các đại học này đang chờ cuộc đôn quân vĩ đại bởi hàng chục ngàn cô tú cậu tú đang háo hức chờ ngày mở cửa trường.

Nhưng học gì đây ? Ngay những bậc phụ huynh ưu tư nhất về tương lai của con cái cũng không thể có một quyết định dứt khoát chọn một. Vậy thời, các cô tú cậu tú đổ xô vào các lớp luyện thi về Y, Dược, Nha, Kỹ thuật. Để rồi sau kỳ thi tuyển, trúng đầu học đấy. Nếu nhiều mũi tên mà chẳng trúng chim nào thì sẽ ghi danh ở các trường «vô tự do» Văn Khoa, Luật. Vậy đại học là học đại.

Tuy vậy, cũng có hai vấn đề chi phối sự chọn lựa (nếu thời may) của các tân sinh viên. Đó là vấn

đề học để tránh lính và học để kiếm tiền.

Học để tránh lính

Xin đừng chữ «tránh lính» để bị bi thảm hơn chữ «trốn lính». Và lại việc trốn lính chỉ xảy ra khi cái đại học lớn nhất, tức loại đại học số 3 bắt ghi danh chứ các sinh viên còn những bốn đến sáu năm theo học trình để dự bị trốn lính, nên chỉ nên gọi là tránh lính.

Đây là đề nhất vấn đề của các nam sinh viên. Vừa rời nhà nước đưa ra tiêu chuẩn mới là nhằm lọc lại tài nguyên quốc gia, chỉ cho những thân đồng 18 tuổi trở xuống mới được vào học đại học. Tuy nhiên, thân đồng nào tuy là thân nhưng cũng ngần đi lính và thân đồng tuổi nhóc nào cũng già cỗi những suy nghĩ tránh lính.

Theo một sinh viên Triết, ý niệm con người là một hữu thể quy từ (phải chế) của Heidegger đã bị vượt khi nền triết học này truyền đến Việt Nam. Bị vượt bởi «Hữu thể trốn lính». Vâng, con người tất yếu là Hữu Thể trốn lính. Vậy thời, ưu tư (souci) nên tăng của con người học trò hiện sinh phải là ưu tư tránh lính, trốn lính.

Chính vậy nên các phân khoa có học trình thật dài, hứa hẹn mấy chữ «biệt phái», «trung tập theo khả năng» cho sinh viên tốt nghiệp như Y, Dược, Sư Phạm, Nông Lâm súc, Kỹ sư Phú thọ được rất đông người chọn làm đất hứa tuy các trường này thì tuyển rất gắt gao và nhận vào rất ít. Học các phân khoa khác thì ít hy vọng hơn về việc trốn lính sau khi tốt nghiệp vì khi đã lãnh mảnh bằng còn phải tìm ngay một cơ sở công hay tư (có thể giả) nào đó xin giúp việc rồi khi bị gọi mới được biệt phái.

Tất cả các đường lối học nêu trên đã không mới lạ gì với bất cứ ông con trai nào hay phụ huynh có con trai đang vào đại học. Vậy xin bàn đến cái mệnh đề thứ hai ngược lại mệnh đề «tất cả tân sinh viên đều ưu tư tránh lính». Đó là «Không phải tất cả các sinh viên đều học để trốn lính».

Học không tránh lính

Trong kỳ sinh viên xôn xáo nhập ngũ vừa rồi, có nhật báo

đăng một con số đúng là 40.7% số sinh viên hoãn dịch học vấn. Riêng trường Luật đến 60.7% Nhưng số sinh viên hoãn dịch vì lý do học vấn, tại Văn Khoa và Luật, không nhiều đến một phần tư sĩ số ghi danh. Phần nữa là nữ sinh viên, phần còn lại là quân nhân công chức và một số sinh viên hoãn dịch gia cảnh, sức khoẻ hoặc bất cứ lý do nào khác, nghĩa là không (hoãn dịch vì lý do) học vấn. Với các biện pháp mới của nhà nước các sinh viên này (trừ quân nhân) bị rung động một phen nhưng lại nhẹ nhõm, chỉ việc đổi sang cái nhãn mới «động viên tại chỗ».

Học để vô tiền

Mục tiêu này chung cho 99.7% sinh viên, bất kể nam nữ, bị lính hay miễn lính, đã lính hay chưa lính. Do đó các trường đào tạo bác sĩ, kỹ sư, được sĩ bao giờ cũng rất đông tan sinh viên ngấm ngấm (đối với nam SV thì còn thêm vụ hoãn lính lâu dài). Như học xong ra bác sĩ chỉ rờ rờ nghe nghe là hết bạc, ai chẳng ham. Trong khi đúng lý ra, naur ở nước ngoài, ít người dám học bác sĩ vì đây là nghề hứa hẹn rất nhiều hy sinh, gian khổ !

Vậy Văn khoa mà cũng đông SV là một hiện tượng mâu thuẫn chẳng ? Nếu như vẫn có thành kiến Văn Khoa chỉ là văn chương, thì phủ ? Thưa không, trong Văn Khoa ban Anh Văn (để dành đào tạo những giáo sư Mỹ ngữ, ứng viên các ngành ngoại giao hay tệ lắm, sở Mỹ) có dân số gần phân nửa sĩ số SVVK.

Chỉ có một điều khó hiểu là 1 số chức vụ trong nhà nước hiện nay, từ Tổng thống đến Tỉnh trưởng đều do những vị xuất thân Kaki cả. Vậy tại sao trường Đại học chiến tranh chánh trị không đạt khách cho lắm ? Nếu phải nhắc lại vấn đề tránh lính thì suy cho cùng kỳ lý, lý do «Thời chiến» phải nhường bước cho lý do «vô tiền». Vậy thua trận không đáng sợ bằng chuyện «thua tiền» thiên hạ.

Số SV không thuần túy, tức thành phần quân nhân công chức rất đông ở Luật và VK hiện nay cổ cái cử nhân cũng chỉ mong đề lên

ngạch, phụ cấp bằng cấp.v.v..Vay mà hiện nay tại VK, có một giai cấp rất hách đó là giai cấp các cụ giáo viên xã ấp. Các cụ không bị động viên, cứ chia phiên nhau một ông coi luôn hai ba lớp ở nhiệm sở, đề lên Saigon đi cours đều không thua gì những SV thuần túy chăm nhất.

Còn ai học vì kiến thức ?

Thời chiến, thời đó là này mà ai nhận rằng mình học đại học để mở rộng kiến thức thì rất dễ bị gán cho cái mũ «quân tử Tàu» nghĩa là cổ hủ, không thức thời, chậm tiến.v.v.. Ai cũng mệt mỏi vì đời sống loạn lạc nên chỉ học về hai loại tối thượng là «tránh lính» và «vô tiền». Lỡ có thêm cái vụ hiểu biết, kiến văn chắc cũng không hại gì.

Còn những con người có thiện chí biểu lộ thật sự phải nhận là quá ít. Tâm lý cần phải hiểu biết thế nào đó để tránh lính và kiếm được tiền, luôn luôn hạ đo ván cái tâm lý học để hiểu biết.

Đậu không vinh, rớt không nhục

Những kỳ thi cấp đại học năm nay có phần khác thường. Sau việc đóng cửa ĐH, các trường theo nguyên tắc chỉ mở một khóa thi đặc biệt, duy nhất tức khóa thi ân huệ nhằm vào các nam SV bị gọi lính nhiều hơn là bá tánh SV. Do đó có hai tâm lý bị đất.

Những anh SV bị gọi lính thì đi trong tâm trạng chán nản, buông thả. Có đậu lên 5 hay thêm chứng chỉ thi cũng vào Thủ Đức. Nhưng vừa rồi liên bộ Quốc phòng Giáo dục lại ra một thông cáo làm một số anh ngã ngựa. Đó là anh nào đã thi đỗ đề vào niên khóa 72-73 ghi năm chót của học trình thì được triển hạn về đi học tiếp cho xong, cụ thể là trường hợp ai học VK và Khoa học còn 2 chứng chỉ chót.

Tâm lý của các thành phần SV còn lại, nhất là nữ SV, lại nghĩ rằng họ có dự thi cũng chỉ làm con cò thế, con vật tế thần, nhất định họ sẽ bị mấy thầy đánh rớt để cho SV đi lính đậu trọn vẹn. Đến lúc quý vị tính nước khôn đó thấy đề thi ra dễ, gae thì dễ bèn than trời «phải chi...»

(Xem tiếp trang 56)

thi cử thời loạn

Chấm thi hàm thụ

Tôi có một thằng em, trong những ngày hỗn loạn ngoài Huế, đã cuốn gói theo do n người lánh nạn vào Đà Nẵng, rồi thừa thắng xông lên nó đồng tui vô tận Saigon cho chắc an.

Nó đang theo học năm đầu đại học ngoài đó. Phải ba chân bốn cẳng đi tản chiến thuật vào đây nó cảm như việc học hành thi cử đi doang rồi. Và giấc mơ trở thành ông quan khoa bằng của nó cũng vỡ tan sau những tràng súng của Bắc quân nổ đi đệt trên đất nước.

Nhưng nhờ hồng phúc, Trị Thiên đã vùng dậy và Tướng Trưởng tuyên bố là ông sẽ giữ Huế vững như bàn thạch. Ông tướng cũng ra lệnh tái lập sinh hoạt bình thường, công chức cán bộ trở về làm việc và các trường học tổ chức thi cử hàng hoàng coi sự rình rập của 4 sư đoàn Bắc quân như «nợ pa». Kể ra trong lúc bốn bề còn đang đẳng sát khí như thế mà Huế dám cho học trò vào lớp ngồi tra bài văn chương chữ nghĩa quả là chuyện can đảm thấy ớn. Nhưng ông tướng cầm vận mệnh quân khu cực bắc đã báo đảm, thiên hạ cũng ráng mà yên tâm.

Bởi vậy thằng em di cư của tôi bèn anh dũng trở về Huế dự thi. Ngày nó về, Vi Xi bắt đầu phao kích lại rai. Nhưng không sao, nó vẫn hiên ngang tiến

về trường đại học, yên trí là thầy bạn đang tề tựu đông đủ ở đó. Nhưng đặt chân vào sân trường nó thấy vắng hoe. Sĩ tử chỉ có vài chục mạng, cứ bốn năm mạng độc chiếm một phòng thi lớn. Thầy là cũng chẳng thấy đâu. Nó hơi ngạc nhiên, nhưng lại nghĩ là chắc các thầy đang họp kín ở đâu đó để giữ cho đề thi thêm phần bí mật.

Khi đến giờ trọng đại, nó thấy ông cai trường lừng lừng tiến vào phòng thi. Ông cai trường (hay phu trưởng cũng vậy) là khuôn mặt quen thuộc đối với sinh viên ở đây. Mọi người đều tưởng ông ta làm vệ sinh phòng ốc để việc thi cử thêm mùi sạch sẽ.

Nhưng không. Ông cai trường không làm vệ sinh thường thức. Chứng cứ là ông không cầm theo cái chổi chà. Trái lại ông ta cặp nách một cái phong bì dày cộm to tổ bố. Phong bì niêm phong cẩn thận và có đóng dấu đỏ lôm của Viện Đại Học Huế.

Ông ta đứng ngay giữa phòng, đưa mắt nghiêm nhìn toàn thể sĩ tử (đầu chừng 4, 5 chục). Rồi, ông xé phong bì cái rẹt và rút ra một xấp giấy quay ronéo đi phân phát cho thí sinh,

Thì ra ông cai trường phát đề thi. Đó là một cuộc cách mạng lớn lao trong nền thi cử đại học. Đám sĩ tử kinh ngạc quá đỗi, nhưng rồi cũng lặng làm bài và nộp cho ông cai trường vừa lêu

chức. Hôm đó, ông ta đảm trách công tác khai đề thi kiêm giám thị coi thi. Có cậu sĩ tử đem về nhà ngủ mãi chẳng được vì cứ thắc mắc lắm lắm rằng ông cai trường yêu dấu liệu có kiêm cả công tác chấm bài thi nữa không?

Sau đó, lũ sĩ tử mở cuộc điều tra và thu được kết quả như thế này:

Các bậc thầy khả kính đều đi tản chiến thuật hết trơn. Mặc dù có lệnh của nhà nước phải tái đào nhiệm sở. Nhưng các thầy vốn cẩn thận, nhìn xa trông rộng, còn đang nghiên cứu tình thế nên chưa vội về lại mái trường xưa. Tuy vậy, quý thầy cũng lo liệu chu đáo cho sinh viên của mình. Ngồi tại Saigon, các thầy bốp trán ra đề thi và gửi bảo đảm về Huế. Ở trường đại học chỉ có mấy vị thư ký và ông cai trường đáp lời kêu gọi của Trưởng Trưởng trở về làm việc. Vì vậy mới có cái cảnh ông cai trường phải kiêm nhiệm nhiều công tác giáo dục như nói trên.

Kể ra quý thầy tính toán như vậy là phải lắm. Trở về Huế đạo đó (cuối tháng 6-72) coi có môi nguy hiểm. Nếu quý thầy rủi có mệnh hệ nào, quốc gia sẽ mất đi những vị trí thức khoa bảng tinh hoa của đất nước. Còn như các hạng thư ký, cai trường và sinh viên có làm sao đi nữa cũng chẳng hại chi cho quý thầy. Và lại, các thầy cũng đã làm đủ bổn phận nhà nước trao phó. Cũng ra đề thi rồi cũng chấm bài thi bằng... lối hàm thụ!

Đặc khu Học Chánh

Trên đây là nói về thi cử ở đại học Huế. Còn bậc trung học thì thi cử xôm trò hơn nhiều, thầy có chấm thi và coi thi đều có mặt đông đủ. Có lẽ vì thầy cô thuộc giai cấp trung học bằng cấp nhỏ hơn nên ít sợ chết mất danh khoa bằng như quý vị đại học sĩ ở Huế.

Tuy nhiên, đi coi thi ở 4 quân khu về, thầy có lại méo mặt than phiền những chuyện rắc rối. Mặc dù có nghiêm lệnh từ trên xuống, nhưng xem chừng năm nay các màn lộn xộn, hống hách, coi rẻ giám thị vẫn xảy ra lai rai. Cái cảnh thí sinh tay súng tay dao vốn đã trở thành truyền thống ở xứ ta kể sau ngày cách mạng thành công. Nay nếu chỉ dùng một thông tư liên bộ mà dọa nạt tài việc chấm dứt tình trạng vui mất trên vừa khó bề thực hiện lại vừa đáng tiếc vì làm mất đi một truyền thống võ biền, như vậy uổng lắm. Nước ta có tới 4 ngàn năm văn hiến, bây giờ cộng thêm một luồng văn minh võ đạo nữa cho nó văn võ song toàn.

Chả thế mà hồi cuối tháng 7, ông Tổng trưởng Giáo dục đã thân chinh xuống tận Lai Khê thăm anh em sư đoàn 5 để thắt chặt tình văn võ hữu nghị. Và khi đứng trước hàng ngàn họng súng M-16, ông Tổng đã tuyên bố với Việt Tấn Xã về văn đề thi tú tài năm nay. Chọn một đồn binh để nói chuyện học hành, ngụ ý thật là cao xa.

NGƯỜI XỨ HUẾ

Rồi khi bắt tay tướng tử thủ Lê Văn Hưng về Saigon, ông Tổng bèn cảm hứng ban hành một quyết định quân sự. Đó là việc thành lập Đặc Khu Học Chánh Thủ Đức.

Xưa nay, thiên hạ quen nghe nói đặc khu Rừng Sắt, đặc khu Hải Yến, đặc khu 24 ở Kontum... Nghĩa là toàn của nhà binh cả. Nay lại có đặc khu học chánh. Nghe là lạ. Nhưng thật ra dụng ý của Bộ Giáo dục thâm sâu vô cùng.

Người điều khiển đặc khu học chánh là một chức sắc ngang hàng giám đốc. Nhưng bộ ta không gọi ông bằng giám đốc mà kêu là đặc khu trưởng. Nội cái danh xưng không cũng đủ làm ớn xương sống mấy thí sinh nhà binh hết dầm ba gai ở trường thi. Cái lợi thứ hai có lẽ là giới chức đặc khu trưởng, ông học chánh sẽ có quyền chỉ huy các quan nhà binh. Trong giới nhà giáo, có làm vị đi động viên đã leo tới lon trung úy, đại úy rồi. Nay cho các quan úy ấy đi coi thi chấm thi mà mặc đồ rằn ri mang đủ bộ hoa lá cảnh lại đeo tên ten bên hông một củ súng thứ hai nữa thì cứ gọi là oai phong lẫm liệt ra gì.

Ngày xưa việc tổ chức thi cử của triều đình do bộ Lễ trách nhiệm, nhưng việc giám thị trường thi lại do binh lo liệu và được các quan đề, quan điều đứng ra coi sóc với lính tráng giuôm đảo sáng ngời. Sĩ tử nào lộn xộn là đem nọc ra phết vài chục trượng.

Nhờ vậy nạn quay phim hoặc bắt nạt giám thị khó thể xảy ra dưới thời các cụ. Nay quan đặc khu trưởng học chánh có tái lập kỷ luật quân sự ở trường thi thì cũng chỉ là một cách trở về nguồn theo gương các bậc tiền bối, rất tốt.

Còn một mối lợi thứ ba là quan đặc khu trưởng học chánh sẽ tiện việc áp dụng kỷ luật quân đội đối với các nhà giáo quân nhân biệt phái (ông giáo nào mà chẳng là quân nhân?). Giáo sư nào lộn xộn hoặc viết lách nham nhở, phản chiến, cù lét bộ ta thì vị chỉ huy trưởng đặc khu học chánh có thể ký giấy nhốt vài chục củ hoặc thuyền chuyển đi đơn vị tác chiến ngay.

Xem thế quyết định thành lập một cơ cấu đặc sệt quân sự như Đặc khu học chánh thiệt là hay ho. Có lẽ Saigon mới chỉ là thí điểm xem chơi ra sao như kiểu các thí điểm bán gạo, bán đường lẻ của Tổng Cục Tiếp Tế ấy. Nay mai, nếu thành công (mà

nhắc chấn phải thành công) bộ sẽ cho thành lập nhiều đặc khu học chánh khác nữa đính kèm vào 4 vùng chiến thuật cho các tướng quân dễ điều động nhà giáo.

Thí sinh, bạn đã làm gì cho Tổ quốc

Từ mấy tháng nay, bom đạn nổ lung tung trên đất nước thì tại Saigon, người ta cũng treo lung tung cái khẩu hiệu nổi tiếng: «Tổ quốc lâm nguy, bạn đã làm gì để cứu nguy Tổ quốc?» Vì cái khẩu hiệu chỉ có một mà nhiều nơi dành nhau treo quá cho nên tùy theo nơi treo mà thi: hạ trả lời từng cách khác nhau.

Tiện đây chúng tôi cũng xin thưa rằng Saigon rộng lớn lắm, vị đặc khu trưởng e lo không xuê. Xin đề nghị phân ra nhiều chi nhánh cho dễ nắm vững, đại khái như là Đặc chi khu học chánh chợ Vườn Chuối, Đặc chi khu học chánh cầu Ông Lãnh, hoặc Tiểu đặc khu học chánh Bến Tàu, Xóm Mới Gò Vấp, v.v.,

Chẳng hạn như câu đó mà treo trước sở Thuế Vụ ở chợ Cũ thì người ta phải trả lời bằng cách nhào vô đó mà đóng thuế cũng là một cách cứu nguy bao tử của Tổ quốc, mặc dù bao tử chính mình không mấy yên ổn. Những tề nhà giàu trốn thuế có Ti vi xỉ vả, khỏi lo.

giới thiệu sách

● CÔ BÉ TREO MỪNG :

tác phẩm thứ tư được xuất bản trong vòng một năm của một nhà văn trẻ quen thuộc. Tập truyện đặc sắc và lời cuốn nhất của Hoàng Ngọc Tuấn — Yêu thương và khát vọng của tuổi trẻ — Tri Đăng xuất bản.

□ CHỨNG NHÂN CỦA MỘT THỜI ĐẠI

đã có bản tập truyện Hoàng Hải Thủy — Tân Văn ấn hành.

● Đoàn Thiên Doãn Quốc Sỹ

TRUYỆN CỔ TÍCH VÀ KỊCH

NHÀ XUẤT BẢN SÁNG TẠO đã cho bán tại các tiệm sách.

Gồm ba tập : SỢ LỬA (1956), HỒ THỦY DƯƠNG (1960, và TRÁI CÂY ĐAU KHỔ (1963) đóng lại thành bộ, bìa cứng, Ngọc Dũng trình bày.

Các bạn độc giả ở xa, xin gửi bưu phiếu 600đ. về cho Đoàn Quốc Sỹ, 338/60B Thành Thái, Saigon 5, sẽ nhận được sách gửi bảo đảm đến tận nhà.

Còn nếu câu trên được treo trước nhà báo thì giới nhà báo hãy đáp ứng bằng cách im lặng và hoan hỉ ngâm nga câu sấm :

«Mười tờ chết bấy còn ba,

Chết hai còu một, mới ra... báo mình!»

Trường hợp cái biểu ngữ trên treo trước tòa đồ chánh hay thị chính nào đó thì thanh niên râu đáp ứng bằng cách nổi đầu nhau trước phòng quản vụ mà núp hồ sơ xin hoãn dịch. Xin hoãn dịch ở nhà lo bảo vệ vợ đẹp con thơ, để đặc công CS khởi vào hiếp đáp, cũng là một thể cứu nguy vậy.

Nhưng còn cái khẩu hiệu «Tổ quốc lâm nguy...» mà lại nhè treo chính nh trước cửa trường thì thi thủ thật kẻ viết bài này không hiểu nổi ý nghĩa ra làm sao nữa. Người ta lo học lo thi mà lại bôi mọc họng «bạn đã làm gì cho tổ quốc» thì hóa ra chữ cha cái việc thi cử hay sao? Nếu thi cử có phải là cứu nguy tổ quốc, vậy thi còn bày vẽ làm gì!

Nói thì nói vậy chứ thực tình thiên hạ còn mê bằng cấp lắm. Chả mê thì ai đại gì mà đi thi, đòi khải lại còn chạy chọt چرا hậu nữa.

Thực tế thì cái mảnh bằng dù là trong thời buổi B,52 nổ long trời lở đất này cũng vẫn còn ích lợi lắm. Độp được tú tài thì có quyền dợt lẹ trong hàng ngũ sinh viên sĩ quan.

Rời thì cánh gà chiến bợ hoặc binh ba, buồn chết. Đảng nào cũng ác ề cứu nguy tổ quốc nhưng cứu nguy với các loa chuần úy coi vậy mà vẫn lên tinh thần hơn.

Còn đối với các thí sinh cấp đại học, dù thêm chứng chỉ nào cũng chỉ cá mè một lứa chuẩn úy, nhưng ông nào cũng thích làm chuyển tàu vết được chứng chỉ nào hay chứng chỉ ấy. Có lẽ để bỏ vào ba lô làm kỷ niệm.

Cũng vì ham bằng cấp như thế mà vừa rồi đã xảy ra vụ mấy ông cảnh sát đòi bộ Giáo Dục cho thêm điểm như thí sinh quân đội. Các ông bạn dân này lý luận rằng họ cũng ngày đêm dệt giặc ở thành phố, cũng tốn sức lao động lắm, không đủ thì giờ học thi nên Bộ phải «pha - vơ» thêm điểm cho công bằng.

Về cái khoản này, người viết bài xin có chút ý kiến:

Trong lúc giặc đánh rần rần như hiện nay, mấy ông nhà binh tác chiến lo giữ đồn giữ đất chưa đủ còn ai lo về thành phố dự thi? Chỉ còn lại mấy ông linh văn phòng là có đủ thì giờ tả tả học, tả tả đi thi. Ngồi ở văn phòng có thể tả hết giờ công vụ mà học bài đã là một cái lợi. Lại thêm đạo này cấm trại liên miên, đêm đêm khởi phục vụ bà xã, được vô trại thấp đèn nhà nước học suốt đêm khỏi lo tiền điện. Việc «pha vơ» điểm cho lính kiểng (người viết bài này cũng là lính kiểng đây!) xét ra...sướng hơi nhiều đấy nhé!

NGƯỜI XỨ HUẾ

NGHỀ BUÔN BẰNG CẤP

▣ Những thử đoạn gửi gắm, thi gian xưa và nay

— CHU THU GIANG

Kỳ thi tú tài hai vừa rồi tương đối ít tai tiếng. Việc nổi bật nhất là bài toán của ban B bị coi là quá khó mà người ta đồn tác giả là một thanh tra khảo thí có ý muốn «chơi» đám giáo sư toán mở cửa đã coi nhẹ mà không dạy phần ấy; Và các giám khảo toán bức tức, bảo nhau đã thế thì cứ chấm thật gắt gao để hậu quả có ra sao thì ra; rồi cuối cùng, như một tường hắt có nhiều tình tiết bi đát éo le nhưng có hậu, tỉ số thí sinh thi đậu vẫn cao mặc dầu làm toán đã không ra mà còn bị chấm gắt. Người ra đề, người chấm và giám sĩ tử như thế đều được thỏa mãn: Và việc đề toán khó làm dư luận xôn xao mấy bữa cũng không thể coi là việc tai tiếng. Tai tiếng mà người ta thường chú ý ở mỗi kỳ thi mấy năm gần đây là sự mua bán bằng cấp đã thành một vết đen khủng khiếp trong ngành giáo dục khiến cho ngành này vốn được coi là nơi trong sạch nhất cũng được phê hai tiếng «đi đĩ», và có thể ngành mặt cạnh tranh với bất cứ ngành nào khác của quốc gia về phương diện hối lộ, bẻ phái, tham nhũng. (đĩ nhiên thành tích tạo được không chỉ hoàn toàn do thi cử mà còn nơi các dịch vụ khác, như du học chẳng hạn),

Tệ đoạn thi cử

Thật ra tệ đoạn về thi cử

không Phải là mới mẻ gì, nó có một lịch sử dài ít nhất cũng bằng lịch sử thi cử ở xứ này (thi cử về «tân học», kể từ Pháp thuộc). Có tệ đoạn ấy vì trước hết thi cử tự nó đã là một tệ đoạn của việc học hành, và bằng cấp là một tệ đoạn của xã hội. Chưa cải cách hoặc cách mạng được tinh thần của học vấn, quan niệm về thi cử và giá trị của bằng cấp như đã có từ thời Pháp thuộc và vẫn sống dai dẳng cho tới ngày nay thì các tệ đoạn về thi cử sẽ luôn luôn là một bóng ma không khi nào rời khỏi các làng thi.

Ngày xưa hình thức thông dụng nhất là gởi gắm cho các quan trường. Ngày mà kỳ thi Tiểu học là một biến cố lớn cho cả một tỉnh và số thí sinh còn rất thưa thớt, gởi gắm được cho một quan trường thì kẻ đã có nhiều hy vọng lắm. Thầy tôi ngày xưa là một giáo học, sau nhiều năm học ở Huế ông được bổ đi dạy ở một tỉnh miền Nam Trung Việt, và ngay kỳ chấm thi đầu tiên lại được đổi về chấm tại Huế. Đây là một kỳ thi Tiểu học vào những năm 1920. Xe lửa vừa đến ga Huế, ông đã thấy rất nhiều bộ mặt quen thuộc lở nhô dưới sân ga, những bạn bè già trẻ mà ông quen biết trong suốt những năm trọ học tại đất Thần Kinh. Người

giáo học trẻ tuổi ấy đã cảm động xiết bao khi được bạn bè vây quanh ở sân ga, hỏi han chăm sóc và nhất là ai cũng muốn mời ông về ngụ ở nhà mình. Người ta dâng lấy va li của ông. Người học trò xa Huế 1 năm không ngờ cảm tình của những người cũ đối với mình còn nồng hậu đến thế. Ông hoan hỉ về trọ nhà một người bạn tuổi lớn đã tỏ lộ nhiều cảm tình với ông nhất, đã tỏ ra cương quyết nhất trong việc «bắt giữ» lấy ông. Trong câu chuyện hàn huyên ở nhà, ông được biết chủ nhà có người con đi thi; rất vô tình ông coi đó chỉ là sự tình cờ. Trong tâm trí của ông giáo mới vào đời đó không mấy may ngờ rằng được mời về ăn ở nhà người ta thì mình có bốn phận phải lo sao cho con người ta thi đậu. Chủ nhà có lẽ đã mặc nhiên nghĩ như vậy nên chỉ thông báo một cách tế nhị rằng mình có con đi thi, thế là đủ, thế là chắc ăn rồi. Nhưng cuối cùng con ông ta rớt. Chủ nhà chưng hửng. Nhà giáo thân nhiên, ngậm mẫn nguyện trong kỳ chấm trường đầu tiên mình đã làm xong nhiệm vụ một cách hoàn hảo và thẳng thắn, nhưng nhà giáo bỗng ngạc nhiên vì gặp phải thái độ kỳ lạ của ông bạn chủ nhà Ghê lạnh, khinh bỉ, tưởng như chỉ muốn tống ra khỏi nhà. Ông

chợt hiểu. Một cách thật cay đắng cho cái tâm hồn đầy lý tưởng đầy tin tưởng vào cái thiên chức giáo dục của ông hồi đó. Đón chờ tại sân ga, mời mọc về nhà, tỏ lộ tình cảm và lòng tốt của bạn bè... Tóm lại chẳng qua là vì cái bằng tiểu học. Người ta đã chen nhau mà tranh thủ quan trường!

Câu chuyện ấy, thầy tôi kể cho chúng tôi nghe như một bài học. Thứ nhất là về cái cảnh bon chen danh lợi. Huế là chốn kinh đô, nơi người ta thấy rõ nhất tác dụng của bằng cấp đối với hoạn lộ, qua nhiều thế hệ mơ ước công danh trở thành một loại mơ ước truyền thống. Người ta mê say, người ta xoay xở, và trên đường học vấn người ta biến thành con ngựa bị che mắt chỉ thấy có một đường là con đường làm quan. Thứ nhì là phải coi những tình cảm của người đời đối với ta, thứ nhất nếu ta là giám khảo và tình cảm ấy lại nảy nở đúng kỳ thi... «Bắt đầu từ mùa hè đó, thầy tôi nói, đi chấm thi tại Huế không bao giờ tao ở nhà một người bạn nào.—Thế thầy ở đâu?—Tao ở đó.»

Bằng giá...bằng cấp ngày nay

Đối với ngày nay chuyện gởi gắm như trên trở thành quá xưa và lạc hậu nữa. ngày nay tổ chức thi cử là một công tác lớn lao đòi hỏi sự điều hành thật khoa học như trong một con số trong một rừng con số, giám khảo biến thành một cái trục cho bộ máy chạy đều. Chuyện gởi gắm đơn lẻ vì vậy có tính cách quá tiêu công nghệ chẳng có «ép phê» gì, tuy thế người ta vẫn thấy xảy ra luôn luôn. Ông A có đưa con đi thi, gặp ông bạn B chấm thi, mừng quá:

— Trời ơi may mắn quá anh chấm trúng Trung Tâm con tôi.

Thế nào anh cũng rán giúp đỡ cho cháu nghe.

Ông B thừa biết chẳng giúp đỡ gì được vẫn cứ nói cho qua chuyện và cho vui lòng người bạn:

— Tôi sẽ cố gắng...Anh cho tôi tên và số báo danh của cháu.

Ông A mừng rỡ vội rút bút ra ghi ghi chép chép một cái tên và 1 con số mà ông giám khảo B khi vừa nhận lấy đã cảm thấy nó lằng lằng mù mịt trong đám thí sinh trùng điệp vô danh.

Đó là một lối giao tế mà chơi. Đó không phải là làm ăn, Thời buổi này mảnh bằng có mảnh lực xoay hướng cả một đời người, từ cửa từ đến cửa sinh, từ chỗ thấp đến chỗ cao, từ trong quốc nội lặn lội chiến tranh đến những chân trời xa lạ thành thoi an bình trên thế giới, vì cái mảnh bằng nó có bùa phép kỳ kỳ như thế nên nó có giá lắm. Cái giá của nó không phải là mười ngày dẫn giám khảo về nhà để cung phụng cơm nước. Nó có một bằng giá hẳn hoi (xin nhớ là bằng giá tiền chứ không phải là bằng giá trị),

MỘT LỐI CHIA SẼ

lên xuống tùy trường hợp, tùy mức độ thỏa thuận v.v... Xin kể từ nhẹ tới nặng.

Đầu tiên là mấy anh làm ăn lẻ. Đây là lối cổ điển: Giám khảo coi trước tuồng chữ của thí sinh, đọc trước bài nháp, dặn dò riêng một vài dấu hiệu trong bài thi, khi chấm may mắn gặp phải thì phết điểm lên cho kha khá. Gặp chính hệ số cao mà như thế thì mười phần có hy vọng được bảy tám. Và số tiền 50 ngàn được hứa xem như đã nắm được ba bốn chục.

Làm ăn lẻ còn có một lối Ma lanh hơn, nặng tính cách «đi buôn không vốn». Giám khảo tìm cách xem điểm thật sớm và khi thấy đương sự X đã thực sự đậu rồi thì phi báo với gia đình tên X là hẳn đã rớt. Tuy nhiên tình trạng còn có thể cứu gỡ được, có bốn chục xấp việc này xong ngay. Gia đình tên X còn cách nào để nói tin hay là không tin đành cảm thấy mình rất may mắn để được biết sớm điều đó, vội giao tiền cho ông giáo đi «lo». Quả nhiên X đậu, ông giáo đảm thành một thứ ân nhân cho gia đình đó lắm

Làm ăn có tổ chức

Như trên đã nói thì cứ ngày nay được tổ chức như một guồng máy khổng lồ. Muốn đối Phó với bộ máy phải có một bộ máy khác: đây chính là lối làm ăn có tổ chức, có hệ thống, khác hẳn lối làm ăn lẻ lạc hậu trên kia.

Trước tiên nhóm đầu não được thành lập gồm nhiều giáo chức «nhiều năm kinh nghiệm trong nghề», có nhiều đường dây liên lạc mật thiết với Nha Khảo Thí. Nhóm sẽ chọn địa bàn hoạt động, các hội đồng thi tại Saigon chẳng hạn. Nhóm sẽ biết rất sớm danh sách giám thị, giám khảo kỳ thi sắp tới được ấn định bởi Nha Khảo Thí, dĩ nhiên biết tên luôn các vị Chánh Phó chủ khảo. Mỗi Phó chủ khảo sẽ làm trưởng một Trung tâm thi. Nếu phó Chủ khảo là người của «đảng ta» thì không nói làm gì, nếu không phải thì bắt đầu công việc móc nối, vì vai trò người trưởng trung tâm rất hệ trọng cho công tác.

Trưởng Trung Tâm sẽ phân phối giám thị hành lang và giám thị ở các phòng là các nhân vật then chốt cho những diễn biến sẽ xảy ra. Ta ví dụ tại Trung Tâm Z Tú Tài 2, Ban B, mọi sự bố trí người đã xong. Nhóm đầu não, ta tạm gọi là Ban Tổ chức, cũng đã có những đường dây liên lạc với những ai muốn ra để có bằng, anh A muốn đi du học, bảy tám ngàn, anh B cần có bằng để vào Đại học khối nhập ngũ, bốn năm trăm v.v... Đến ngày thi ví dụ A sẽ ngồi phòng số 3 thì ở phòng đó sẽ có ít nhất một giám thị của tổ chức và hành lang trước phòng đó sẽ có một giám thị hành lang của tổ chức. Giờ thi toán, chuông reo, làm bài, tên A cứ làm như thường, nhưng độ nửa giờ hay 45 phút sẽ đứng lên

THưa ông! ông vừa nuốt lòn cái khăn lau tay rồi, đây mới là tổ hủ tiếu.

nộp bài đi ra. Tại cổng trường sẽ có người dẫn hẳn đến một căn nhà gần đó để làm bài lần thứ nhì, tức là chép lại trên giấy thi một bài giải và một bài giáo khoa làm sẵn hết sức hoàn hảo. Chép xong sẽ có người chuyển vào trường, thường là lúc gần hết giờ kể ra người vào tấp nập, đưa cho giám thị hành lang, người này mang đến phòng số 3 đưa cho giám thị phòng. Công việc còn lại của giám thị phòng rất là đơn giản. Lấy bài cũ của tên A ra xé bỏ, thế bài mới vào, ký tên đảng hoàng. Bài nào cũng làm kiểu này thì khó mà không đậu ầu được! mà đậu một cách an toàn chắc chắn thiên hạ dù có nghi ngờ cũng không thể bắt bẻ vào đâu. Cứ theo cách này người ta có thể phát bằng cấp cho một số đông người mỗi kỳ thi, từ hạng thứ cho đến hạn tru, muốn thứ nào có

thứ nấy, miễn tiền nong cho sông phẳng.

Và Ban Tổ chức cũng rất sông phẳng với các công tác viên chẳng hạn giám thị Phòng mỗi khi đổi một bài được trả 50 ngàn đồng.

Cách trên đây là tổ chức một hệ thống thi cử gian bên cạnh một hệ thống thi cử. Nó đòi hỏi các người điều khiển một khả năng tổ chức rất cao, quen biết nhiều, giao tế và móc nối giỏi, Chắc chắn là kiếm được nhiều tiền, nhưng không phải là không khó nhọc.

Không đi thi mà vẫn có bằng?

Nhưng chúng ta có thể tưởng tượng không nộp đơn, không đi thi mà vẫn có bằng? Chuyện kỳ đó đã xảy ra ở xứ ta. Thật ra

những chuyện thuộc loại «thâm cung bí sử» thì sức mấy mà người ngoài biết được. Một ông chánh Chủ khảo kỳ thi hoàn tất, ký dưới danh sách thí sinh thi đỗ tại Hội đồng của ông, nộp cho Nha Khảo Thí rồi xách vali về quê. Ông không ngờ danh sách ấy sau đó lại có thể sinh sôi nảy nở ra thêm một số tên nữa, cũng trong một bản quay ronéo có chữ ký của ông đang hoàng. Người ta dựa trên bản mới để viết chứng chỉ, thế là một số «ma» bỗng dưng có bằng tú tài. Hình như có người dùng tờ Stencil quay lần thứ nhất cắt thêm một số tên mới để quay lần thứ nhì. Vụ này vỡ lở là do lời của một cơ quan nhận đơn xin việc yêu cầu dò lại chứng chỉ với danh sách trúng tuyển. Rồi thay chứng chỉ lại là chứng chỉ ma mà danh sách trúng tuyển đem ra để dò là bản thiết, bản thứ nhất. Vụ này báo chí có đăng một hồi, sau không biết đã đi tới đâu. Loại gian lận này đúng là tận căn, và có nhiều tính cách ảo thuật, ma quái.

Ở trong còn lắm điều hay

Việc gian lận thi cử, buôn bán bằng cấp tự nó vốn là chuyện bí mật, người ngoài biết được ít nhiều chỉ là do may mắn, tình cờ. Hẳn ở trong còn lắm điều hay, nhưng để gì biết hết!

Kỳ Tú Tài 2 vừa rồi cho tới nay chưa nghe ai bàn ra tán vào gì về việc buôn bán và hy vọng sẽ chẳng có vụ nào quan trọng. Được biết năm nay ông Phụ Tá Tổng Trưởng, Giáo Dục trực tiếp lo lắng việc thi cử và ông đã có những biện pháp cố gắng ngăn ngừa việc... tự do mậu dịch:

— Một nhóm người thiện chí, trong sạch được ông Phụ Tá cử xuống tăng cường cho Nha Khảo Thí trong công tác phòng gian bảo mật:

— Các Giám thị Hành Lang được bổ dụng từ trước để tránh sự cắt đặt người của các phe nhóm buôn bán.

— Các Giám thị Phòng được

bắt thăm chó không do Trưởng Trung Tâm cắt cử.

— Trưởng các khu Học Chánh cũng được giao phó việc kiểm soát ngăn ngừa các vụ gian lận.

Ông phụ tá vốn xuất thân từ nghề giáo chứ không phải là một nhà giáo dục bất đắc dĩ nên hy vọng cái nhện, lối chần mịch và phương pháp chữa trị con bệnh gian lận thi cử của ông sẽ đứng. Nếu ông thành công thì quả cái tên (Nguyễn) Thanh Liêm của ông đã ảnh hưởng tốt lên cái tiền đồ thi cử của xứ ta vậy.

xXx

Thực ra không thể tách rời việc học hành thi cử ra khỏi bối cảnh chung của cả nước. Trong lúc trên dưới lộn nhò, mọi ngành mọi việc đều bị đồng tiền, lòng tham chi phối mãnh liệt, và mọi hành động, lương thiện hay bất lương, đều quy chế vô chỗ kiểm tiền, mà bất nhà giáo phải luôn luôn nghiêm túc, trong sạch, lý tưởng thì không thực tế chút nào. Cũng tội nghiệp cho họ chứ. Hãy biết tha thứ cho họ khi họ cất giọng hòa theo điệu đại hợp xuống của xã hội chung quanh. Hãy tự hỏi tại sao lại có những người bỏ bạc triệu ra để mua cái bằng. Họ là ai, sao nhiều tiền thế, mảnh giấy ấy là cái quái gì mà lại mua mắc giữ vậy? Những người giáo chức gian lận bán bằng chắc tự cảm thấy chỉ là những người thợ góp phần chế tạo cái bằng thôi, còn ý nghĩa của nó thì mặc xác nó, từ lâu nó không còn nằm trong tầm tay của người làm giáo dục, nó đã trở thành phi giáo dục, phi nhân nữa là khác.

Tôi không dám phê phán. Tôi chỉ xin mọi người hãy đặt vấn đề trong cái toàn thể và một giải quyết cũng phải đi từ toàn thể.

CHU THU GIANG

1 GIA ĐÌNH KIỂU Môtô.

MỘT VÒNG THỀ GIỚI

HOA KỲ:

AI sẽ đứng phó cho Mc Govern

Ngày hẹn qua rồi nhưng Thượng nghị sĩ George S. Mc Govern, ứng cử viên Đảng Dân Chủ vẫn chưa kiếm được người đứng phó cho liên danh Dân Chủ ra tranh cử Tổng thống tháng mười một tới đây. Đó là ngày thứ ba, ngày họp của đại hội đại biểu Đảng dân Chủ để làm một việc có tính cách hình thức để chuẩn nhận ứng cử viên phó Tổng Thống, thay thế người mà họ đã đồng ý từ trước là TNS. Thomas F. Eagleton.

Eagleton đã rút lui khỏi vai trò này tuần trước, sau hơn 10 ngày sôi nổi vì lời tiết lộ là khoảng các năm 1960, ông ta bị bệnh thần kinh và có chạy điện. Dư luận báo chí cũng như các bộ tham mưu của hai ông đã bàn tán rất nhiều cuối cùng chịu không nổi áp lực của Đảng, Eagleton Phải tạm biệt.

Mc Govern bèn nhìn quanh xem thử có ai. Danh sách rất dài và rất nhiều nhưng dường như ai cũng không có vẻ ham muốn chức này. Mà Mc Govern cũng còn kén chọn, đưa ra điều kiện chứ không phải không. Điều kiện của Mc Govern là ứng cử viên Phó Tổng thống Phải có chung chính sách, quan điểm về các vấn đề quan trọng quốc tế và quốc nội: Đặt biệt là chính sách đối với chiến cuộc Việt Nam. Ông phó còn phải bổ túc cho ông chánh như là phía tôn giáo, nguồn gốc, giao dịch v.v...

Thế kết quả Mc Govern là những người ông ta mời, chính thức, đều lắc đầu. Bên cánh cửa nhóm cấp tiến có Edward Kennedy, người em út của anh em Kennedy lại một lần nữa, lắc đầu. Kennedy nhất quyết không ra năm nay—mà nếu có ra, vụ làm chết cô thư ký Mary Jo Kopechne chưa được dư luận bỏ quên. Người anh em rể của Kennedy là Sargent Shriver,

trước đây là giám đốc Đoàn Hòa Bình cũng lắc đầu.

Nhóm bảo thủ hơn của Đảng, những ứng cử viên chuyên nghiệp có TNS. Hubert H. Humphrey đã từng đứng phó cho T.T. Johnson và ứng cử viên thất cử năm 1968 và TNS. Edmunds Muskie, đứng phó cho Humphrey kỳ bầu cử năm 1968. Cả hai đều từ chối. Khó khăn đến nỗi người Mỹ ít tin dị đoan cũng nói là chỗ đứng phó đó có huông.

Trong nỗi khó khăn đó, Mc Govern đã trách móc Đảng không giúp gì được cho ông ta. Mc Govern đã phải tham khảo ý kiến của cựu tổng thống Lyndon B. Johnson về vấn đề này nhưng Johnson vốn là người thủ phạm họ thay chiến tranh, không ra gì Mc Govern nên chắc chắn không giúp gì cho Mc Govern. Mc Govern tiếp xúc với các lãnh tụ chánh trị và nghiệp đoàn trong nước để kiếm một vài khuôn mặt hấp dẫn khác nhưng dường như cũng không có kết quả cụ thể.

Mc Govern còn trách Đảng để cho ông quá ít thì giờ trong việc kiếm người đứng Phó. Tuần báo US News and World Report rằng Mc Govern chỉ được có vài giờ để chọn Eagleton nên không thể hiểu hết cuộc đời và sự nghiệp của ông này. Do đó mới có sự lúng cụng xảy ra. Và lần này Mc Govern lo sợ nhất là quá khứ của người được chọn. Nhưng các tay chuyên nghiệp lại thấy xala đứng phó cho Mc Govern không được lợi gì.

Vì thật ra đường lối phản chiến của Mc Govern thật là hấp

TRONG Đám này có ai muốn đứng phó?

Eagleton: Thôi rồi. — Humphrey: Không. — Muskie: ?

KHI ĐƯA BÉ ANH HƯỞNG PHIM KIỂM HIỆP
MÀ TIỀN TỚI BỤI NHẬT THÌ ĐỪNG TRÁCH VƯƠNG VŨ NÀY
TẠI SAO KHÔNG NÓI TRƯỚC

dân đối với một số thanh niên, giới trẻ nhưng không hấp dẫn đối với đại đa số dân Mỹ. Mới đây đề nghị cắt 4 tỷ trong dự luật chi tiêu quốc phòng 20 tỷ với Mỹ kim của Mc Govern tại Thượng Viện bị bác làm người ta nghi ngờ tương lai của chương trình hạn chế chi phí quốc Phòng để phát triển xã hội của ông ta.

Ngày tranh cử gần kề và sẽ bắt đầu tháng 9 nghĩa là sau ngày Nixon được Đại Hội Đảng Cộng Hòa đề cử tại Bờ Biển Miami. Dân chủ có vẻ lúng túng. Nợ năm 1968 vẫn còn. Việc quyền tiền cho cuộc tranh cử bị chậm trễ vì vụ Eagleton và việc thay đổi ứng cử viên phó tổng thống. Vì vậy tương lai của Mc Govern không có gì sáng sủa cho lắm.

Kỳ bầu cử năm nay còn không được vui như kỳ 1968. Thống Đốc Wallace không ra như là ứng cử viên của Đảng Độc Lập Hoa Kỳ. Wallace từ chối, nói vì lý do sức khỏe. Đảng Cấp tiến Hoa Kỳ đề cử Bác Sĩ Spock, chuyên viết sách dạy cách nuôi con, tranh cử T.T. Các bà

mẹ có con nhỏ chắc chắn bỏ phiếu cho B.S. Spock.

NHẬT; Tanaka đi Bắc Kinh

Trong tuần lễ này, Nhật bản sẽ loan báo ngày mà nhiều người Nhật chờ đợi từ cả năm nay, kể từ khi T.T Hoa Kỳ Richaw M. Nixon qua Hoa Lục—ngày Thủ Tướng Kakuei Tamakes lên đường viếng thăm Bắc Kinh. Đó là ngày Nhật bản có thể đặt vấn đề ban giao với T.C. dù chính thức hay không, để các hàng hóa của Nhật có thể bắt đầu đổ vào Trung Cộng.

Nhật bản, một nước sung mãn kỹ nghệ, từ lâu nhìn Trung Cộng với 800 triệu dân như là miếng mồi ngon lành, một thị trường nguyên trình thật hấp dẫn đang bị các cường quốc tây phương xâm lăng. Nếu Nhật chậm chân chắc không còn gì. Vì vậy, quốc hội Nhật cũng như dân chúng và nhất là thương gia đã thúc dục cựu thủ tướng Eisaka Sato móc nối với T.C ngay sau khi Hoa Kỳ sáp gần Nhưng việc bắt thành.

Sato lúc đó, bị coi như là đồng minh cật ruột của Hoa Kỳ và nhất là của Trung Hoa quốc Gia. Vì thế Chu Ân Lai nhất định không nói chuyện với chính phủ Sato, mặc dầu Sato đã hết lời xin lỗi các chuyện cũ hứa hẹn nghe theo những đòi hỏi của Trung Cộng đưa ra. Chu Ân Lai chỉ muốn nói chuyện với người mới: đó là Thủ tướng Tanaka, kế vị Sato giữa tháng 7 vừa qua.

Mục tiêu quan trọng nhất của Tanaka khi lên cầm quyền là thể hiện ý nguyện của Đảng Tự Do Dân Chủ và của kỹ nghệ gia Nhật là móc nối với T.C. Vì thế ông ta đã vờn những người cộng tác đã từng giao thiệp với T.C. như Masayoshi Ohira (ngoại trưởng) Takeo miki (bộ trưởng không bộ) để lo thực hiện mục tiêu này. Tanaka tuyên bố chấp nhận hơn năm nguyên tắc sống chung hòa bình của T.C. và ba nguyên tắc như lẽ điều kiện để bang giao do T.C. nêu lên.

Một trong các điểm khó khăn nhất là mối liên lạc giữa Nhật bản và Đài Loan. Hai nước đã từng ký kết thỏa ước thân hữu và an ninh hỗ tương và là đồng minh cật ruột từ hơn 20 năm nay. Mối giây liên lạc đó sẽ đứt, theo lời Ngoại trưởng Ohira, «trước ngày Nhật bản thiết lập bang giao với T.C.» Thật ra Nhật bản bị ở thế kẹt giữa chính sách mới của Mỹ và áp lực của cả hai bên: T.C. và THQG. Lẽ dĩ nhiên là áp lực, sức hút của T.C. mạnh hơn.

Lúc đó, Nhật bản sẽ thừa nhận T.C. như là «chính phủ hợp pháp đại diện cho toàn dân Trung Hoa và Đài Loan là thành phần bất khả phân của T.C.» như Hoa Kỳ và nhiều nước đã từng làm.

Theo chương trình, Thủ tướng Tanaka sẽ đi Bắc Kinh sau ngày gặp Tổng Thống Hoa Kỳ tại

Hạ Uy Di vào cuối tháng này. Chính vụ đi Bắc Kinh làm cho 2 bên gặp nhau sớm hơn dự định. Lúc trước định là đầu năm tới sau khi Nixon đã chính thức đắc cử Tổng Thống Hoa Kỳ nhiệm kỳ thứ hai. Hai bên sẽ bàn đến việc làm sao giúp cho Nhật bản gỡ được thế kẹt với Đài Loan.

Với Mỹ Nhật còn nhiều chuyện để bàn. Vụ buôn bán với Mỹ là quan trọng nhất, bị kẹt từ khi Nixon loan báo những khoản phụ thu làm hàng Nhật cao hơn trên thị trường của Mỹ gây khó khăn rất nhiều cho Nhật bản. Mỹ vốn là thị trường quan trọng nhất của Nhật. Bù lại, vì Nhật là một cường quốc, ít ra là về phương diện kinh tế, ở Viễn Đông nếu mọi vấn đề liên quan đến vùng này Mỹ phải bàn với Nhật, kể cả vụ VN.

Vì vậy các chuyến đi của Tanaka qua Hạ Uy Di hay qua Bắc Kinh đều liên hệ đến các vấn đề của vùng miền đông: Đài Loan, Việt Nam Nhưng nước lo ngại nhất lại là Nga Xô, một đại cường của khối Cộng Sản, thù địch với Trung Cộng. Chắc chắn người ta sẽ thấy Nga Xô vội vàng tiếp xúc với Nhật bản để bàn soạn đến việc hợp tác với Nhật để hóa giải áp lực của sự liên kết Nhật Hoa trong tương lai.

Nhật bản, cho đến nay sẵn sàng nói chuyện với Nga Xô. Điều kiện của Nhật đưa ra: Nga phải trả các đảo ở phía Bắc cho Nhật, Nhật nói: Mỹ đã giao hoàn đảo Okinawa và đòi Nga phải làm y như vậy. Và đó là thế kẹt của Nga.

CẨM BỐ Matak, In Tam tẩy chạy bầu cử

Với sự tẩy chạy của hai đảng chính trị đối lập quan trọng nhất

là CỘNG HÒA và DÂN CHỦ, cuộc bầu cử quốc hội Cộng hòa Khmer ngày 3.9 tới đây chắc chắn là buồn tẻ. Vì chỉ còn người của đảng Xã Hội Cộng hòa, đảng của Tổng Thống Lon Nol hiện đang cầm quyền, tung hoành một mình giữa chợ vắng người.

Cả hai đảng đối lập tổ cáo sắc luật tổ chức bầu cử mới được ban hành là «trái hiến pháp, phản dân chủ» và cho là «nằm đem lại đa số ghế trong Quốc hội cho người của Lon Nol. Đảng Cộng Hòa của nguyên Đại Tướng Sisoweth Sirik Matak mới đây là cánh tay mặt của Tổng Thống Lon Nol còn tuyên bố là «không tin nhiệm» chính phủ Lon Nol và từ chối không tham gia cuộc bầu cử.

Đây là cuộc bầu cử 126 ghế trong quốc hội để thay thế cho quốc hội bầu lên từ năm 1966 bị giải tán từ tháng 10, 1971. Toàn quốc có 61 đơn vị tuyển cử, mỗi đơn vị có từ 1 đến 2 hoặc 3 ghế tùy theo lớn nhỏ và được bầu theo liên danh của người do Đảng đề cử ra. Đảng nào được nhiều phiếu nhất tại đơn vị sẽ được hết ghế của đơn vị đó.

Các chính trị gia đối lập cho rằng Lon Nol đã chia đơn vị thế

nào cho đảng của ông ta được đa số. Như những nơi chính quyền không được sự ủng hộ của dân chúng, chính quyền buộc phải có hàng chục ngàn cử tri mới được một dân biểu, trong khi những nơi xa xôi chỉ mấy trăm cử tri cũng đã được một dân biểu. Ví dụ như thủ đô Phnom Perh 400.000 cử tri, chỉ có 10 ghế so với số 400 cử tri của nhiều đơn vị khác.

Sirik matak, nay là tổng bí thư của Đảng Cộng Hòa còn tổ cáo Lon Nol áp lực các công chức bỏ phiếu cho người của Đảng xã hội Cộng Hòa và di chuyển quân nhân đến các vùng không được ủng hộ một việc mà chính Matak và In Tam, nguyên chủ tịch quốc hội ứng cử viên Tổng thống (thất cử) trong kỳ bầu cử mới đây tổ cáo trước TCPV Cam Bốt.

In Tam là chủ tịch của Đảng Dân C người rất được dân chúng mến chuộng đòi Lon Nol sửa sai luật bầu cử. Ông ta cùng với matak gởi cho Lon Nol một bức thư đề yêu cầu sửa đổi một số điều khoản trong sắc luật nhưng đường như Lon Nol đã từ chối. Dù không tham gia cuộc bầu cử, hai đảng này cũng còn hoạt động mạnh mẽ

SIRIK MATAK, LON NOL: Thuở đó, qua rồi.

vận động dân chúng tẩy chay luôn cuộc bầu cử.

Bộ ba Lon—Nol. Sirik matak và In Tam là những người đã vận động hạ bộ Sihanouk ngày 18.3.1970 khi Sihanouk đang trên đường từ Paris trở về Nam Vang. Lúc cuộc đảo chánh xảy ra, Sihanouk đang ở Bắc kinh và ông ta ở luôn bên đó, lập chính phủ hoàng gia lưu vong tại đó. Sau một năm làm việc, nhiều sự lúng túng xảy ra giữa bộ ba này khiến đầu tiên, Lon Nol cách chức In Tam. lúc đó đang là Phó Thủ tướng, thiếu tướng đồng hóa tỉnh trưởng và tiểu khu trưởng tại Kompong Cham. Đầu năm 1972 đến lượt Sirik Matak rút ra sau khi Lon Nol tự phong tổng thống cộng hòa Khmer.

Lúc đó ông ta được phong là cố vấn của Tổng Thống. Nguyên do của cuộc xung khắc này dường như là sự hiện diện của một nhân vật quan trọng trong quân đội cũng như trong chính quyền Nam Vang: Đại Tá Lol—Nol, em của của TT Lon Nol. Ông Em Lon Nol đã được giao quá nhiều quyền hành lẫn lượt cả các viên chức cao cấp khác trong chánh phủ. Mới đây Lon Nol còn sang Pháp chữa bệnh nhưng nhiều người nói rằng ông ta cốt để vận động hòa bình cho nước Cộng hòa trẻ trung này.

Các quan sát viên cho rằng dù có sự tẩy chay này cuộc bầu cử cũng sẽ được tổ chức và lẽ dĩ nhiên, Cộng Hòa Khmer cũng sẽ có quốc hội vào đầu tháng 9, đúng theo kế hoạch của LonNol. Không biết Lon Nol nào.

ANH

«Tổ Quốc Lâm Ngụy»

Trên chiếc du thuyền hoàng gia bỏ neo ngoài khơi biển Ai Nhĩ Lan, Nữ hoàng Anh Elizabeth

đệ nhị vừa ký lệnh ban hành tình trạng khẩn trương trên toàn cõi đất Anh—nghĩa là cả Anh quốc lẫn Ai Nhĩ Lan thuộc Anh—sau khi cuộc đình công phu bến tàu Anh kéo dài đưa tới tổng đình công toàn quốc.

Mở đầu biến cố này là câu chuyện nhỏ nhoi giữa số công nhân khuôn vát và vận tải ở bến tàu Luân Đôn—thủ đô của một xứ chuyên về hàng hải. Tuy nhiên phe đối lập «Lao Động» và nhất là tình trạng ung thối nhứt nhối của «cuộc nội loạn Ai Nhĩ Lan»—một khúc xương kiêu nam VN cho Anh quốc đã làm nổi bùng rắc rối này thành cuộc đình công lớn để cho nữ hoàng nhân dịp này nhân danh «tối thượng quyền lợi» của xứ sở mà ban hành tình trạng khẩn trương.

Quân Đội Anh được tung ra giải tỏa hàng hóa đi động tại các kho hàng, bến tàu. Hạ viện Anh triệu tập gấp để xét lệnh của nữ hoàng trong vòng 10 ngày. Nếu được Hạ Viện đồng ý, Lệnh khẩn trương sẽ chỉ Phái dân Hồng Mao non một tháng, một thời gian quá dư để giải quyết vụ tổng đình công nhưng quá ngắn để hồng đem lại

giải pháp nào ổn thỏa lâu dài cho phong trào nội chiến ở Bắc Ai Nhĩ Lan.

Biện pháp Trưng Cầu Dân Ý đã được nêu ra. Nhưng biện pháp này rõ ràng thuận lợi cho phe đa số Tin Lành Ai Nhĩ Lan trông thấy, trong khi chính ngòi nội loạn đã được phe thiểu số Công giáo châm lửa và mục tiêu dập tắt cái ngòi lửa sẽ khó lòng đạt được.

Trong khi đó Anh quốc của Thủ Tướng Heath lại đang lo gồng mình đợt hai để chạy đua uy tín, ngoại giao và vận dụng cùng Tây Đức, Pháp cho những tháng chót trước cuộc Đại hội Âu Châu, mỗi bận tâm lớn nhất của các nhà chính trị khắp lục địa cũ hiện nay.

Sự thành hình đường lối chính yếu cho cộng đồng Âu Châu ngày mai cũng như sự phản công ảnh hưởng riêng cho từng thành viên chính yếu của cộng đồng—Anh, Pháp, Tây, Đức, Ý..., sẽ có hậu quả rất quan trọng. Thủ Tướng Anh không muốn đến bàn họp của thời Tân Chiến quốc Âu Châu với quá nhiều bận rộn nhọc nhằn ở đằng sau.

□□□

SAU Cơn MƯA.

bút ký của PHAN NHẬT NAM

Học Trò : kẻ không còn nữa

Không còn nữa giờ ra chơi vang tiếng guốc kéo trên hành lang vắng ánh nắng xiên khoai, không khí nóng bức âm ỉ của buổi chiều mùa hạ, người học trò nhàn qua đây mảnh mảnh hàng phượng vĩ ngoài sân trở chum hoa đỏ ối, con ve sầu kêu trong tàng cây xanh, âm động đều đều êm ả...

Đêm liên hoan cuối năm, trời rét lạnh, tiếng chấp chùng vang động trên sân trường, lớp khá giả chen chúc trên những chiếc băng dài lún lún xuống cát khi đây người trên băng ghé đứng lên cổ nhún đến sân khấu vì «lớp mình» đã tới...

Kì ông còn những chiếc bàn học loang lổ dầu mực thắm vào gỗ dầy nên mùi gầy gầy, áp mũi xuống hít thấy vị cay của mực, phấn bảng và hương gỗ mới của chiếc bàn vừa được thay từ đầu niên học...

Không còn những ngày hè đi qua trường đóng cửa phượng, dương liễu, đứng im trong nắng. Nắng bức hơi thoảng làm rung rinh những lớp học kín cửa, nhà ông «ca» trường hé mở, chiếc trống cũ kỹ buồng thồng dưới mái hiên gạch rêu đen... Mặt da trống căng phồng bập bồng tiếng nhỏ khi gõ ngón tay lên. Thấy lại trên dây rất lổ nhố những đầu xanh, áo trắng của ngày mở đầu niên học reo vui như tiếng gió thổi qua khe lá dầy...

Mùa hè, người học trò đưa nhau ra bãi biển, chiếc xe đạp để ngã trên cát trắng, cởi vớ áo quần phồng mình xuống mặt nước loang lổ nắng, muối khô đọng trên tay từng đường nhỏ, miệt mài mãi với cơn sóng trời đã chiều khi nào không biết... Mặt trời xuống chân trời, nơi góc biển luống ánh sáng đỏ chan hòa trên mặt nước bắt đầu thắm màu... lạnh, gió đã có mùi của đêm.

Cũng không còn những đêm chờ đợi trước sân trường kín cửa, dưới những ánh đèn đường đan kín bởi lũ thiếu thân bay từng cơn, dầy đặc... Cổng trường hé mở, đoàn học sinh ủa vào, loa khuyếch đại treo hai bên tường xao động tiếng nói bàn cãi của hội đồng giám khảo... Tiếng động làm run bần, tê liệt khối học trò đảo đảo... Sân trường bỗng chốc im lặng như thiên nhiên nơi núi cao... «Kết quả kỳ thi trung học đệ nhất cấp khóa I năm 1957...» Đám đông nín thở, lắng tai, máu ngừng chảy trong khoảnh khắc, số kỷ danh, tên người, số phòng... gành nặng được cất khỏi đề

oà lên tiếng reo lớn hay một vực thẳm đen mở rộng dẫn trước mặt....

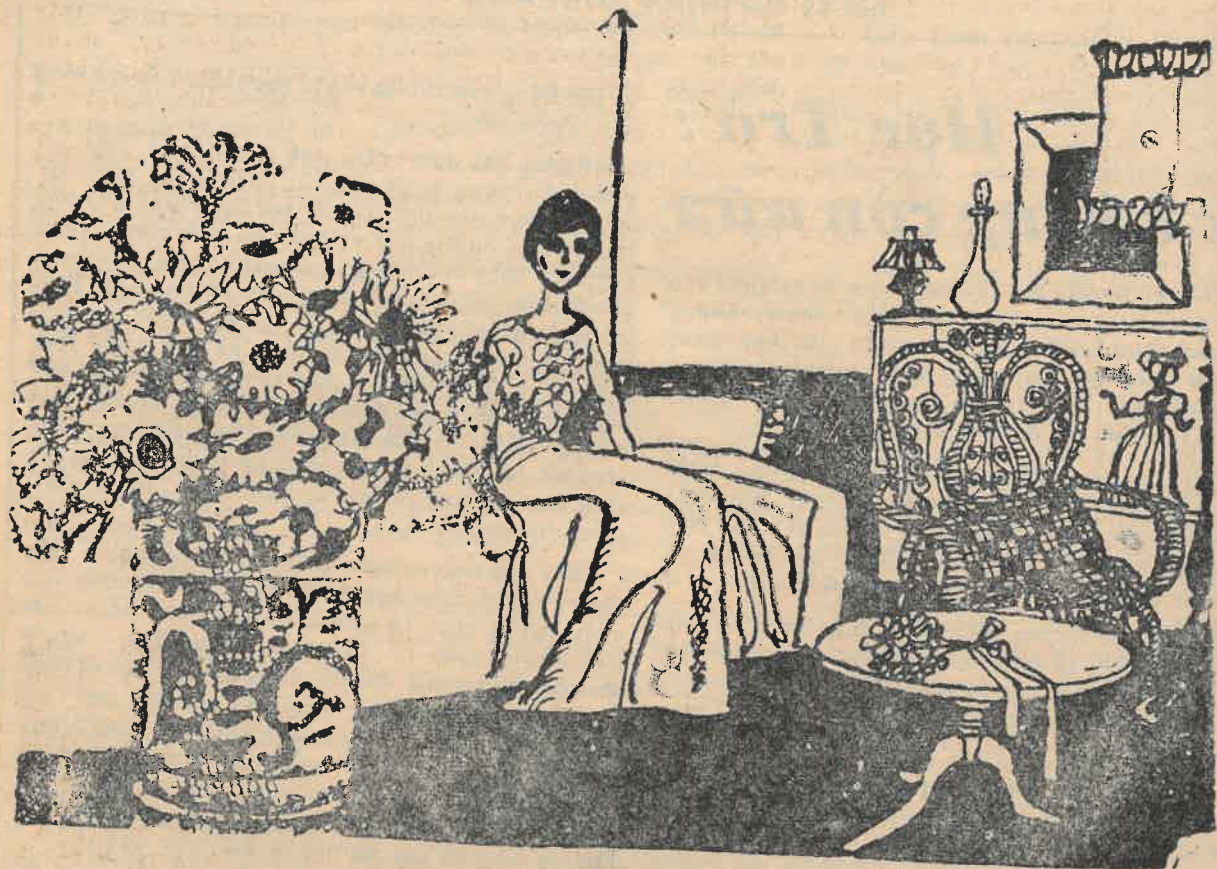
Không đầy mười năm, thế giới đẹp đẽ rực rỡ của mai trường đã bị phá vỡ, hoàn toàn phá vỡ. Trường học dần biến thành nơi xáo động, trung tâm tụ họp cường bạo và phần nộ. Bên ngo i hàng cây; lớp hàng rào mỏng manh chỉ cốt để bắt buộc học sinh đi trễ phải vào bằng cửa chính, nơi thầy giám thị đứng đợi với hình phạt kinh khiếp trường chừng cao nhất tất cả của cực hình trần thế: «cấm túc!» Hình phạt và dẫy hàng rào xưa chỉ là giọt nước của đám mưa rào tan biến vào đại dương cuồng nộ của thời đại có khiến mây, giáp sắt lựu đạn cay và những chiếc xe bít bùng sẵn sàng đưa học trò về nơi có hình phạt nặng hơn «cấm túc» ngày xưa...

Rồi nhà trường biến thành nơi tụ họp của những người chạy nạn, người chạy từ làng xóm rực cháy người chạy từ những thị trấn học hém nơi cuối đường quốc lộ, liên tỉnh Trong đám người đó có học trò của đất đỏ, rừng xanh, người học trò vẫn xưng «con» với thầy giáo, người học trò sống sót khi qua được gạn lọc của bộ đội «mặt trận» đóng dọc trên đường chạy loạn... Sau gạn lọc kinh hoàng đó, cũng không còn người học trò bình yên như chiếc áo trắng đã lem luốc bẩn, thiếu vì hơi lửa, vết bom và bụi đường xa đặc máu người...

Người học trò không còn với chiếc xe đạp lẫn từng vòng hạnh phúc. Những cây tầm lấp lánh theo vòng quay, bánh xe chậm rãi đưa về những nơi có tàng cây xanh, giồng suối nhỏ, nơi gió đi trong lá và nắng lổm đổm trên đường vàng bụi nhỏ... Thiên nhiên xưa bị hạn chế, vật di chuyển bây giờ chỉ là phương tiện tối cần thiết giữa giồng thác người hỗn độn... Tay bóp, chân đạp, sang số, lên ga... Honda, Suzuki, tăng mãi vận tốc để theo kịp một «em» nộp kịp tờ giấy hoãn dịch. Mau hơn nữa, nhanh hơn nữa vì trễ học sinh là mảnh giấy vụn, giấy vô nghĩa, của thời đại thể chủ quyền xe gắn máy, giấy tình trạng hợp lệ quân dịch, căn cước bản sao văn bằng, thẻ đoàn viên NĐTV... Bên cạnh những giấy tờ «nặng» này, thẻ học sinh nghe thấy thê thảm và buồn cười làm sao...

16 tuổi của hơn mười năm trước đi vòng dài hơn ngàn cây số qua bao nhiêu thành phố không một lời xét hỏi, ngoại trừ người kiểm soát vé xe lửa. 1972, gã trẻ tuổi tóc xanh với số tuổi 16 không được nhìn như một «người học trò» nữa, đây chỉ là một công dân, một thanh niên trong hạn tuổi quân dịch, một đoàn viên của

(xem tiếp trang 55)

BI HAI KỊCH DU HỌC

DOÃN QUỐC SỸ

Học và thi trong tiếng bom đạn? Anh bạn trẻ hỏi tôi có ý kiến gì về việc học và thi trên Đại Học mùa loạn này? Trước hết tôi muốn hỏi đùa lại anh bạn: «Mùa loạn này» là mùa loạn nào? Chúng ta chẳng đã sống chìm ngập trong một mùa loạn: giăng mắc, lúc tỉ tê, lúc cuồng bạo, một phần tư thế kỷ rồi sao? Những chuyện tôi kể sau đây, góp nhặt đây đó trong một trí nhớ lộn sộn coi bộ không trứ lời đúng vào câu hỏi của anh bạn trẻ, nhưng thật ra cũng không lạc đề cho lắm. Vậy xin cứ kể.

XXx

Trước hết ta hãy nhìn chung và kiểm điểm chung vấn đề. Một cậu học sinh thi đỗ xong tú tài hai, tất ngược mắt nhìn lên các nẻo đại học, thoát là hai nẻo chính: một, ở ngay nước nhà; hai, xuất ngoại du học. Bài này, như đầu đề đã nói, tôi đối ông kính trên các nẻo đường du học, rồi mới đề nghị vài nguyên tắc cơ bản cái tổ nên đại học tại nước nhà.

Thật ra các báo chí đã đề cập nhiều đến đề tài du học, ở đây tôi chỉ nhắc lại những điều tôi biết như những kỷ niệm.

Bi hải kịch du học thứ nhất tôi được nghe biết là tại gia đình anh bạn học thân cũ, từ thuở còn theo những năm đầu trung học tại một tư thục khá nổi tiếng tại Hà nội: Lyceum Gia Long, đường Julien Blanc. Dưới thời đệ nhất cộng hòa anh gửi được mấy đứa vừa con vừa cháu sang du học Pháp. Chúng ta đã biết tại Pháp thuở đó tuyên truyền cộng sản làm vua, «hàng» của bên quốc gia mình bày ra chỉ có phân hóa, thối nát, tham nhũng. Bởi vậy chừng một năm khi anh bạn tôi sang thăm lũ con cháu thì hẳn chúng đã hoàn toàn được hấp thụ thành khản hướng về Đảng và Bác tại miền Bắc, khinh miệt vô cùng miền Nam kẻ cả cha mẹ và đám chú, bác, cô, dì chúng đương hưởng «com thừa canh cặn»

Tất nhiên là anh bạn tôi giận lắm, trở về Saigon ngay. Bốn, năm năm sau bạn tôi mất vì áp huyết cao chợt đứt mạch máu ở óc. Tôi không bao giờ có ý hỏi xem đám con cháu anh ở Pháp còn tiến xa tới đâu, hoặc chuyển hướng ra sao.

Với bất cứ ai đã có kinh nghiệm bản thân về Cộng Sản đều có được thái độ bình tĩnh để coi họ

như những sen kịch mở màn tất yếu. Có điều lớp măng này gia đình đã có lớp măng non khác kế tiếp ngay, mà trên mặt tăng miến quốc gia mình thì vẫn giữ nguyên bộ mặt phân hóa cũ, cho nên những sen kịch mở màn tất yếu đó tiếp diễn... tiếp diễn hoài... Gần đây, trước vụ Nguyễn thái Bình, những sen kịch mở màn này coi bộ xôm trò và gay gắt hơn nhiều, đó là những vụ biểu tình phản chiến có thêm một chút bạo động ở ngay nước Mỹ. Điều khôi hài là những thành phần sinh viên VN phản chiến tại Mỹ này có khá nhiều những người được cấp học bổng LEADERSHIP. Máy toán điện tử của Mỹ đã tính trước trong tương lai Việt Nam cần bao nhiêu chuyên viên lãnh đạo các ngành này, lãnh đạo các ngành nọ, học bổng LEADERSHIP được thành lập và cấp phát là để chuẩn bị cho nhu cầu đó. Nay đương sự chưa kịp về nước lãnh đạo ngành chuyên môn của mình đã lãnh đạo phản chiến ở ngay Mỹ rồi.

Một chuyện khác tương tự nhưng có tính cách cá nhân hơn. Một người cố vấn Mỹ bên ngành Sư phạm, đã đứng tuổi nhưng không có vợ con, nhận một cậu học sinh Việt Nam mồ côi, nhà nghèo. Khi người cố vấn về Mỹ, ông xin giấy tờ và mang theo em cậu con nuôi về Mỹ cho tiếp tục học. Nhưng, cậu học sinh đó—nay đã là sinh viên—vẫn học tại đại học Mỹ, vẫn tiêu tiền do ông cha nuôi Mỹ chu cấp, nhưng hề mở miệng là chữ Mỹ và... phản chiến (phản chiến PRO-CỘNG kiểu cô đào chiếu bóng Jane Fonda, cố nhiên.)

Tôi không bao giờ dám quyết đoán hồi học. Tôi hiểu lắm, dân tộc Việt Nam hiếu khách và nhớ ơn, nhưng dân tộc VN cũng đã qua quá nhiều câu đoạn trường đề như bệ con chim kia, chỉ nhìn cánh cây rong cũng đã hoảng sợ như thấy cánh cung gương rồi. Thành thử cùng những người được hưởng ơn huệ và tiện nghi Mỹ, hình như họ càng có khuynh hướng chống Mỹ (bằng phản chiến) để gột rửa trong lòng thâm tâm linh mặc cảm (biết gọi là mặc cảm gì đây) của mình. Có điều đáng lẽ họ phản chiến để sát sa chung cho cả dân tộc hai miền thì họ lại bỏ rơi, không một chút doái hoài, đứng cái miến đích thực là nạn nhân trăm ngàn sâu của tham vọng bất nhân Cộng sản.

Tôi mỉm cười ôn lại những dòng bốc lửa của anh bạn trẻ. Phan Nhật Nam viết trong Điều Hâu số mới đây, số 115, dưới đầu đề «Những Con Kèn Kèn Trên Xác Linh»:

«... Vật quý giá mà người dân An Lộc, Quảng Trị, Tân Cảnh giữ trong cuối đáy của tuyệt vọng, vào giờ cuối đời của con người, khi vượt qua trời đại pháo, đi trong, trên và với sự chết, là để thể hiện một ý niệm siêu hình: ĐƯỢC SỐNG TỰ DO».

«... Biểu tình phản chiến ở Mỹ là gì nếu không phải là một mode thời thượng, cách diễn tả sự «phản nộ» của lớp người trẻ ý thức được tàn phá của chiến tranh!»

Mẹ kiếp, lũ trẻ tóc vàng mắt xanh ở bên kia bờ đại dương có bao giờ được nghe tiếng súng, thấy cảnh người mẹ đánh rơi con từ độ cao 200 thước xuống khi trực thăng chao mạnh tránh đạn phòng không, chúng nó có bao giờ thấy cảnh người mẹ đó bưng bát cơm và mắt ngấn đầy lệ «Con ơi sao con không sống để được ăn cơm bộ đội cộng hòa cho!» Những tàn khốc của chiến tranh đó, lũ người trẻ bên kia bờ đại dương có bao giờ thấy đau và sống cùng».

«Biểu tình phản chiến đi tiếp theo, sau khi đã có một bộ tóc bù xù, cổ đeo một cái vòng có ba thanh chéo, áo quần tự xé nát để làm dáng tới tã... Biểu tình, trò chơi chết, sau khi cuộc sống đã mất hết ý nghĩa — ý nghĩa cuối cùng là phần thân thể cùng các bộ phận kín đáo để triệt để hưởng thụ. Lũ người «biểu tình phản chiến» tại Mỹ chỉ là thứ bạo dân tinh thần trong cuối đây chán chường...»

«... Biểu tình phản chiến chỉ là nút thoát hơi để nước Mỹ đẩy lui luồng xú uế, dễ dàng và giản dị như cởi nút quần khi tiểu tiện.»

oOo

Một trường hợp du học khác êm đềm hơn, không sóng gió, cứ tà tà học cho đến khi thành tài. Thành tài đây có nghĩa là xong cử nhân chuyên khoa B.A, hay xong cao học M.A... hay xong tiến sĩ PH.D. tại Mỹ rồi chuẩn sang Gia Nã Đại, hoặc chuẩn qua ngã Âu Châu; hoặc đôi khi ở lại ngay trên đất Mỹ.

Tôi cũng không vội lên án những người này là đào ngũ dân tộc, mặc dầu trong thâm tâm, tôi thật bất bình. Bởi vì chính những chuyên viên Anh, Ý, Pháp, Đức sinh trưởng ở những nước đã được hưởng thanh bình từ lâu và trình độ kỹ thuật cao như vậy, mà vẫn có biết bao nhiêu trường hợp những người đó dời bỏ quê cha đất tổ, nhập quốc tịch Mỹ, vì họ thấy chỉ ở Mỹ mới có đầy đủ môi trường và tiện nghi cho thiên tài họ phát triển.

Một quê hương Việt Nam chiến tranh tang tóc nhường kia giá như có mặt ở trong quân đội thì cũng chiến đấu tận tình, cũng đoag góp xương máu như ai, nhưng nay đã may mắn thoát khỏi vùng lửa đạn giao khổ và hiểm nguy đó thì việc trở về bỗng mang sắc thái đại dột như chim tự ý chui vào lồng, chuột tự ý chui vào bẫy. Hướng chỉ việc sử dụng nhân tài của mình vẫn còn nặng óc phe phái nhường kia, trong một xã hội phân hóa nát bấy nhường kia. Họ nghĩ như vậy họ đã không nghĩ sai, và họ không về, lương tâm vẫn có điều an ủi.

Riêng về học bổng ở tiến sĩ tại Mỹ đương sự được dễ dàng giúp đỡ cho di chuyển bằng xe và tí nhau từ nước nhà sang cho cuộc sống du học được dễ huê và quân bình.

Chỗ này tôi cần phải ghi thêm: Cơ quan cấp học bổng Mỹ, do thống kê, nhận thấy trường nọ học sinh thành tài rồi chạy làng, thường ở lớp người trẻ, độc thân, vì vậy

(Xem tiếp trang 54)

Lại giải độc

Một lãnh tụ chánh đảng khối Tự Quyết lại vừa mới tiết lộ khối này sẽ... cho một «phái đoàn nhân dân» gồm đại diện các chánh đảng đi ra nước ngoài giải độc du luận, bằng cách công bố một cuốn sách thư tố cáo tội ác của Cộng Sản.

Ý kiến giải độc là một ý kiến rất hay, nếu không kể tới sự tổn kém và những lạm dụng của nó.

Căn cứ vào các vụ giải độc đã trình diễn ra thì trong mười vụ có tới 9 vụ kể như vô ích.

Vụ giải độc thành công và không có tai tiếng duy nhất có lẽ là cuộc xuất đa của ông phụ tá Trần văn Ân, ông Ân là một nhà báo, một người đã tham dự nhiều cuộc đấu tranh chánh trị thuộc nhiều khuynh hướng khác nhau tại Việt Nam, nên kinh nghiệm phong phú. Ông Ân lại có tài hùng biện nói năng dẫu ra đây. Ông đã đi trở lại du thuyết tại các nước Bắc Âu để chinh phục con tim của nhân dân các xứ này.

Nhưng ba năm sau, khi chánh phủ ta có ý định cử ông làm đại sứ tại các nước Bắc Âu thì các nước này lại tỏ ý không muốn nhận!

Vụ giải độc thành công nhất trong lịch sử của VNCH, mà còn như vậy, thì không hiểu các vụ khác ra sao?

Bản đạo biết rõ một vụ. Vụ giải độc to lớn này do một ông nghị sĩ và một ông tướng hồi hưu hướng dẫn. Hai ông mang một đoàn ca sĩ tân cổ giao duyên đi rải độc Âu Châu. Thành quả tốt đẹp. Ông tướng hồi hưu bắt được một cô đào cải lương tuổi vừa đôi tám, rải độc cho em suốt chuyến đi, tại khách sạn, trong toa xe lửa hạng sang.

Nhưng thành quả đó chưa lớn lao bằng một cậu công tử con vị tỷ phú bảo trợ cho ông nghị sĩ đã được đưa đi giải độc. Cậu xuất ngoại phây phây hợp pháp rồi ở lại luôn không về. Thành quả đó có ý nghĩa là cậu công tử trong hạn tuổi quân dịch sẽ không bị nhiễm độc vì không khi chiến

ÔNG ĐẠO CÂY

tranh ở xứ này; cậu lại được học hành đến nơi đến chốn, lãnh bằng cấp cao, mai mối hòa bình sẽ trở về nối nghiệp ông cha làm tỷ phú nữa.

Với các thành quả iấy lừng của bộ môn giải độc như vậy, không biết có còn nên tổ chức giải độc nữa không?

Những số tiền mấy chục triệu để trợ cấp cho một đoàn người đi giải độc, nếu đem góp lại mà làm một cuốn phim về An Lộc, cho thật hay, thì chỉ cần gói cuốn phim đi khắp thế giới, cuốn phim sẽ nói tất cả, khỏi cần người diễn thuyết hoặc ca hát, sợ bị ăn cả chưa!

Thời ông ngoại trưởng Trần chánh Thành, ông ngoại Thành là người đầu tiên đặt vấn đề thông tin hải ngoại để đấu tranh chánh trị, mà vẫn nói rất chí lý rằng chuyện đánh nhau với CS, thắng hay bại trước hết là ở Việt Nam chứ không phải ở ngoại quốc. Ở Việt Nam mà quân bảo vệ được dân, chánh phủ cải tạo được một xã hội trong sạch công bằng, hết bất công, hết tham nhũng, thì ta sẽ thắng. Cả thế giới sẽ phải tới đây mà tìm hiểu, rồi trở về tuyên truyền cho ta khỏi cần đưa ca sĩ mồm non đi ngoại quốc du dương tốn tiền!

Tiền tuyến

Nhật báo Tin Sóng mới loan tin ông Đại Tá tỉnh trưởng Kontum

đã bị quân nhân thuộc quyền tố cáo bỏ túi 2 triệu 700 ngàn tiền quỹ yểm trợ tiền tuyến.

Đề làm gì?

Đề bao một em nữ sinh rất thơm tho. Em được mô tả là rất đẹp, rất duyên dáng đa tình, và rất Tây, vì tên em là Lucie, ông Đại tá tỉnh trưởng thế nào cũng cải chính mạnh mẽ lời vu cáo trên.

Nhưng xét ra thì không cần cải chính.

Ông Đại tá tỉnh trưởng đã phải đi tản phu nhân về hậu phương Sài Gòn để ngài yên tâm chiến đấu trên Kontum. Vậy đối với ngài thì phu nhân ở Sài Gòn là hậu phương, còn em Lucie ở Kontum là tiền tuyến. Nếu ngài có mang quỹ yểm trợ tiền tuyến của tiểu khu để yểm trợ riêng cho cái tiền tuyến của ngài, đó chẳng qua chỉ là một lối làm về hành chánh, do sự dùng lộn danh từ mà thôi.

Cũng theo tin của nhật báo Tin Sóng thì bà Đại Tá ở hậu phương không hiểu ý nghĩa đó, lại không biết rằng hậu phương và tiền tuyến phải là một, nên đã tức tốc không tập trên lãnh thổ của em Lucie.

Bà đập máy bay bắt thần đồ bộ xuống mặt trận, bắt được quả tang ông Đại tá đang yểm trợ tiền tuyến. Bà đập bể cả xe tôa tỉnh, cửa kính, bàn ghế, máy chữ v.v. gây nhiều thiệt hại vật chất đáng kể và nhiều

thiệt hại về tinh thần đối lập xây dựng, các ông nghị chong chóng đã tung hô dân biểu Trần văn Đôn, tục gọi André Đôn, người sáng lập khối Dân Tộc, một lãnh tụ Ấn Quang huy vi

Trong lúc quân đội đang chiến đấu để bảo vệ «Kontum oai hùng» mà bà Đại tá lại «không tập» cái tiền tuyến của ông Đại Tá như vậy thì 2 ông bà đều nên được gọi về hậu phương. Thượng bất chính hạ tắc loạn. Ông tỉnh trưởng mà không chính định và phát triển được nội bộ gia đình thì lĩnh trách còn tinh thần đâu mà chiến đấu?

Đối lập xây dựng

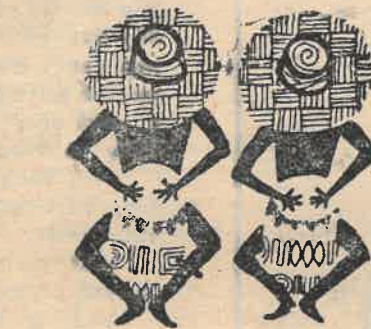
Các nghị sĩ thuộc khối Dân Tộc Thượng Viện đã thảo luận về đường lối đối lập mới, kêu gọi là đối lập xây dựng. Các ông nghị Bửu, nghị Đình, nghị Giai, nghị Bảo là những nhà đối lập xây dựng.

Đối lập xây dựng là thế nào?

Là vừa chống đối chánh phủ lại vừa có những lúc quay ra ủng hộ chánh phủ như các ông nghị Đình, nghị Giai v.v đã làm.

Nếu vậy thì khối này nên chọn một huy hiệu mới. là cái chong chóng, lớp này mùa gió lớn, con nít ở đó thành hay chơi chong chóng. Cho cái chong chóng đứng trước gió, gió thổi về phía Bắc thì ta đối lập, gió thổi ngược về phía Nam thì ta xây dựng. Mai một có bầu cử lại bán phần Thượng viện các ông nghị lập một liên danh chong chóng có trẻ em toàn quốc mang chong chóng đi vận động cam đoan đắc cử.

Đề biểu dương tinh thần đối lập xây dựng, các ông nghị chong chóng đã tung hô dân biểu Trần văn Đôn, tục gọi André Đôn, người sáng lập khối Dân Tộc, một lãnh tụ Ấn Quang huy vi

Gần đây ông dân biểu Đôn, gốc Tây, sanh ở Marseille, tổng quân Đại Pháp từ thừa thanh niên, đã lên tiếng hiệu triệu mặt trận Cứu Quốc của ngài. Sự việc đó ít khi xảy ra vì thường thường lãnh tụ André Đôn có cứu quốc ngài cũng chỉ cứu một mình, ít khi ngài kêu gọi các đồng chí đi cứu chung một chuyến. Cậu một mình vẫn to hơn.

Lần này có lẽ vì cái gốc gác And é của mình khiến cho bà con lo sợ

ngài có giao du với toan quyền De Folin, nên lãnh tụ André Đôn phải cho xuất bản một lời hiệu triệu bằng tiếng Việt.

Trong bản hiệu triệu này mặt trận Cứu Quốc đã tuyên bố thẳng rằng chủ trương Đối Lập bây giờ không cần thiết nữa.

Nói vậy chỉ sợ chánh phủ buồn.

Vì chánh phủ vẫn chưa có cái sáng kiến như vậy mà mặt trận đã đi trước mất rồi.

Vậy mà mặt trận Cứu Quốc lại toan xóa đi một vết của câu đối thì...bảo hoàng hơn vua rồi!

Thành tích đối lập xây dựng của dân biểu Đôn là điều đáng mừng ít nhất đối với các vị dân biểu Hạ nghị Viện.

Ở Hạ nghị Viện có 2 ông dân biểu nổi tiếng là Huỳnh văn Lầu và Trần văn Đôn. Hai ông được các ký giả nghị trường gọi là cặp bài trùng, vì luôn luôn họ kêu là: «quí vị dân biểu Lầu—Đôn.» Nhưng mỗi khi nhắc đến tên 2 ông Lầu Đôn thì các bà dân biểu lại đỏ mặt, tưởng các ký giả ám chỉ mình.

Vậy nếu một trong 2 ông đi làm Tổng Trưởng thì các dân biểu sẽ hân hoan lắm.

LỄ NGHĨA LIÊM SI

恥廉義禮

LỚP TRẺ HÀ NỘI

BUI VĂN BÌNH

CHƯƠNG II

Hôm nay chủ nhật, gia đình Nam lại đoàn tụ, ông bố, bà mẹ và hai em. Mẹ Nam đang làm bếp, món bún chả tỏa mùi thơm phức. Ba anh ngồi đọc sách, hai em đang loay hoay với chiếc máy hát đĩa. Nam nằm dài trên giường, mắt ngược nhìn trần nhà. Mấy con thạch sùng đang mon men bên chiếc quạt

trần bầy vu vu. Hơn ba tháng rồi, mau thật! Nam thầm nghĩ. Trông anh lúc này mạnh khỏe cũng cấp hơn, vẫn mái tóc cũ, nhưng thân hình cân đối khỏe mạnh của anh, gọn gàng trong bộ Quân phục chất phác, hùng dũng, vẻ đứng đắn làm tăng cái đẹp nơi con người anh, khuôn mặt thông minh, đôi mắt to đen, tình cảm, nước da trắng hồng, hàm răng trắng bóng đều đặn. Suy tư lúc này đưa Nam trở về đơn vị. Sáng kiến của anh đã thành công, nó trở thành kinh nghiệm vĩnh cửu trong kỹ thuật cầu phao Việt Nam. Thời gian rút được còn hai mươi nhăm phút, phải cái anh em vất vả quá, nước siết sáu người mới dẫu nổi một cái dây neo, thằng Tào bừa ấy có lý, tại nó không táo bạo! nghĩ tới đây Nam mỉm cười, giờ đây anh là sự yêu mến của mọi người, nhưng cũng là cái gai của nhiều kẻ. Tại sao thế nhỉ? Mẹ kiếp, mình đâu có ughĩ gì? chúng nó nhỏ nhen quá, cuộc đời lắm kiêu ngược thật! Bỗng có tiếng gọi Nam ngoài cửa, anh chạy ra.

— À Tâm, vào chơi! Nam mời bạn. Dừng xe xong Tâm bước vào, chào ba mẹ Nam xong chàng nhìn Nam.

— Ở! trông giống «pa-ven» quá, Nam cười ròn tan anh khiêm tốn:

— Có gì đâu? Tao vẫn thế! Anh bậm lấy vai Tâm lắc lắc. Tâm vẫn như xưa, vẫn cái đầu không ngói, vuốt xoáy, vẫn áo «chim cò», cái tặc-gan gấu mười phân, đôi «dạ đánh» bóng loáng. Chàng nháy Nam rủ bạn đi chơi. Hiểu ý Tâm, Nam xin phép ba mẹ rồi kéo Tâm đi.

Hai chàng bước vào quán cà phê đầu phố. Tâm nhìn Nam đầy khâm phục, lâu ngày gặp Tâm, Nam thấy bạn vẫn gần gũi như xưa, 5 năm học với nhau bao nhiêu kỷ niệm. Anh vỗ vai bạn:

— Khỏe chứ Tâm?

— Ừ khỏe:

— Thằng Long thế nào? Tâm buồn sụ:

— Nó đi lính rồi, cu cậu ở Bộ binh chắc lại đi «B» lắm:

— Ừ, cũng tốt! Nam đáp. Tâm nhìn băng quơ nghĩ ngợi, chợt anh nói, giọng đầy trách móc:

— Bọn chúng tao thằng nào cũng bực mày! Nam sừng sốt, anh vội vã hỏi bạn:

— Chuyện gì, làm sao? Giọng đều đều Tâm trách móc:

— Mày đi rồi không sao cả, nhưng con Hoa của mày đi với thằng Vương, trông thấy bọn tao nó cứ tỉnh bơ. Như luồng hơi từ nồi súp de phả vào mặt, tim anh thất lại, nhưng anh vẫn cứng cổ:

— Ở trường cái gì! Tao «đá» nó đấy! Tâm nghĩ ngờ chàng hỏi:

— Mày «đá» nó hay nó «đá» mày? Nam cười sặc sụa, dứt tiếng anh vỗ vai bạn:

— Yên chí đi — «lính» Hà Nội chứ có phải «cua đồng» đâu mà dè dặt ra cho nó đá. Tâm nhìn bạn triu mến:

— Bọn tao cứ tưởng mày đi rồi nó «chê» mày, thằng nào cũng bậm cá. Đàn bà khôn nạn ở chỗ ấy, đối với họ cứ vuốt ve, chiều chuộng là «cháy võ» ngay! Nam im lặng nghe Tâm nói, tưởng chừng bạn Tâm tiếp tục:

— Con gái là phải «ấm» nó liên tục, nó sẽ yêu mình suốt đời, mẹ kiếp Xuân Diệu đấy, hai đời vợ mà đêch mù nào sống được với thiêu tòi, cũng chỉ tại ái nam, ái nữ. Một trăm đứa con gái bây giờ thì cả một trăm linh một: ưa tuấn phục và ngưỡng mộ nam tính mà lị. Nghe bạn nói, Nam khó chịu cáit ngang:

— Thôi bỏ chuyện ấy đi. Anh bắt sang chuyện khác, hai người vừa nhấm nháp cà phê vừa rì rầm trò chuyện. Quán cà phê sáng chủ nhật mỗi lúc một đông. Tâm hơn hờ thao thao bất tuyệt:

— Tao vẫn đều đều như xưa, chủ nhật một em, thứ hai một em, thứ ba một em, đều đều. Mỗi ngày Tâm này có một tên, có khi đi ngoài phố em gọi mà cóc nhớ tên mình. Gặp lại, em cứ trách hoai. Vừa rồi cũng snýt «rừ» vì mấy con «mòng sè» đấy, không nháy ngay ra thì bỏ mẹ, khu phố nó «địa» (1) tìm lùm có bỏ mẹ không chứ? mình con trai đêch sợ, chúng nó mới khổ, mang tiếng có chồng đi «B» mà ở nhà còn lằng nhằng. Nam sừng sờ nghe Tâm nói. Trong lòng dấy lên xót xa thương hại, những người lính ngoài mặt rận tha thiết, ngậm ngùi anh nhẹ nhàng khuyên bạn:

— Tâm này! đừng dính với bọn ấy, tao thấy khôn nạn quá, vả lại nó tội tội thế nào ấy! Tâm soi nổi thanh minh:

— Đâu phải tại tao hờ hờ, tại mấy con «mòng sè» ấy cả, mà nghề đời: cá bầy trước mặt có con mèo nào bỏ qua!

— Ừ, tao biết, nhưng cái này phải suy nghĩ, không có ngày hồi không kịp, thù oán, tai tiếng phiền phức lắm! Vừa nói Nam vừa nhìn thẳng mặt Tâm. Tâm luống cuống:

— Ừ, từ tao cách! mà hết tháng này tao cũng phải đi lính, quân y viện một trăm lăm tám đang tuyển không quân, tao sẽ đi khám, chắc được! Nam vui vẻ, anh động viên bạn:

— Ừ đi đi, không quân «thơm» lắm, lý lịch gia đình mày cũng «đỏ» chắc sẽ được! Tâm hi hửng:

— Ừ, có cái thơm là sang Nga bấy năm, lúc về hết chiến tranh rồi, b y lá lượt! Chàng bồng thấp giọng:

— Mà cũng chán lắm mày à, nhìn bọn phi công mặc đồ bay có vẻ làm mà như tù lỏng ấy, về thăm vợ cấp trên cũng sợ sút cần không lại Mig được, sương bao nhiêu, khổ bấy nhiêu! Nam vỗ về:

— Ở bay trên trời, một mình tung hoành ngang dọc, chớp mắt bay qua hàng ngàn cây số không khoái à? Tâm nhệu nhạo:

— Ra đêch gì? Không có gì bằng «người tình» cả Nam cười mắng nhẹ:

— Mày dờ ợc, con gái là đêch gì mà quan trọng hóa thế? Tâm ngập ngừng:

— Có lúc tao cũng nghĩ như mày, nhưng thấy thiếu thì hóa đá mất!...

Hai chàng lâu ngày gặp nhau câu chuyện cứ lần la, triền miên từ chuyện này sang chuyện khác, mặt trời đã lên cao, khách thưa dần hai người đứng dậy chia tay nhau.

XXI

Hôm nay Huệ nghĩ, chị ở nhà đưa bé Hùng đi sơ tán. Mẹ chồng chị bữa nay về đón cháu, Thuận không về, chờ mãi tới tám giờ ba mẹ con, Bà, cháu ra bến xe.

Nơi bố mẹ chồng Huệ sơ tán, là một làng trồng dâu, nuôi tằm ven bờ sông Đáy, ở đây mát mẻ dễ chịu, Đồng quê rộng rãi bao la, con sông hiền dịu ôm lấy những bãi dâu bạt ngàn rập rờn như làn sóng trong gió sớm, con đường đất đắp thẳng tắp, hai bên vỉ vút hàng phi lao cao hơn đầu người chạy tới cổng làng. Bé con đi bên cạnh mẹ lòng Huệ rộn lên những kỷ niệm thời còn học sinh, mỗi mùa gặt xuống xã giúp nông dân, cơm nắm, thịt kho, lều trại lịch kịch, nhưng thật vui, dựng trại xong là túa ra cánh đồng nghịch ngợm, bắt cào cào, châu chấu lấy rơm kết thành những cái chổi vàng óng, bé bé xinh xinh. Ra nương ngắt rong «tóc tiên» về thả bèo cá... đi chơi thì nhiều chứ làm có bao? Nhưng mỗi lần xuống Xã về Huệ thấy mình lớn hẳn lên, đập lúa được, xay thóc sàng sảy cũng biết. Mấy cô nữ sinh Hà Nội riu rít như chim, làm bà con nông dân cũng vui. Thời gian qua thật mau, giờ này Huệ đã là mẹ của đứa bé gần hai tuổi, tròn trĩnh mũm mĩm. Huệ thấy tiêng tiếc thời con gái đẹp làm sao, tình yêu đến, hạnh phúc chưa là bao, rồi thì thế này. Bé Hùng ngã vào vai mẹ ngủ miết từ khi lên xe, bây giờ bỗng tỉnh dậy ngơ ngác nhìn cảnh vật mới lạ, lúc nãy ngồi xe ồn ào mùi thuốc lá mùi ết xăng làm bé nôn nao, rúc vào ngực mẹ nhay nhay đầu vú rồi thiếp đi, bây giờ mùi thơm của gió mang hơi lúa mát lạnh làm bé tỉnh dậy, cái miệng xinh bé cười, trên tay mẹ bé nháy nháy vẩy tay rí rít; Huệ rung rung người theo nhịp nháy của con, gió đông mát lạnh tràn trề trong lòng. Từ bến xe vào làng có chút đường, ông nội Hùng ra đón ở ngoài cổng. Thấy con dâu với cháu nội, Cụ mừng ríu rít đón lấy cháu từ tay mẹ nó.

— Nào bố thằng Thắng con nào, ra đây ông nựng nào! Đứa bé chẳng lạ lòng gì nó ngã vào lòng ông. Ông cụng bé cháu giương cao rúc rúc mái tóc bạc phơ vào bụng thằng bé, nó cười khanh khách, vào nhà rửa tay qua loa cho con, Huệ vui vẻ trò chuyện với bố mẹ. Chị khoe những cái ngoan ngoãn dễ thương của Hùng, ăn, ngủ, chơi đều đặn không quấy khóc gì cả, thấy mẹ đến nhà trẻ đón về, cười toe toét nháy nháy như muốn nhào qua chiếc cũi! Giọng tự hào của người mẹ Huệ kể mãi, bà nội dợ tay vào cái đầu phất phơ mái tóc mềm mại của cháu âu yếm:

— Bố cái thằng Thắng con này, dào dề lắm đấy, đồ ai lấy được cái gì của nó, giống bố như hệt. Cả nhà quây quần quanh bé Hùng, không khí đầm ấm hạnh phúc, Bỗng ông bố chồng hỏi Huệ.

— Thằng này nó có biên thư về không con? Huệ buồn rầu trả lời:

— Dạ không, con chẳng nhận được gì cả, Bà cụ cầu nhau:

— Cái thằng đến là tẻ, lười viết thư thế thì thôi chứ. Huệ đỡ cho chồng với cả tình thương yêu tha thiết :

— Nhà con chắc bận, ba mẹ cũng biết đấy, dạo này trong ấy căng lắm, nghe nói lúc nào pháo thủ cũng nổi trên mâm pháo, có khi đang ăn cơm phải vứt bát cơm để đánh nhau với mây bay. Càng nói Huệ càng lo cho chồng, từ đầu tháng tới nay ngày nào đài cũng đưa tin khu bốn bị oanh tạc, anh ấy ngộ lờ ra... Lúc nào cũng vậy nghĩ tới chồng thì lòng Huệ lại rộn lên nhớ nhung, lo lắng, bây giờ còn ngồi đây với con, lát nữa, ngày mai sống cô độc trong căn nhà vắng vẻ rồi sẽ ra sao? Bất giác Huệ thở dài ngao ngán.

Buổi trưa ăn cơm xong Huệ ru con ngủ, nhìn con ngủ ngon Huệ thấy nó giống Thắng lạ, cái miệng lúc nào cũng hơi cười, một vết xanh chạy dài từ cửa tai tới quay hàm, hào hiệu lớn lên nó lại râu quai nón giống bố, âu yếm nhìn con, càng thấy giống chồng. Đặt hai cái gối vào hai bên nách con Huệ thở dài nào nề. Chiến tranh! không biết từ đâu đến mà nhanh quá vậy. Huệ cũng không hiểu được, nhưng lý luận chánh trị thu thập được trong xã hội đối chọi với ý kiến riêng cảm tính của Huệ. Dù sao thì cũng tàn bạo, chẳng ra sao chỉ khổ dân chúng. Huệ bỗng thấy con người trong cuộc chiến bé bỏng và đáng thương, cái hồ lô tàn bạo của chiến tranh ập lên đất nước này mấy mươi năm chẳng làm sao thoát ra được. Ngày hôm nay còn cười nói, hò hẹn, ngày mai chết vì trúng bom, nhanh lạ lùng, cái chết đơn giản vô cùng. Một viên bi từ quả bom to bằng nắm tay búa ra, một mảnh đạn nhỏ tí sắc nhọn từ trên trời rơi xuống. Thế là hết, bàбет máu me. Huệ thấy chán nản tới cùng, phía cái sắp gự giữa nhà, bà mẹ chồng căn dặn Huệ, lo giữ gìn sức khỏe, ăn uống tâm bồi gì gì nữa... Huệ cũng chẳng biết. Nhìn đồng hồ, vào buồng sửa sang mái tóc, Huệ dặn đi dặn lại bà cụ chăm sóc cho cháu điều độ như chị, làm bà mẹ chồng bức mình. Như vậy Huệ mới an tâm. Đứng tần ngần nhìn con mãi không chán. Huệ muốn ôm lấy con mà hôn, nhưng lại thôi, Huệ sợ nó đang ngủ, cầm tay con lắc lắc âu yếm rồi như quyết định, xin phép bố mẹ xong Huệ vội vã đi ra.

Gió từ con sông Đáy thổi vào ù ù bên tai. Lòng người mẹ tan nát rồi, cảm giác trống rỗng choán lấy suy tư, đầu nặng chịch Huệ cảm cùi bước đi. Con đường ra bến xe vì vút tiếng phi lao dài thăm thẳm.

xx

Nhà Nam quanh bàn ăn, những quả nhãn lồng Hưng Yên to như đầu con chim sẽ căng nước, bày đầy bàn hột nhãn nhỉnh hơn hột ngô đen nhánh óng ánh. Cả nhà vừa ăn vừa chuyện trò vui vẻ. Hai em Nam «kê» nhau rồi khoái trí cười như nắc nẻ. Bà mẹ nhìn ba con trai lớn sần sần khỏe mạnh như nhau mà mắt ruột. Ông bố vừa ăn vừa nghe các con nói chuyện. Chợt ông vỗ vai Nam vui vẻ, thân mật :

— Thế nào đồng chí. Kể chuyện đơn vị chứ, Nam gương ngạo nhìn bố nũng nịu :

— Con chẳng có chuyện gì hay cả! Bà mẹ mắng yêu :

— Thế mà cứ nằng nặc đòi đi, tưởng bỏ lăm đấy! Từ ngày con đi bà thấy vừa bức vừa thương, nhưng rồi bức tức tan dần khi bà thấy con trai của bà : vững vàng và đẹp hẳn ra. Biết con có nhiều chuyện nhưng chưa nói nên bà vừa mắng yêu vừa khích lệ. Nghe mẹ nói Nam tủm tỉm cười. Anh háng hái kể chuyện :

— Chúng con làm việc mệt nhọc, căng thẳng chống chọi với con nước «tàu mả» (2) của sông Hồng để lấp cầu «thông xe», anh em nào cũng nhiệt tình làm việc, chẳng ai ngại khó ngại khổ, đơn vị con lại phát động phong trào : «tên luyện tư cách, đạo đức, tác phong cách mạng» để chống với trào lưu «năm T» (3) của bọn vô học! Giọng đều đều, âm ỉ Nam kể đủ mọi chuyện, và cả tình, hoàn cảnh của từng người trong đơn vị mà anh mến, về sáng kiến của mình thành công. Cả nhà im lặng chăm chú theo dõi. Ông bố, bà mẹ mừng rỡ và tự hào về con vô cùng. Đứa con trai đầu lòng sẽ nổi nghiệp được cha mẹ. Nó sẽ là đảng viên nhiệt tình và tài năng giúp nó ở cương vị lãnh đạo. Ông bà nhìn con với cặp mắt âu yếm tận đáy lòng. Bỗng Sơn cắt ngang hỏi Nam :

— Em nghe nói ở «thanh niên xung phong» «thập» lắm lắm, toàn tư sản với địa chủ phải không anh? Nam phẩn khởi trả lời em :

—Ừ đúng, nhưng chúng nó «cải tạo» tốt lắm, nhiều đứa trội hơn cả những thằng có hoàn cảnh tốt. Giang chen vào :

— Tại chúng nó biết thân biết phận mà! Cả nhà ò lên cười, thằng Giang được dịp chọc anh :

— Em mà như anh, em đi cả đời cũng được. Thấy tất cả tim, gan, lòng lá của con người. Nam đỏ mặt nhìn em tức giận. Giang cắt hứng nhé. với quả nhãn vào miệng. Ở căn nhà này là sự đối ngộ ưu ái của xã hội, vật chất tinh thần luôn luôn thoải mái, ít bao giờ hàng xóm thấy ông chủ nhà hoặc bà chủ nhà hay mấy cậu con trai có vẻ buồn trên mặt. Tất cả đều tràn ngập vui tươi, sung sướng trong cái quay cuồng hỗn độn, mệt nhọc của cuộc sống bên ngoài.

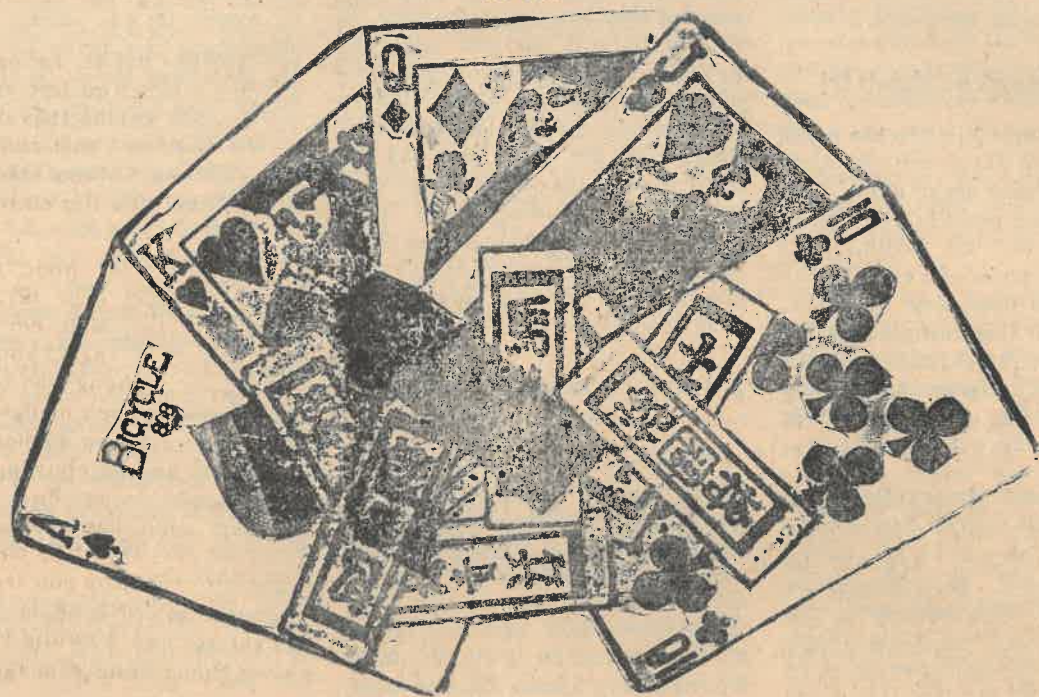
oOo

(CÒN NỮA)

CHÚ THÍCH : (1) «địa» — biết, nói, mắng.
(2) «tàu mả» — nước lớn
(3) «năm T» — tiền, tình, tửu, trà, thuốc.

TỜ HẢI

Cuộc tranh cử Nixon — Mc Govern và thị trường chứng khoán Wall Street

Wall Street là gì?

Nói đến nền kinh tế Mỹ là nói tới Wall Street, và ngược lại. Đúng hơn, phải nói rằng Wall Street là nơi quyết định vận mạng kinh tế Mỹ, như cuộc đại khủng hoảng kinh tế 1930—1933 đã bắt đầu bằng sự sụt giá mạnh trên thị trường chứng khoán ngày Thứ Ba Đen Tối 29-10-1929.

Wall Street là con đường nơi đặt Thị Trường chứng khoán New York (New York Stock Exchange viết tắt NYSE). Cổ phần của các công ty kinh doanh lớn nhỏ đều được chuyển nhượng, mua bán tại đây. Công ty nào thịnh vượng thì giá cổ phần lên cao, công ty nào có thể thua lỗ thì giá cổ phần hạ thấp. Số lượng cổ phần ở Thị Trường Chứng Khoán New York (NYSE) là 11,3 triệu trong một ngày. Mỗi ngày có chừng 30 ngàn cuộc mua bán cổ

phần ở NYSE. Trong khu vực đó có 460 ngàn người làm việc trực tiếp hoặc gián tiếp về mua bán chứng khoán chen chân nhau trong 6 tòa nhà chọc trời. Nhiều người phải mua một «sổ làm» ở Wall Street với giá mấy trăm ngàn Mỹ kim — hàng trăm triệu bạc VN. Các chuyên viên về giá chứng khoán gọi là kinh kỹ.

Người Mỹ thường hãnh diện nói rằng nền kinh tế tư bản của họ có tính cách đại chúng. Quả thật cũng có tới 34 triệu người gọi là cổ đông hiện nay là chủ nhân của các cổ phần thuộc các đại công ty, được trao đổi ở thị trường chứng khoán. Như công ty điện tín điện thoại ATT có hơn 3 triệu cổ đông, thứ nhì là công ty General Motors có 1 triệu 349 ngàn cổ đông. Công ty Ford vẫn được coi là của gia đình Ford nhưng cũng có 348 ngàn cổ đông (các con số năm 1969).

Tất nhiên trong mỗi công ty có những cổ đông quan trọng làm chủ một phần lớn cổ phần và có ảnh hưởng quyết định khi biểu quyết đường lối và bầu ban quản trị. Thí dụ như trong công ty Polaroid (sản xuất máy hình nổi tiếng, gia đình của ông Edwin Land, sáng lập viên và chủ tịch công ty, làm chủ 15 phần trăm cổ phần trị giá nửa tỷ mỹ kim. Nhưng ít người chiếm một tỷ số cổ phần cao như vậy. Đầu tháng 7 vừa rồi một tay tài phiệt Ý là Michele Sindona đã sang Mỹ mua một triệu cổ phần trị giá 40 triệu mỹ kim của ngân hàng Franklin National Bank ở New York (Ngân hàng đứng hàng thứ 20 ở Mỹ). Do vụ mua cổ phần đó, ông Sindona là cổ đông chiếm hạng nhất, có 18,4 phần trăm cổ phần của ngân hàng. Người thứ nhì đứng

san ông chỉ làm chủ một phần trăm. Do đó ông Sindona có thể coi như là làm chủ ngân hàng này.

Kinh doanh và chánh trị

Vì số cổ phần bị phân tán mỏng cho nhiều cổ đông rải rác khắp nước Mỹ và cả ở ngoại quốc, nên khuynh hướng của các cổ đông khi đầu tư tiền để dành, bằng cách bán cổ phần của công ty này mua cổ phần của công ty khác, hành động đã làm cho giá cổ phần cứ lên xuống trên thị trường chứng khoán (NYSE), Người khác theo dõi sự lên xuống mà tính toán việc mua bán của họ.

Sự trôi sụt đó được tính kỹ và các chuyên gia ở Wall Street hàng ngày phải tính chỉ số trung bình của giá các cổ phần trong các ngành kỹ nghệ, ngân hàng, vận tải và tiện ích công cộng (điện, nước vv...), và công bố các chỉ số đó trong từng nửa giờ một (1). Công chúng có thể nhìn vào sự thăng trầm của chỉ số trên mà tiên đoán nền kinh doanh đang tới hồi phát triển mạnh hay suy giảm, sa sút, Sự thăng trầm đó chịu ảnh hưởng của chánh trị.

Thí dụ khi nghe tin Kissinger mật đàm với Lê Đức Thọ ở Paris ngày 19 tháng 7 vừa qua, trong vòng nửa giờ sau, giá chứng khoán ở NYSE tăng hơn. Lý do công chúng thấy viễn tượng của hòa bình sắp gần kề, và có hy vọng kinh tế sẽ phát triển, các Công ty sẽ phát tài.

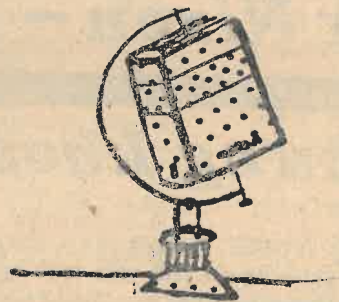
Ngược lại, khi biết đại hội đảng Dân Chủ đề cử Mc Govern làm ứng cử viên tổng thống Mỹ thì giá chứng khoán sụt xuống. Lý do Mc Govern có chính sách kinh tế hạn chế sự độc quyền liên kết của các đại Công ty và đánh thuế lợi tức cao trên nhà giàu, như vậy, có thể khiến các đại công ty làm ăn kém trước.

Hai thí dụ đó cho ta thấy sự liên hệ giữa kinh doanh và khung cảnh chánh trị. Đã có ảnh hưởng từ chánh trị tới kinh doanh thì tất nhiên sẽ có ảnh hưởng ngược lại. Nghĩa là những người nắm nguồn lợi từ các đại công ty phải làm sao bảo đảm nguồn lợi của họ cứ to lên mãi, và bỏ tiền ra vận

động ủng hộ các ứng cử viên này đưa một đường lối kinh tế có lợi cho họ. Một thí dụ như công ty ITT đã bỏ mật hồ 400 ngàn Mỹ kim góp vào quỹ vận động của đảng Cộng Hòa cho Nixon tái cử, gây xôn xao dư luận Mỹ gần đây. Trong một bài diễn văn, ông Mc Govern cũng lên tiếng công kích việc hỗ trợ của các công ty Lockheed, ITT... cho đảng Cộng Hòa. Theo luật bầu cử ở Mỹ, các số tiền đóng góp cho các ứng cử viên phải công khai và có giới hạn.

Thị trường chứng khoán vào năm bầu cử

Các cổ đông mua bán chứng khoán trên thị trường thường phản ứng rất nhạy đối với các biến chuyển chánh trị. Nhiều khi họ phản ứng quá nhạy, căn cứ vào cả các tin đồn đãi, thay vì vào thực tế. Vì vậy cứ bốn năm một lần, ở Mỹ có cuộc bầu cử là tình hình thị trường chứng khoán bị xáo động theo.

Người ta nhận ra rằng vào các năm có một cuộc bầu cử Tổng Thống Mỹ, giá cả trên thị trường chứng khoán bao giờ cũng lên. Từ năm 1900 đến nay có 18 cuộc bầu cử, thì trong 12 lần giá chứng khoán đã lên, chỉ có 6 lần là giá sụt xuống.

Trung bình 18 năm có bầu cử, chỉ số gia tăng của giá chứng khoán là 8,8 phần trăm.

Nhưng chỉ số gia tăng thay đổi rất nhiều tùy theo sự kiện là đảng cầm quyền có được tái đắc cử hay không.

Người ta nhận thấy rằng vào những năm mà đảng cầm quyền tái đắc cử thì giá chứng khoán gia tăng trung bình 17, 5 phần trăm với sự tăng giá quan trọng bất

đơn từ đệ nhị bán niên, nghĩa là từ tháng 7 trở đi.

Ngược lại vào những năm mà đảng đang cầm quyền bị thất cử thì giá chứng khoán đã bị sụt giảm trung bình 5, 7 phần trăm.

Do đó nhìn vào bảng lên xuống của chỉ số giá chứng khoán, người ta đo được mức độ tin nhiệm của 32 triệu cổ đông Hoa Kỳ đối với đảng cầm quyền.

Trong quá khứ, 5 năm có bầu cử Tổng thống Mỹ, giá chứng khoán đã sụt giảm trước ngày bầu cử thì bốn lần trong 5 trường hợp đó đảng đang cầm quyền đã thất cử. Chỉ có một trường hợp mà đảng cầm quyền không thất cử, đó là vào năm 1940 khi lý do của sự sụt giá là nước Pháp thất thủ.

Ngược lại với những năm có bầu cử, thì các năm tiếp theo đó, giá chứng khoán thường sụt giảm.

Thí dụ vào tháng 11 năm 1967 Nixon đắc cử, sang năm 1968 ông nhậm chức thì giá chứng khoán sụt giảm rất nhiều. Năm 1929 xảy ra cuộc đại khủng hoảng kinh tế, bắt đầu bằng sự sụt giá trên thị trường chứng khoán, cũng là năm tổng thống Hoover mới đắc cử.

Từ sau đại chiến thứ hai đến nay, ở Mỹ có 5 lần kinh tế sa sút thì cả 5 lần đó hoặc xảy ra vào năm có cuộc bầu cử (1948 và 1960) hoặc vào năm tiếp theo (1953, 1957 và 1969).

Tại sao giữa trào lưu kinh tế và cuộc bầu cử lại liên quan đến nhau như vậy?

Các nhà kinh kỹ (Stock broker) giải thích như sau: Vào các năm có bầu cử, chánh quyền bao giờ cũng tìm cách giúp nền kinh tế phát triển, khiến cho cử tri cảm thấy tình trạng tốt đẹp. Nhưng vào năm tiếp theo sau đó, thì chính quyền phải thi hành các biện pháp cần thiết nhưng trong năm trước không ban bố được vì sợ mất phiếu.

Giữa Nixon và Mc Govern

Hiện nay ở Wall Street người ta ngả về phía Nixon nhiều hơn Mc Govern,

Wall Street lo ngại về sự thăng tiến chánh trị của nghị sĩ Mc Govern, đến nỗi người ta đã đặt ra tên «Thị Trường Mc Govern» để chỉ hiện tượng giá chứng khoán lên xuống theo ông Mc Govern. Khi ông Mc Govern được tuyển chọn trong cuộc tuyển cử sơ bộ ở Carifolnia, giá chứng khoán xuống. Khi ông Mc Govern tưởng bị mất một số phiếu của đoàn đại biểu California, thì giá chứng khoán lên một khoảng thời gian ngắn, cho tới khi tòa án quyết định rằng ông Mc Govern vẫn hưởng trọn số phiếu thì giá lại xuống.

Trong lịch sử Mỹ hiện tượng Mc Govern chỉ có thể so sánh với thời Franklin D. Roosevelt khi Wall Street chống đối Roosevelt kịch liệt (dù sau đó Roosevelt vẫn đắc cử).

Chính sách «tái phân lợi tức» của Mc Govern sẽ làm cho các công ty lớn và nhà giàu thiệt thòi. Trước ông ta đề nghị sẽ đánh thuế 100 phần trăm các lợi tức quá số 500 ngàn Mỹ Kim; sau ông rút xuống chỉ đánh thuế 75 phần trăm.

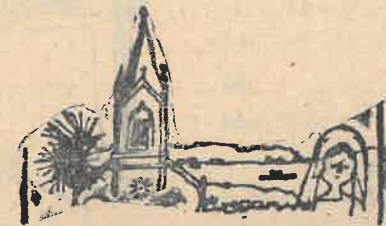
Ông Mc Govern còn dự tính lần công vào thành trì các công ty «độc quyền chia nhau thị trường» thí dụ như 3 công ty xe hơi lớn chia nhau thị trường bán xe, 2 công ty thép, 2 công ty làm vỏ xe chia nhau «vùng ảnh hưởng». Chính sách «tấn công» đó của Mc Govern sẽ làm cho các đại công ty bớt kiếm lời, và ảnh hưởng tới hàng triệu cổ đông (thí dụ riêng 2 công ty xe hơi Ford và General Motors đang chia nhau thị trường xe hơi, Ford có 384 ngàn cổ đông, GM có 1.349.000 cổ đông).

Chính sách của Mc Govern nhằm cắt trợ cấp của các hãng dầu và khai thác mỏ (trợ cấp để khôi phục lại quá nhiều, cần hết tài nguyên quốc gia), sẽ ảnh hưởng tới 95 tỷ trị giá cổ phần tại NYSE. Chính sách cắt giảm 30 tỷ ngân sách quốc phòng của ông cũng sẽ ảnh hưởng tới mười tỷ bạc cổ phần của các công ty máy bay, máy điện tử v.v..

Có 32 triệu cổ đông Mỹ đang làm chủ cổ phần của các công ty. Những kỳ vọng lời hay lỗ của họ và gia đình họ thay đổi tùy theo công ty

của họ lời hay lỗ. Ông Mc Govern làm họ lo sợ vì chính sách thuế má của ông toan thâu thêm 17 tỷ riêng về thuế của các công ty.

Các lý thuyết gia kinh tế tư bản đả kích Mc Govern vì chính sách của ông sẽ làm cho người ta giảm bớt sự tiết kiệm và không được khuyến khích đầu tư và làm việc nhiều hơn để kiếm lời nhiều hơn. Tiết kiệm, đầu tư và làm việc hăng hái để kiếm lời đó là những căn bản của nền kinh tế tư bản.

Do đó người ta lo ngại chính sách của ông cũng phải được quốc hội Mỹ đồng ý rồi mới thi hành. Nhưng dù quốc hội Mỹ có cản trở chính sách đó thì riêng thái độ của chánh phủ Mỹ khi chủ trương một chính sách cũng làm cho các công ty lo sợ và báo động.

Đáp lại mối lo ngại đó của Wall Street, Mc Govern hứa hẹn sẽ làm gia tăng số tiêu thụ, để thúc đẩy kinh tế. Các chương trình gia cư, chống nhiễm độc ngoại cảnh, sẽ gia tăng và phát sinh nhiều công việc mới.

Kinh tế Mỹ năm 1973

Trong hiện tại, các giới tài phiệt Wall Street chắc chắn không ủng

hộ Mc Govern. Xưa nay đã có những ứng cử viên bị Wall Street chống đối nhưng vẫn đắc cử; và nhiều chương trình lúc đầu coi có vẻ sẽ làm suy sụp kinh tế, nhưng sau đó lại cứu vãn được nền kinh tế tư bản, như thời Roosevelt đã chứng tỏ.

Nhưng dù Nixon hay Mc Govern đắc cử thì tương lai kinh tế năm 1973 của Mỹ cũng không hứa hẹn tốt đẹp gì.

Trong năm nay chánh phủ Nixon đã thành công đợt đầu để giữ vững gia đình Mỹ Kim, đồng thời giúp cho hàng hóa Mỹ để bán trên thị trường quốc tế với một hối suất Mỹ kim thấp, thay vì hối suất cao như trước kia khiến hàng Nhật, hàng Đức bán rẻ hơn hàng Mỹ, và chiếm hết thị trường ngay tại nước Mỹ. Chánh phủ Nixon tìm cách bảo vệ kinh tế 1972 tốt đẹp, dù phải chấp nhận lạm phát và một tỷ lệ thất nghiệp cao.

Những chính sách đó sẽ phải thay đổi để kiềm chế bớt nạn lạm phát vào năm 1973.

Mặt khác chánh phủ Nixon cũng có 1 chính sách cải tổ thuế vụ mà cũng chỉ tới năm 1973 mới thi hành.

Những biện pháp đó đều bảo hiệu nền kinh tế Mỹ năm 1973 sẽ không lên mà có thể xuống.

Trong trường hợp Mc Govern đắc cử thì chính sách ngăn chặn các đại công ty của ông cũng khiến nền kinh tế Mỹ 1973 bị sụt giảm.

HÀNG TUẦN BẠN ĐÃ ĐỌC:

tuần báo ĐỜI

Phát hành mỗi chiều thứ sáu

THÌ HÀNG NGÀY BẠN KHÔNG THỂ QUÊN:

nhật báo SÔNG THẦN

SAU CHIẾN TRẬN

đành cam gửi xuân này qua gian khổ
đề chuộc về niềm mê mải băng khuâng
tôi đi giữa một hành lang nắng gió
niềm lo âu chưa dịu nhẹ đôi phần

sau những cuộc xung phong ào thác lũ
còn lại gì vườn trống cạnh nhà hoang
và hoa cỏ im lìm nghe đón gió
bầy gà con vừa lạc mẹ kêu đàn

trên sân nắng nhiều thù quân phơi xác
thanh AK vô giác lỏng tay gậy
ngoài bờ lúa, nhiều anh em nhắm mắt
vuông đất hồng làm gối lạnh từ đây

khi tôi đến quê xa chìm tiếng hát
chiều hành quân vai nặng, túi cơm rời
khi trở lại qua tầng nhà chất ngất
bên vĩa hè nhiều đống rác còn phơi

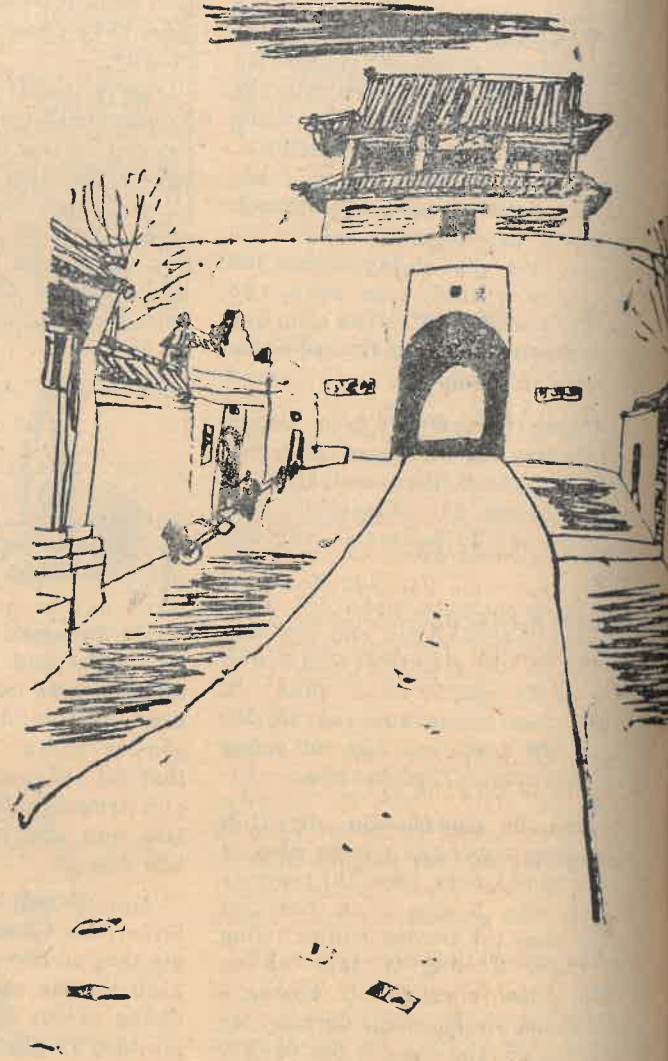
một thế hệ tay chưa rời vũ khí
lớp đàn em vừa lên thế trong hàng
nhiều khi chán bao lời ru ước lệ
lời tung hô vào cuộc lúc buông màn

chưa dám hỏi ngày mai, này bom đạn
chiến tranh đan triền thiên lửa trên đầu
tôi chợt thấy thương thù và yêu bạn
chúng ta đều bình đẳng trước thương đau

ngày nào đó khi xa miền chiến trận
súng buông rồi và lửa tắt đàng sau
người sống sót nhìn nhau và sẽ nhận
mình da vàng cùng tiếng nói như nhau

xin chớ học danh từ trong tự vị
hoài công chăm cây lý thuyết đại đồng
muốn yêu khắp loài người? — xin hãy nghĩ
đến thân này xương máu Việt Nam chung

Ý YÊN
(Mùa Thay Lá)

TIỀN ĐỒN PHÒNG THỦ

phương nào lên Ái Nghĩa
hướng nào giặt Bình Long
ta nằm nơi tuyệt địa
Nhớ về Tho Thénon
Nắng chiều xanh chiến lũy
chim đùa mây về đâu
cười vang cùng thiêu cô
hoa đại bất tri sầu...

VÕ PHONG VÂN

ĐƯỜNG VÔ AN LỘC

con đường 13 rừng thật buồn
pháo đồ như mưa xuống đầu trường
căn phần còn sót trong hơi thở
30 cây số vạ oan hồn

đường vô An Lộc đầy xác giặc
rừng im trong đầu óc dã man
đồi, gió băng qua cơn mộng dữ
bao hồn oan bỏ đêm tiến quân

đường vô An Lộc cơn mộng dữ
đầy một miền đất chết đi qua
thây chết không chôn nằm như ngủ
tâm hồn sỏi đá cũng xót xa

rừng Bình Long ngoảnh mặt làm ngơ
nghìn kẻ vô danh nghìn năm mồ
đoàn quân qua không lên tiếng khóc
sống thác đời nay thật hững hờ

phận người như chiếc lá lao đao
lầu Ô tĩnh mịch đêm quan ải
Xa Trạch cô đơn ngút mắt sầu
trận có bao giờ chân giặc mới

thành phố điêu tàn An Lộc đó
khói lên cao lửa rực cơn hờn g
trái tim người chứa đầy lý tán
ngước mắt ngùi đau điếng tận hồn

ta gửi hồn ta lên đầu súng
đợi phút điêu tàn về xuôi
hồn những ngàn ngơ bên chiến địa
bỏ quên thân xác nỗi ngậm ngùi

NGUYỄN TẤN THÀNH
Blao 6172

MƯA TIỀN ĐỒN

(tặng Lê Nguyên Ngự)

phòng tuyến chiều sương mưa lặng lẽ
hồn thi nhân một thuở lưu đồn
núi rừng ngủ giấc hơi hiu quạnh
trần thủ mười phương một nỗi buồn

tôi ở đây mà lòng thật xa
sầu vương theo lớp lớp mưa qua
mưa nghiêng tâm sự lên đồn vắng
heo hút vào đêm chợt nhớ nhà

nhớ lắm mái trường im bóng lá
nhớ em khăn lụa che môi cười
ở đây khói lửa mờ đôi mắt
nằm dưới hầm tôi trốn mặt trời

lá vẫn xanh rừng chưa đổi sắc
tiền đồn hiu quạnh đón mùa mưa
chiều sương khói thuốc xanh dòng nhớ
cô độc nằm nghe gió trở mùa

TRẦN NGỌC KIM
(Phan Thiết 72)

ĐI TRÊN QUÊ HƯƠNG

qua ngang miền khét thị người
nhìn mờ tập thể ta cười mình ta
người đầu đến ở đây hòa
làm phân bón đất mù lòa quê hương
rừng cao su bén ngọn cuồng
rễ lên trắng hếu mọc luống châu thân
ngậm ngùi oằn oặt đợt tranh
trao sầu nặng trĩu ruối xanh biếng cười
người còn muốn đến nữa thôi
hay đang ngán ngẫm tường vôi vô thân

MAI DUYÊN CẦN
(bộ nhạc Trung Ương Tòa Thánh TN)

CÁC SĨ

Nghĩ quanh

Đêm thu giăng gió một giờ,
Một mình ngồi tưởng sự đời nghĩ
quanh.

xXx

Cao giọng ngâm bài câu thơ trên của Tần Đà, Các tôi chợt nghĩ đến cụ Thales với cái lầm khả kính và hữu ích của cụ hai ngàn năm trăm năm trước đây khi cụ khẳng định với đám môn đệ trong trường phái Ionian rằng: « Vạn vật đều do nước mà ra cả. »

Cũng dễ hiểu tại sao cụ lại phát sinh ý nghĩ vạn vật đều do nước mà ra. Nguyên do chính què cụ, thị trấn Miletus, một thị trấn phồn thịnh (nay thuộc về Thổ Nhĩ Kỳ), ở ngay trên bờ biển Egean. Đứng trên bờ biển què hương, thả hồn theo khối nước mênh mông óng ánh màu bích, cụ biết vùng biển này mở rộng về phương Nam thành Địa trung Hải, mở rộng nữa, bên kia hai cột thạch trụ Hercules (eo biển Gibraltar), thành Đại Tây Dương. Cụ cho rằng mặt đất cổ nhiên phẳng, hình một cái đĩa tròn, đường bán kính bất quá vài ngàn dặm là cùng, bao quanh là nước của một đại dương vô tận. Mà ngay trên mặt đất liền cũng đâu có thiếu nước, nào là những con sông trườn mình giữa đám cỏ cây như những con rắn bạc, nào là những gương hồ phẳng trong, nào là những ng. ồn nước từ lòng đất phọt lên, nào là nước khô bốc lên thành hơi, rồi lại mưa xuống trở lại nguyên hình. Rõ ràng nước

trên, nước dưới, nước bao bọc xung quanh. Lại như miền Bắc Ai Cập kia có con sông Nil, khi sắp đổ ra biển, phù sa bên tạo lập thành 1 khoảng đất màu mỡ hình tam giác giống chữ « Delta » của Hy Lạp, vì vậy mang tên là « Châu thổ sông Nil ».

Sau bao nhiêu năm ngồi suy tư thật kỹ như vậy trên bờ biển què hương, cụ Thales râu tóc bạc phơ cổ kính của chúng ta mới cương quyết khẳng định rằng: « Vạn vật đều do nước mà ra cả ! » Dịch sang các ngôn ngữ trên thế giới, đại khái: « All things are water. » — « Tout est formé d'eau » — « Vạn vật giai do thủy sinh chi. »

« Lầm biết mấy ! » Tất nhiên, chúng ta ngày nay có người kêu lên như vậy, phần nộ. Hãy khoan ! Xỉa nhờ chúng ta sinh sau cụ khoảng hai ngàn năm trăm năm. Và chớ quên nhìn về khía cạnh cách mạng khoa học của lời tuyên bố (tuy là lầm) đó. Trước cụ Thales có ai dám suy tư « bạo phôi » như vậy đâu. Trước cụ vạn sự đều được giải thích tiêu cực bằng tin ngưỡng thần thoại. Đáng lẽ bằng quan sát, bằng suy tư rồi khẳng định như cụ: « Vạn vật đều do nước mà ra », thì người ta chỉ ước lười nhác cho nhau nghe thần thoại Hy Lạp: Okeanos, thần đại dương, là cha đẻ chư vị thần linh khác. Hoặc thần thoại Babylone giải thích việc thiên địa khai tịch rằng: « Thần Tiamat giao chiến với lũ con cháu bất hiếu bất mục mà thủ lãnh là thần Marduk. Tiamat thua trận bị Marduk xé làm đôi,

một nửa làm thành trời một nửa làm thành đất. » Đó, trời đất sơ dĩ có, theo lời giải thích cổ thời của Babylone là do một trận huyết chiến của các thần linh như vậy đó.

Tới cụ Thales cụ cóc cần thần linh, cụ khẳng định đơn giản bằng tri suy tư của cụ: « Vạn vật đều do nước mà ra. »

Nội dung giải thích thì lầm, nhưng cách giải thích bằng lý trí như vậy, cụ đã có công đầu khơi nguồn ra phương pháp suy tư khoa học. Bởi suy tư như vậy là cụ và cả trường phái do cụ lãnh đạo đã đi đến giả thiết căn bản: « Vũ trụ vạn vật biến chuyển theo những luật tắc của vũ trụ vạn vật, và lý trí con người có thể tìm hiểu, có thể giải thích những luật tắc đó. »

« Vạn vật đều do nước mà ra ! » Lời khẳng định của cụ Thales thật là cực kỳ sai, nhưng thái độ phá xiềng thần thoại của cụ thật là cực kỳ cách mạng. Và công ơn đó nhân loại khoa học tiến bộ thế hệ này qua thế hệ khác không bao giờ dám quên.

xXx

Đêm thu giăng gió một giờ,
Một mình ngồi tưởng sự đời nghĩ
quanh.

xXx

Nhân nhớ lại truyện cụ Thales, Các tôi muốn từ những chuyện xấu, đau khổ, thất bại tìm quanh sang khía cạnh xây dựng của chúng.

Chuyện nước Nhật chẳng hạn, nước Nhật bại trận kết thúc đệ nhị thế chiến. Các tôi đã tìm đọc

không, khá nhiều sách của các sử gia Nhật mà chưa hề gặp một lời nào của một trong những khối óc khả kính đó « nghĩ quanh » thấy rằng mặc dù giới quân phiệt Nhật đạo đó đã đi lâm vào vết xe đổ của tài phiệt, thực dân, đế quốc Tây phương, nhưng chính sự vùng dậy của Nhật Bản, người phương Đông—dù vùng dậy để sau đó ngã khuỵu xuống chừng tới vực thẳm do sức nóng của hai quả bom nguyên tử—Nhật Bản đã phá xiềng cho cả Đông phương. Và ảnh hưởng đầy chuyên, Phi châu cũng được thoát xiềng nô lệ.

Ngày nay nhìn vào thế giới nhọc tiều, không còn vết tích thực dân địa, chúng ta há chẳng nên « nghĩ quanh » mà hiểu rằng nên mang ơn nước Nhật làm đường bại trận thuở đệ nhị thế chiến như thế giới khoa học luôn luôn mang ơn cụ Thales « vạn vật giai do thủy sinh chi. »

xXx

Lại như nhìn vào thực tại đất nước. Ai chẳng bảo Mỹ giỏi. Mà Mỹ giỏi đứt đi rồi. Máy điện tử tinh vi như thần. B52 với thảm bom chiến lược, Phantom với rocket chiến thuật. Ngăn chặn địch, tiêu diệt địch đúng phong phúc. Bom tinh khôn rơi từ mấy ngàn thước cho xuống trúng đích y như thời ống xuy-đông hạ con chuột chuột đậu trên cành tre ngay trước mắt. Mỹ càng giỏi bao nhiêu thì Cộng sản miền Bắc lại càng giỏi thêm lên một bậc, y như Thủy Tinh giỏi dâng nước thì Sơn Tinh giỏi dâng núi cao thêm một mức. Cộng Sản miền Bắc mà lại so với quân dân miền Nam, thì quân dân miền Nam lại cao hơn một mức nữa.

Này nhé ngót hai mươi năm nay Cộng sản nằm vùng đâm cổ mổ hầu miền Nam, rồi vừa đánh trống vừa ăn cướp. Cả « thế giới tiến bộ » đâu đâu cũng cồng cồng sáo sáo miền Bắc, rêu rêu miền Nam. Đứng ở thế thượng phong như vậy mà vẫn không hề dẹp được miền Nam. Lưỡi rìu Mậu Thân tưởng rằng là lưỡi rìu tối hậu của Lý Thông thanh toán một lần chốt Thạch Sanh. Ai ngờ chính khí vàng vạc của miền Nam làm cho lưỡi rìu tối hậu CS do tàu hỏa nhập mà phát luôn đôi cẳng của chính cộng sản. Bốn năm

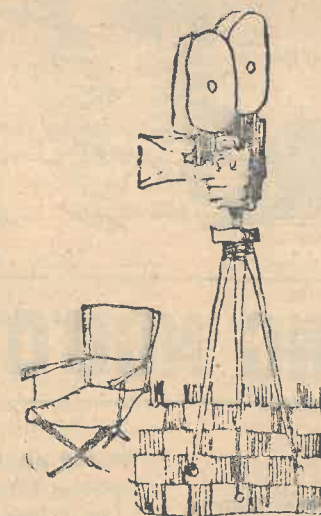
sau, lưỡi rìu phục hận của chúng. cuộc tổng công kích 29-3-1972, lại là một lưỡi rìu lửa hỏa nhập mà nữa. Và chúng thụ lãnh: Waterloo I, Kontum; Waterloo II, An Lộc; Waterloo III, Trị Thiên. Thấy mẹ!

Xét đến đây thì tưởng chúng ta có thể hạ câu thần chú: « Ừm ba la, ba ta cùng giỏi ! »

oOo

Nhưng nếu ta lại... nghĩ quanh đi một chút thì chúng ta cũng có thể lắc đầu ngao ngán than dài mà rằng: « Ừm ba la, ba ta cùng tồi ! »

Trước hết là Mỹ tồi. Kỹ thuật như vậy, B52 số zách, siêu cường Nga cũng phải bái phục, Phantom năm bờ oải. Do Thái thêm

rõ rã: bom tinh khôn ném xuống hủy diệt mục tiêu quân sự Bắc Việt, các loại thủy lôi tối tân thả xuống để tuyệt đường tiếp tế BV, thêm vào đó bóng ma đi đêm Kissinger phôi phôi trên những con đường Hoa Thịnh Đốn—Mạc Tư Khoa—Balê—Bắc Kinh mà nào có làm cho BV trở lại bàn hội đàm với thiện chí nghiêm chỉnh cóc khô gì đâu. Mỹ càng tồi khi nghĩ đến cái tồi của CS miền Bắc đã phải dùng lũ trẻ nít mười sáu mười bảy tuổi để dễ bề tuyên truyền đầu độc: « Sinh Bắc tử Nam. » Đã thế lại còn xích chân trong chiến xa, xích chân trên ngọn cây, xích chân nhau ở từng bó cá nhân để... từ thủ, uống thuốc kích thích thần kinh chúng

minh» để xung phong vùn vùn và vùn vùn.

Nhìn sang phía quốc gia của ta, thì đó « đối phương lớn » của mình tinh thần sa sút đến như thế, mặt nạ chính trị hoàn toàn thoát y trong nước cũng như ngoài nước. Trong nước, « quân giải phóng » đi đến đâu thì yếu chân như người già và trẻ con cũng bỏ hết mà đi cho thoát, hiền lành và thật thà như đồng bào Thượng cũng chạy xuống các thị trấn, sống ngu ngơ qua ngày. Lòng dân ruồng bỏ, ghê tởm chúng như vậy, bộ đội mình thì chịu đựng giỏi như vậy, chiến đấu tài như vậy. Sao chính phủ mình vẫn chưa « dứt điểm » được chúng?

xXx

Ba ta cùng giỏi ?
Ba ta cùng tồi !
Chuyển bại thành thắng
Ba ta cùng Ngươi.

Làm thế nào để chuyển bại thành thắng cho cả ba ta cùng người đây ? Để ợt ! Ông Nixon và ông Kissinger cứ hay bay tro quan trọng hóa mặt đàm mật điếc cho thêm rắc rối, Các tôi công khai nói toạc móng heo đương đi tới bước của ít nhất là hai phe đồng minh bên mình.

Trước hết là chính sách Mỹ. Nước Mỹ với lịch sử trẻ trung, đầu óc không thành kiến, dám thử thách, dám khai phá tuốt mớ. Mỹ sơ dĩ chưa đầy 200 năm lịch sử mà kỹ thuật đạt đến mức siêu tuyệt như vậy chính là nhờ tinh thần dám thử thách, khai sơn phá thạch đó. Nay chính sách Mỹ hãy bước thêm một bước nữa: dùng ưu điểm tuyệt đối của kỹ thuật đó chuyển thành ánh sáng nhân bản như ta cùng sức nước chuyển guồng thành điện năng.

Luật bảo toàn cơ năng là luật muôn đời của vũ trụ. Mỹ với ưu điểm tuyệt đối kỹ thuật hãy tuyệt đối noi gương đó của vũ trụ. Nghĩa là hãy nhất nhất bảo toàn cơ năng: từng đồng đô la xuất ngoại viện trợ, từng thành quả kỹ thuật xuất ngoại viện trợ phải biến thành ánh sáng nhân bản. Đứng dùng đó là và kỹ thuật để nô lệ hóa con người!

(Xem tiếp trang 58)

TIỂU THUYẾT PHÓNG TÁC của HOÀNG HẢI THỦY

GIỮA NHỮNG NGƯỜI ĐÃ CHẾT

BA

Mạnh bực tức vô bức thư vứt xuống sàn. Nhưng sau đó chàng lại phải cúi xuống nhặt nó lên, vuốt lại cho phẳng phiu đặt lên bàn, vì chàng còn cần dùng đến nó sau này. Việc đã vứt bức thư đi để rồi lại phải nhặt lên làm cho Mạnh bực tức nhiều hơn là lời lẽ trong thư. Thời gian sau này Mạnh để dành cái giận với tất cả mọi người, mọi việc, trừ với nàng.

Bức thư từ một Công Ty Địa Ốc ở Sài Gòn gửi lên báo cho chàng biết họ chưa bán được căn nhà của chàng. Mạnh ngờ những người làm địa ốc đim căn nhà của chàng lại để âm mưu gì đó, thái độ gian dối của họ làm chàng vừa khinh vừa bất mãn, xong ngay lúc này chàng chưa cần đến tiền lắm, số tiền sẵn có trong trương mục của chàng ở ngân hàng còn có thể cung cấp cho chàng và nàng những ngày sống ung dung trong thời gian dài nữa.

— Chuyện chi vậy anh ?

Nàng đang ngồi trang điểm trước gương.

Họ đang ở trong phòng khách sạn Palace, trong không khí mát rượi ở Đà Lạt. Phòng sang, đồ đạc toàn bằng gỗ trang trọng kiểu Pháp, cửa sổ có cửa

kiếng phòng họ nhìn xuống hồ Xuân Hương. Tiền phòng đất nhưng thật đáng tiền. Họ bỏ Qui Nhơn để vào Nha Trang và ở Nha Trang Hotel, họ gặp lại kẻ họ muốn đi khỏi Qui Nhơn để tránh mặt : người tình cũ của nàng tên là Lầu. Gã này bỏ rơi nàng ở Qui Nhơn nhưng khi thấy nàng đi với người đàn ông khác, bỗng dưng nóng nhiệt trở lại với nàng. Ở Nha Trang chưa đầy ba ngày, họ đưa nhau lên Đà Lạt. Và họ đã sống ở đây được một tháng.

— Một chuyện rắc rối ở Sài Gòn, không có gì quan trọng.

Mạnh không muốn kể với nàng chuyện bán nhà. sợ nàng có thể nghĩ là chàng thiếu tiền và cần tiền. Chàng tới đứng bên cửa sổ, nhìn xuống hồ. Cạnh bờ hồ có một nơi lên xuống của máy bay trực thăng. Trực thăng lên xuống suốt ngày. Tiếng máy nổ âm âm vang trong thung lũng nhiều lúc làm cho Mạnh sốt ruột muốn phát điên. Chàng đốt điếu thuốc là bằng diêm cây. Từ phút gần nàng, chàng ngại không dám dùng lại cái bật lửa Dunhill.

— Anh thấy em chải kiểu tóc này không đẹp— Nhìn nàng ngồi trước gương, chàng nói —Em thay kiểu khác, được không ?

— Anh thích kiểu nào ?

— Vén hết tóc đằng sau lên, để lộ cái gáy. Đàn bà vén tóc đằng sau lên trông sang trọng lắm.

Chàng nói mà không nghĩ. Và nói xong, chàng hối hận ngay. Vô tình, chàng lại vừa đòi hỏi nàng chải tóc theo kiểu người đàn bà đã chết. Họ mới sống với nhau hơn 30 ngày nhưng họ đã nhiều lần cãi nhau, giận nhau, nàng đã nhiều lần khóc vì chàng bắt nàng phải giống người đàn bà nào đó tên là Kiều Dung. Nàng từng nói với chàng không phải là Kiều Dung của chàng và nàng không muốn giống người đó. Và tuy không hiểu nhiều lắm về tâm lý đàn bà Mạnh cũng biết rằng không người đàn bà nào, kể cả những cô gái chơi bởi tâm thương nhất, hào hứng thấy mình là một hình nhân bằng xương thịt để người đàn ông sống với mình đập lên đó hình ảnh một người đàn bà khác.

Và họ đã cãi nhau nhiều về chuyện này—chuyện chàng muốn nàng giống với người đàn bà cũ, và nàng không chịu—tuy họ chỉ mới sống gần nhau chưa bao lâu. Sự cãi vã, tranh luận không đi đến đâu, không sao giải quyết nổi làm cho Mạnh nản chí đến không dám nghĩ tới nữa. Nhiều lúc chàng có cảm tưởng như họ là một đôi mảnh thú bị nhốt chung trong một chuồng, không chịu nhau nhưng vẫn phải sống gần nhau, vẫn có những phút ái ái, nhưng cắn xé nhau đến nơi đến chốn. Hai mảnh thú ấy tuy sống chung một chuồng nhưng vẫn có những giấc mơ riêng.

— Anh xuống dưới Bar chờ em.

Cầu thang rộng, bằng gỗ, có trải thảm cỏi. Đây là một cơ sở trong số rất ít những cơ sở tự do người Pháp để lại cho người Việt Nam quản trị vẫn giữ được màu sắc Tây phương, tức là sang, sạch. Cầu thang dẫn xuống một hành lang rộng với những thân cột vuông, lớn, những bộ salon lớn nặng đặt quanh hành lang rộng này. Vài tủ kiếng bày những đồng tiền cổ, những collection tem thư dường như cả năm cũng chẳng có người ngoại quốc nào hỏi mua. Đà Lạt đang mùa mưa, tuần trước có bão rớt, đường lầy, xe đỏ và phi cơ từ Sài Gòn không lên được. Cảnh khách sạn quanh vắng buồn rầu.

Nhưng Mạnh thích quanh vắng. Đà Lạt vắng và có mưa rơi gợi cho chàng nhớ tới những ngày cuối thu, đầu đông ở miền Bắc. Lâu lắm rồi Mạnh không còn ước mơ có ngày trở về Hà Đông, Hà Nội nữa. Thực ra nỗi ước mơ trở về ấy vẫn còn trong lòng chàng, như trong lòng tất cả những người Việt miền Bắc phải rời quê hương đi xuống miền Nam nhưng nó đã chìm mất dưới những tháng năm chông chênh và những thất vọng. Ở đây, Mạnh uống rượu thật ngon. Rượu phải uống ở xứ lạnh. Chàng hiểu tại sao ở những miền tuyết phủ người ta phải hâm nóng rượu lên để uống.

Hành lang có hai cửa. Một cửa vào phòng ăn, một cửa vào Bar rượu. Mạnh vào Bar nhưng trong này không có lấy một người. Chàng trở ra ngồi trong bộ salon kê ở góc hành lang, gọi rượu uống và chờ nàng đi xuống.

Mạnh thân nhiên uống rượu, không còn để ý đến chuyện uống nhiều hay ít và hậu quả sức khỏe của chàng sẽ ra sao nữa. Vì chàng đã tìm lại được Kiều Dung. Dù nàng không nhận, chàng đã tin chắc nàng chính là Kiều Dung. Nếu cần phải giải thích tại sao, chàng không thể nói được. Trong tận cùng trái tim chàng, trong huyết quản chàng biết nàng chính là Kiều Dung. Như nàng chính là con gái của chàng, đứa con bị mất tích nhiều năm mới tìm lại được, chứ không phải là người tình. Thực ra, Mạnh không cần thiết lắm việc họ ân ái với nhau. Tình yêu của chàng là một thứ tình không dính dáng gì đến xác thịt.

Nhưng Kiều Dung trước kia xa vắng, thanh cao và huyền bí chừng nào thì Kiều Dung bây giờ tầm thường, trần tục và rẻ giá chừng ấy. Nàng coi việc họ ân ái với nhau là điều cần thiết, như chàng bỏ tiền chu cấp nàng, mua tặng nàng đủ thứ, nể nang phải trả lại bằng cách hiến thân cho chàng hưởng thụ mới là công bằng. Nếu chàng lạnh lùng với sự hiến thân ấy, nàng sẽ tủi thân, nàng sẽ khóc. Chàng từng giải thích cho nàng biết chàng không cốt đi tìm nàng để làm cái việc tầm thường ấy, nhưng nàng không hiểu. Vấn đề này cũng từng làm cho họ cãi nhau như việc chàng muốn nàng trang phục giống với hình ảnh Kiều Dung mà chàng giữ trong kỷ niệm.

Quỳnh xuống thang. Nàng như e ngại vì khung cảnh quá sang quanh nàng. Mạnh ngồi dưới thấp nhìn lên và ngắm nàng từ từ đi xuống. Nàng bận chiếc áo dài xanh, nhưng màu xanh này khác hẳn với màu xanh đẹp, thơ mộng của chiếc áo xanh năm xưa Kiều Dung từng mặc. Đúng Quỳnh là Kiều Dung nhưng vẫn không hẳn là Kiều Dung. Tất cả mọi thứ ở Quỳnh đều thô, tuy vậy, chỉ cần sửa lại một chút thôi là Quỳnh trở lại là Kiều Dung thanh lịch năm xưa.

Duy có đôi mắt của Quỳnh là không cần sửa đổi gì. Mạnh thấy đó chính là đôi mắt Kiều Dung. Và đôi mắt đó cũng cho chàng biết chắc, tin chắc nàng là Kiều Dung. Chàng muốn chạy tới ôm chầm lấy nàng, như đây là lần đầu chàng gặp lại nàng sau khi nhìn thấy nàng đã chết.

— Sự anh chờ lâu, em vội...

Quỳnh nói thật quê, vừa nói vừa sửa lại mái tóc. Mạnh có cảm nghĩ như nàng là người đàn bà có thể hỉ mũi vào hai ngón tay và quẹt vào tay vịn cầu thang.

— Thằng cha Lầu nó mua cho em cái áo này hả ?

Hỏi xong, Mạnh lại hối hận. Không phải là Lầu thì là một gã đàn ông khác. Cũng có thể Quỳnh cho chiếc áo này là áo đẹp nhất của nàng, nàng cốt bận nó để làm cho nàng đẹp, cho chàng hài lòng. Lòng tự ái của nàng bị va chạm nhưng không phải như chàng nghĩ :

— Em mua chứ bộ—nàng sịu mặt—Cái gì cũng Lầu..Lầu. Nó đâu phải là chồng em..

— Ở đây có nhiều nhà may phụ nữ lớn lắm thì phải—chàng nói giọng dân hòa—hàng may nhiều không kém gì Saigon. Anh muốn đưa em đi may một bộ đồ mới, anh muốn em bỏ hết những bộ quần áo cũ của em đi.

Như tất cả những người đàn bà đẹp hay không đẹp, học thức hay không, từ g có nhiều y phục hay nghèo quần áo, đôi mắt Quỳnh sáng lên:

— Chịu gấp..

Họ cặp tay nhau đi ra khỏi khách sạn bằng lối cửa trước. Có một khoảng sân si măng rộng trước mặt tiểu khách sạn, quanh đó là những khoảng trồng hoa. Ở Đà Lạt, chỗ nào cũng có hoa. Hoa tươi, đẹp. Kể cả trên những đồng rạc, những hàng rào không người chăm nom, không người chờ đợi có hoa, hoa vẫn nở. Quanh khách sạn này tất nhiên hoa phải đẹp, nhưng có lẽ vì bị khách trọ ngắt mất quá nhiều, người ta đem dây kẽm gai dăng lên hoa. Những đàn hoa này có thể tượng trưng cho tình yêu—trong một phút triết lý, Mạnh nghĩ như thế—có màu sắc đẹp nhưng cũng có nguy hiểm, anh nào tưởng bỏ nhào vào là có chầu thương tích.

Mặt lối đi rất nhiều bụi dẫn từ khách sạn trên ngọn đồi cao xuống tới con đường bên bờ hồ. Hai người cặp tay nhau đi xuống.

— Đi lẹ dữ. — Nàng la lên, trong khung cảnh im lặng, tiếng vang của nàng như vang xuống tận chân đồi—Đi chơi mà..

— Đi may áo chứ. Chàng đáp.

oOo

Nhà may lớn hơn hai người tưởng. Quỳnh ngần ngại khi tới cửa nhà may. Nàng có vẻ như muốn được đi chọn hàng, may áo một mình, tất nhiên là do chàng đưa tiền. Dường như nàng đã lỡ mớ biết ý định Mạnh muốn may cho nàng những chiếc áo giống hệt với người yêu cũ của chàng. Nhưng ngay lúc này nàng không tiện phản đối.

Mạnh quả quyết kéo nàng bước qua khung cửa kiếng vào tiệm.

Cô tiếp khách, trang điểm như một đào hát sắp ra sân khấu, mặt trắng những phấn dày, mắt tô đen, gần lông nheo giả to như hai cánh quạt nhỏ quanh mắt, môi đỏ chót như son đỏ, những móng tay dài sơn hai màu, bước ra chào đón họ:

— Chào ông bà..

Quỳnh khộp, đi tới nhìn vào những tủ kiếng bày hàng.

Mạnh làm ra vẻ thành thạo:

— Vợ tôi cần may gấp một bộ áo. Thật gấp. Hành lý của chúng tôi bị thất lạc và chúng tôi lại không ở chơi đây lâu. Nhà hàng có áo dài may sẵn bán không??

Cô tiếp khách mỉm cười:

— Thưa áo dài thì không có may sẵn nhưng tiệm chúng tôi có đồ Tây phương... Tunique, quần patte đủ mặt hàng, đủ cỡ.. Có thể lấy ngay được nếu ông bà cần. Còn đặt may gấp cũng chóng lắm. Chỉ giờ này ngày mai là ông bà lấy được đồ..

— Chắc không??

— Dạ chắc.

Cô tiếp khách nhìn về phía Quỳnh, ước lượng vóc dáng bà khách:

— Về áo dài phụ nữ—cô ta nói tiếp—chúng tôi có một số áo do khách đặt may nhưng chưa lấy. Nếu bà nhả thử, thấy vừa, muốn lấy ngay cũng được. Chúng tôi sẽ may áo khác cho khách đến lấy sau. Nhiều bà, nhiều cô vẫn lấy áo như thế, chỉ cần sửa lại chút đỉnh. Thưa áo đo may cũng phải sửa chút đỉnh vậy...

Mạnh theo cô tiếp khách đi vào chỗ trưng bày áo đã may xong của tiệm. Những chiếc áo dài đủ màu treo trong tủ kiếng sáng trưng, có tới vài trăm chiếc. Phụ nữ Đà Lạt ăn diện ghê thật. Chàng nghĩ thầm.

Bỗng mắt chàng nhìn dính vào một chiếc áo. Áo xanh. Nhưng đây đúng là màu xanh mà chàng hằng mơ tưởng, từng nhìn thấy trong mơ suốt hai năm qua, kể từ buổi chiều Kiều Dung chết. Đây chính là màu áo xanh Kiều Dung đã bận.

Chiếc áo xanh được bày ở một chỗ trang trọng nhất phòng. Mạnh nghĩ đến chuyện đặt may thử hàng đo cho Quỳnh. Nhưng nếu chàng mượn tạm được áo cho Quỳnh bận thì hay biết mấy. Chàng sẽ thấy ngay là Quỳnh chính là Kiều Dung. Cả Quỳnh cũng không còn chối cãi được.

Mạnh chỉ tay:

— Tôi muốn nhà tôi bận thử chiếc áo này. Được không cô?

Chàng không ngờ cô tiếp khách sốt sắng:

— Dạ. Được chứ ạ. Nếu bà nhả bận vừa và ông bà thích, ông bà có thể lấy ngay áo này cũng được.

— Lại đây em..

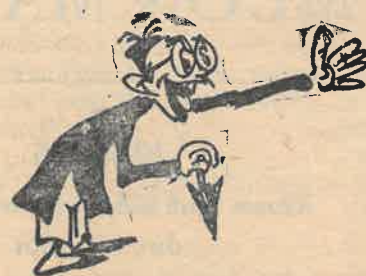
Quỳnh ngáy người trước chiếc áo xanh. Đôi mắt nàng mở lớn nhìn cô gái gỡ chiếc áo ra khỏi giá. Cảm thấy nàng sắp phản đối, chàng nói:

— Em bận thử cái áo này.. Chiều anh.. Cho anh vui...

Quỳnh do dự. Nàng ngượng khi thấy cô gái nhìn họ ngạc nhiên. Lời Mạnh vừa nói không có vẻ gì là lời một ông chồng đi chọn hàng may áo cho vợ. Rồi nàng lặng lẽ đi theo cô bán hàng vào phòng thử áo.

Mạnh bồn chồn đi đi lại lại giữa những dãy tủ kiếng và áo dài. Đã nhiều lần chàng yêu cầu Quỳnh ăn bận, trang điểm theo ý chàng, nghĩa là giống như hình ảnh Kiều Dung mà chàng còn nhớ, xong nàng vẫn không chịu. Nhất là từ khi nàng biết chắc chàng muốn nàng giống như người đàn bà chàng yêu đã chết. Mạnh không thành công với việc vừa kể vì thật ra chàng không thể giải thích được rõ ràng Kiều Dung ăn bận sang như thế nào, trang điểm ra sao. Bỗng dưng sáng nay, chàng thực hiện được ý muốn.

(CÒN TIẾP)

cười
đờ
buồn

● CÔNG TỬ HÀ ĐÔNG sưu tầm

Đầu tiên và cuối cùng

Chàng, hãy còn trẻ, nồng say và quan trọng:

— Em yêu.. Anh muốn anh là người đàn ông thứ nhất trong đời em..

Nàng, già dặn hơn và tất nhiên cũng từng trải hơn, âu yếm vuốt má chàng:

— Em yêu anh lắm nhưng anh nên nghe em khuyên điều này.. Trong tình yêu, anh chỉ nên mong ước được là người cuối cùng, đừng mong là người đầu tiên..

Gái mới

Hai cô gặp nhau giữa phố đông:

— Toa biết chuyện chưa, một cô hồi, Yvonne nó sắp lấy chồng đó..

— Thiệt sao—cô kia hồi lại. Tội nghiệp con bé, nó lại có thai rồi..

Chính khách mới

Nhà chính khách trẻ tuổi, đang lên, được một hội toàn những bà nhà giàu mời tới nói chuyện. Cuộc nói chuyện được hội tổ chức trong một hội quán sang trọng. Cử tọa toàn là các bà, các cô.

Đến giờ khai mạc nhưng không ai thấy nhà chính khách diễn giả đâu cả. Bà chủ tịch đi tìm và gặp nhà chính khách đang đi đi lại lại trong một căn phòng nhỏ trong hội quán. Thấy nhà chính khách có vẻ bối rối, bà chủ tịch tìm lời khuyến khích:

— Chắc ông chưa có kinh nghiệm nói chuyện trước các bà, các cô?? Ông tin tôi đi, không có gì khó khăn đâu mà ông phải sợ hãi đến rối trí, mất cả bình tĩnh..

Bị chạm tự ái, nhà chính khách cãi:

— Xin lỗi bà.. còn lâu mới tôi sợ đến mất bình tĩnh..

Bà chủ tịch cười hỷ xả:

— Nếu ông không mất bình tĩnh tại sao ông lại vô phòng này? Ông không thấy đây là phòng đi tiêu của phụ nữ sao??

Cho bố đi theo

Anh con hằm hằm nói với anh bố:

— Tôi không còn chịu nổi cuộc sống trong nhà này. Tôi đi đến những nơi có cuộc sống say sưa thật sự, có rượu, có đàn bà đẹp, có tình yêu, có tiền. Ông đừng hòng cản tôi..

Anh bố la lên:

— Ai cản mày?? Mày đi cho bố đi theo..

Giữa những người lịch sự

Chuyện này không phải là chuyện «giữa những người đã chết» mà là giữa những người lịch sự, sang trọng, giàu có và học thức nữa.

Một hội quán kín đáo nọ vẫn có điều lệ chỉ có hội viên đàn ông được vào chơi, tuyệt đối cấm không được đưa khách phụ nữ vào hội quán. Năm đó bỗng điều lệ này được sửa đổi: hội viên có quyền đưa vợ vào hội quán chơi. Bát Vạn, một hội viên của hội nhưng hãy còn độc thân, đem chuyện này ra chất vấn quản lý hội quán:

— Những hội viên có vợ đưa vợ đến chơi thì xong rồi nhưng còn những hội viên độc thân thì sao?? Phải để cho họ đưa bạn gái của họ tới mới công bằng chứ?

Quản lý suy nghĩ rồi trả lời:

— Các hội viên độc thân muốn đưa bạn gái tới cũng được nhưng với điều kiện là những cô bạn gái đó phải là vợ những hội viên khác.

Mưu Sờ Khanh

Chàng Playboy hoa hoa đưa một em vũ Sếch xy đờ luyêch, loại vũ nữ sếch xy được suy tôn là Thần Nữ, Nữ Hoàng vv, vào một nhà kim hoàn lớn hỏi mua một dàn nữ trang kim cương đắt giá nhất tiệm tặng em. Em Vũ Nữ chọn món nữ trang trị giá 700.000 đồng, chàng Playboy sốt sắng đáp ứng liền. Nhưng vì chàng trả bằng chi phiếu và bây giờ là chiều thứ bảy, nhà hàng không thể hỏi ngân hàng xem chi phiếu của chàng có tiền bảo chứng hay không nên ngần ngại không chịu giao hàng. Chàng Playboy lịch sự dàn xếp:

— Không sao. Chúng tôi đi Cáp chơi cuối tuần, Ông cứ giữ cả nữ trang lẫn tấm séc của tôi. Sáng thứ hai, nhà băng mở cửa, ông cho đem séc của tôi ra lãnh tiền. Đến chiều thứ hai, chúng tôi về và mới đến lấy nữ trang..

Chủ nhà đồng ý quá. Và chàng và nàng vui vẻ đưa nhau đi Cáp. Chiều thứ hai, chỉ thấy chàng Playboy trở lại nhà hàng. Chủ nhà hằm hằm báo cho chàng biết là đã cho người đem séc ra nhà băng nhưng không lãnh tiền được, vì trương mục của chàng đã cạn tiền. Chàng Playboy cười tỉnh bơ:

— Tôi không lười để lấy món nữ trang mà chỉ tới để xin lại ông tấm séc. Nhân tiện, tôi để cảm ơn sự cộng tác của ông. Nhờ ông tôi đã có điều kiện sống qua những ngày đêm tuyệt đẹp ở Cáp..

ĐỜI MUÔN MẶT • ĐỜI MUÔN MẶT

KINH TẾ

Quan thuế biểu xuất nhập cảng được sửa đổi

Từ lâu, mọi người đều cho rằng hệ thống quan thuế biểu xuất nhập cảng VN quá nặng nề và phức tạp gây nên nhiều phiền phức cho thương gia VN cũng như ngoại quốc.

Nhưng theo Sắc luật 006/TTSL do Tổng Thống VNCH ban hành ngày 28-7-72 với mục đích đem lại những sự cải thiện quan trọng về cơ cấu như :

— Giảm đi hóa tối đa cơ cấu thuế quan để việc quản trị và hành thu hữu hiệu, Thuế kiểm tra được bãi bỏ và nay chỉ còn thuế quan với một thuế biểu duy nhất.

— Thuế nhập nội sẽ bảo vệ vừa phải ngành nông nghiệp và các ngành kỹ nghệ hữu ích cho nền kinh tế quốc gia.

— Thuế suất quan thuế biên đối với 1415 phương vị nhập cảng ngày nay chỉ còn có bốn bậc, đều có :

0o/o đối với các hàng thiết yếu cho đời sống đại chúng, các máy móc kỹ nghệ, dược phẩm, xe vận tải và chuyên chở công cộng, máy móc và dụng cụ nông nghiệp v.v...

25 o/o đối với đa số các loại nông phẩm, nguyên liệu nông phẩm và đa số sản phẩm nhập cảng toàn chế.

50o/o đối với các hàng xa xỉ hay không cần thiết cho đời sống của đại chúng,

100o/o đối với một số hàng đặc biệt xa xỉ phẩm như bơ, pho mát.

Riêng về xe hai và bốn bánh có một vài thay đổi theo quan thuế biểu mới.

— Xe vận tải và chuyên chở công cộng (trên 30 chỗ ngồi) được miễn thuế.

— Xe thực dụng (xe vận tải và chuyên chở cỡ trung không có tính cách du lịch) được hưởng thuế xuất 100./

— Xe du lịch và xe gắn máy vẫn chịu thuế suất 200./ như hiện nay.

Việc áp dụng quan thuế biểu mới so với quan thuế biểu áp dụng từ ngày 15-11-71 thì giá cả các loại hàng ngoài thị trường không có gì thay đổi lắm, một vài loại hàng như bơ, pho, mát hưởng phần gia tăng 50./ vì đang hưởng thuế suất từ 50./ tăng lên 100./ Các loại xe thực dụng giảm đi một nửa, vì trước kia chịu thuế 200 phần trăm nay chỉ còn 100 phần trăm, trong khi đó các xe chuyên chở cỡ trung lại tăng giá gấp đôi và trước kia được miễn thuế nay phải chịu thuế suất 100 phần trăm.

Nhìn qua hệ thống quan thuế mới do TT ban hành, một viên chức cao cấp đã cho biết là họ chưa bao giờ thấy hệ thống thuế khóa của một quốc gia nào giản dị như thế, ngay cả tại các quốc gia tân tiến đi nữa.

Tuy chính phủ cho rằng việc áp dụng quan thuế kiểu mới để khuyến khích phát triển kinh tế trong khuôn khổ lãnh mạnh để bước vào giai đoạn tự do kinh doanh.

Tự do kinh doanh hay tự do cho chết, điều này họ hội phân giải. Chắc rằng ai mà nghĩ thì sống ai yếu thì chết.

Nhìn chung phản ứng của giới công kỹ nghệ gia đều bất lợi, họ cho đây là một nguy cơ, họ đang đứng trước cuộc phiêu lưu đầy bất trắc. Những ngày tháng sắp đến họ tự ví như một đứa bé lên ba sẽ đứng ra so tài đua sức với những lực sĩ thời đại. Cuộc thử sức như thế e rằng phần thắng khó đem về cho họ, nếu có chỉ là những may mắn ngoài sức tưởng tượng.

VUOT TRUNG DUONG

XÃ HỘI

Giáo dục sinh lý nên hay không?

Vấn đề giáo dục sinh lý không những được bàn cãi nhiều tại VNCH, mà ngay cả trên nhiều quốc gia tân tiến trên thế giới vẫn đề này cũng được đặc biệt lưu tâm đến. Một khóa hội thảo về «Giáo dục sinh lý» đầu tiên đã được tổ chức tại Tel Aviv, thủ đô nước Do Thái, đã đề cập đến mọi khía cạnh tình dục từ bệnh phong tình tới việc giáo dục sinh lý cho những người bệnh hoạn.

Hơn 500 bác sĩ, giáo sư và các chuyên viên từ 20 quốc gia đang tham dự khóa hội thảo kéo dài trong 4 ngày. Trong cuộc hội thảo, các cuốn phim về giáo dục sinh lý từ nhiều quốc gia gửi tới sẽ được đem ra chiếu và thảo luận.

Có bốn đề tài căn bản được thảo luận trong bốn ngày hội thảo là : Sự cần thiết của giáo dục sinh lý và ảnh hưởng của nó tại nhiều quốc gia khác nhau, các phương pháp giáo dục sinh lý, các đề tài và những khía cạnh thực tiễn và việc huấn luyện các chuyên gia về giáo dục sinh lý.

Bác sĩ Emanuel Chigier, người Do Thái là thư ký Ủy ban tổ chức đã tin tưởng rằng vấn đề giáo dục sinh lý sẽ là một phương cách tiến tới việc tái lập một cảm thức về giá trị chân thật. Giáo dục sinh lý phải lưu ý về những khía cạnh xúc cảm, sự giao thiệp giữa các cá nhân và nghiên cứu về «đối tượng» khác phái.

Cũng theo bác sĩ Chigier thì «một hệ thống giá trị sẽ được đem ra thảo luận. Các thanh niên sẽ không còn nghe những triết lý đạo đức nhưng họ sẽ nghe giảng về sinh lý, những tiến triển về cơ thể con người trên phương diện tình dục.» Những đề tài thực tiễn và hấp dẫn sẽ lôi kéo được nhiều người chú ý đến, cuộc hội thảo nhằm mục đích tạo nên động lực mạnh mẽ nhằm xúc tiến một xã hội lành mạnh hơn.

Bác sĩ Chigier tuyên bố : «Đây là một địa hạt đầy thử thách, sau khi giải thích về các sự kiện sinh vật học về sinh lý và ngừa thai, các chuyên gia còn đi sâu vào các vấn đề này trong phần thảo luận. Các văn kiện trao đổi gồm các đề tài về sự thay đổi tình dục từ tuổi thanh niên đến tuổi 60. Giáo dục sinh lý để tránh sinh lý sai lệch, giáo dục sinh lý cho những người văn minh và ngay cả cho những người tàn phế kém phát triển nữa.

Vấn đề bệnh phong tình, tôn giáo và giáo dục sinh lý, khía cạnh luân lý của giáo dục sinh lý, các nguyên tắc khoa học và sự cần thiết để tiến tới một phương cách mới trong ngành giáo dục sinh lý đều được đem ra mổ xẻ và bàn luận tại hội nghị trong mười ngày hội họp.

Những khuyến cáo cần yếu sẽ được nêu lên trong phần đúc kết khóa hội thảo. Người ta thấy có tất cả 20 quốc gia tham dự khóa hội thảo đó là : Hoa Kỳ, Anh, Gra Nã Đại, Thụy Điển, Na Uy, Tây Đức, Thổ Nhĩ Kỳ, El Salvador, Peru, Chile, Hòa Lan, Thụy Sĩ, Ba Tây, Nhật, Thái Lan và Do Thái.

VUOT TRUNG DUONG

Vấn đề ô nhiễm

Vấn đề không khí ô nhiễm ngày nay được đặc biệt chú ý đến, nhất là trong những năm gần đây, số máy móc sử dụng hơi đốt ngày 1 gia tăng, thêm vào đó các loại hơi hóa học do nhiều ngành kỹ n, hệ thải ra đã là một mối ưu tư cho nhiều quốc gia tân tiến.

(Xem tiếp trang 57)

tiểu thuyết hài hước của LÊ TẤT ĐIỀU

CÂU CHUYỆN KHÔNG TÊN

PHẦN BA

Mỗ cầu nhau :

— Thôi ông ơi, Ông làm ơn đi kiếm mối khác. Tôi bận lắm.

Không một chút giận dữ, khó chịu, khách lạ cười ;

— Anh có vẻ mê dưỡng trí viện rồi.

— Ai mà mê cái chỗ khổ nạn ấy.

Khách lạ vụt nâng cao thẳng bé lên khiến nó cũng cười khanh khách :

— Sắp được bố nó cho đi chơi hả ?...Bố cháu bị thiên hạ đánh những quả độc địa như thế mà bố cháu không tính chuyện phục thù thì kẻ cũng lạ thật.

Mỗ nói với vợ :

— Buổi chiều hai bố con không ăn cơm nhà.

Người vợ có ý đồng lõa với chồng trong việc vờ như không thêm chú ý tới khách :

— Rồi. Hai bố con đi sớm cho kịp.

Khách lạ bèn bĩ như một con trăn khi đã quấn nhiều vòng quanh con mồi :

— Anh cần bất cứ chuyện gì chúng tôi cũng cố gắng giúp.

Mặt khách nghiêm trang tha thiết, tưởng như khách sinh ra đời chỉ để phục vụ kẻ khác và nếu không được làm như thế hẳn sẽ buồn khổ hết sức.

— Tôi nhờ anh một việc rất dễ : anh làm ơn đi kiếm mối khác.

Giọng Mỗ đã dịu dàng bình tĩnh trở lại nhưng đầy đe dọa. Nói xong câu đó Mỗ nhìn thẳng vào mặt khách, một bên mép hơi nhếch lên như hứa hẹn rằng anh sẽ không thêm nói thêm một câu nào nữa.

Khách ngần ngừ, kinh ngạc về thái độ của Mỗ. Thái độ ngằn ngừ ấy cũng rất tuồng, rất đúng sách vở. Thời đại khó khăn này, những công việc có tính chất cách mạng không còn ăn khách mấy. Chắc hẳn anh đã được học tập để quen với tất cả mọi sự xua đuổi.

— Anh phải cho phép chúng tôi trả thù giùm anh chứ.

Mỗ dặt con, đi thẳng ra cửa :

— Chuyện đó các người anh em cứ việc tự nhiên. Có thể anh em phá xập luôn cái dưỡng trí viện

glam tôi thì hay lắm. Ở đây tôi có nhiều kẻ thù cần thanh toán.

Không một chút khó chịu vì cái giọng dằn coet lộ liễu của Mỗ, khách cười :

— Tôi hiểu ! tôi hiểu ! người anh em đang cay cú lắm đây. Nhưng mọi việc rồi đâu cũng vào đó mà. Thế nào anh cũng phải đến gặp anh em chúng tôi. Không muốn sống ở đây thì chúng tôi cũng sẽ tìm cho anh một chỗ an toàn.

Mỗ đứng ở cửa chờ khách bước ra từ giờ. Nhưng khách lưỡng lự chần chờ. Hình như hẳn lại có vẻ muốn theo anh nữa. Những đại diện trẻ của công ty bao giờ cũng có cả thói lý lợm quá mức ấy. Không bán được món hàng mình rao họ ra về không yên tâm.

Chỉ còn hai cách ; hoặc là làm bộ như đã chịu đề nghị của khách, hứa hẹn nhăng cuội một câu cho hẳn củ, hoặc là nổi sùng lên, mắng cho hẳn tuyệt vọng luôn, vài năm nữa hẳn mới dám bén mảng tới đây vì thiếu trí nhớ.

Về mặt lấc cấc, nhơn nhơn của khách khiến Mỗ chọn giải pháp thứ hai :

— Này ! tôi nói thật, tôi không có thì giờ để tham dự trò chơi của các anh. Các anh cũng chỉ là loại ngân hàng rẻ tiền, thiếu sông phẳng và bịp bợm. Các anh bắt thiên hạ đóng góp chân tay mặt mũi và hứa hẹn rồi sẽ lời rất nhiều nhưng rồi tôi chưa thấy ai được lãnh phần lợi đó cả. Chờ đợi một nửa đời người thì cũng là lâu quá. Tôi có thói quen thế này : cần tiền thì mang tay chân ra tiệm cầm lấy tiền xài ngay. Tôi bị chèn ép, bóc lột nhưng không vì thế mà tôi lại chui đầu vào một chỗ bóc lột tình vì dai dẳng hơn...

— Anh hiểu lắm ! Anh hiểu lắm rồi...

Giọng khách chắc nịch. Nhưng Mỗ không nhượng. Cả hai nói cùng một lúc và không ai nghe ai. Mỗ vừa nói vừa đi : Sống trong vùng của các người anh em khó bỏ mẹ Anh em bày ra nhiều thứ huy chương nên những đứa thiếu thành tích thì luôn luôn ngộp thở. Tôi còn nhớ cái đại hội tuyên dương anh hùng của các anh. Những người bị thương, cụt tay cụt chân tự thời chiến được giữ nguyên trạng. Thế rồi bữa đó họ được mặc quần áo đẹp, đứng trên sân khấu như một thứ người diễn hình của đất nước. Anh nào càng cụt nhiều càng vinh hạnh, càng xứng đáng là công dân của đất nước. Phiên một nổi là tất cả đám khán giả ngồi vỗ tay về ngưỡng mộ cũng lại què cụt, thiếu tai, thiếu mắt. Do đó chứng tích đẹp để của chiến tranh không còn nổi bật, hay chỉ nổi bật với đám khán giả danh dự ngồi ở hàng ghế đầu.

Các anh đã gây một phong trào kỳ quặc sau bữa đó. Đám trẻ cảm thấy chúng không thể sống theo cơ thể thiếu thốn ít quá. Một người không thiếu thốn một phần cơ thể chẳng phải là con người. Thế rồi, sau đó, tôi biết rõ các anh đã làm gì lũ trẻ. Các anh bắt chúng nó đóng góp

chân tay mất mũi, cho chúng lên một cái xe lửa cũ không có thắng, mở hết tốc lực. Chúng được hưởng cảm giác mạnh và sau đó rất nhiều đứa không bao giờ còn trở về để đòi nợ.

Tôi chột già rồi nên tôi biết nhiều chuyện quá Anh đừng phí thì giờ. Hãy đi kiếm mối khác.

Hình như khách lạ đã chú ý nghe những câu sau cùng của Mỗ. Nhưng anh vẫn còn tự tin :

— Thú thực với anh. Bọn này rất cần những người gan dạ...

— Thế thì các anh còn nhầm lẫn nặng hơn. Các anh tưởng tôi dám cướp nhà băng là can đảm lắm hả. Thực ra trong lúc đó cả bọn đều bình tĩnh chỉ có một mình tôi run. Thôi dịp khác mình gặp nhau.

Khách đứng sững lại, đầu hơi giật nhẹ về phía sau như kinh ngạc vì sự cứng đầu ngoan cố của Mỗ.

Mỗ dặt con rào bước qua nhà cụ Vy, dân xóm vẫn gọi là cụ đạo đức.

Ông cụ đạo đức thật cho nên không thích hợp với thời đại này. Khi thiên hạ chưa biết đến sự đạo đức của cụ thì cụ còn nhiều thứ và sống thoải mái. Biết ông cụ có lẽ ngứa liềm si rồi cả thế giới xúm lại bóc lột cụ không nương tay. Chẳng hiểu sao mà những nguyên tắc đạo đức cụ nêu ra chỉ cần diễn giải sai lệch một chút là cụ phải nhường hết áo quần cho thằng khác mặc. Thí dụ cụ khuyên mọi người phải nhường nhịn nhau thì người nghe rất tác thượng, họ thức giấc cụ nhường nhịn ngay đi và họ hưởng sự nhường nhịn một cách rất vui vẻ.

Khách lạ đã có vẻ chịu thua, nhưng nếu qua nhà cụ Vy lúc này, bị một đứa nhỏ nào đó trong nhà chào, cụ Vy nghe biết thì Mỗ còn mất thì giờ hơn. Anh sẽ không sao bỏ ông cụ mà đi ngay được, bởi vì anh ai ngại. Càng truyền bá những điều đạo nghĩa thì ông cụ càng giàu thêm những nguyên tắc đạo đức nhưng lại thiếu thốn mất mũi chân tay.

Căn cứ vào chính những nguyên tắc đạo đức của ông cụ thiên hạ bóc lột gần hết những phần cơ thể quan trọng của cụ. Cuối cùng thì kích thước của nhà đạo đức trở nên ít ỏi nhỏ bé quá, chắc cũng không hơn gì những kẻ thua bạc trong những tiệm cầm đồ bên sông. Cụ mù và chỉ ngồi một chỗ. Nhưng cụ cố giữ được cái miệng để truyền bá đạo lý và nghe bằng một chiếc tai giả thuộc loại rẻ tiền.

Ấy thế mà rồi cũng có những kẻ tính dân báng keo lên miệng cụ, bỏ tù vĩnh viễn những lời đạo đức, lễ nghĩa. Con người thời nay quả là thiếu tinh thần hoài cổ.

Mỗ qua nhà cụ Vy yên ổn và anh quay lại cũng không còn thấy chàng đại diện của công ty Cách Mạng. Mỗ cúi xuống bỗng con lên và đến thẳng nhà lão họa sĩ

Anh chợt nhớ tới trái lựu đạn rồng và ân hận là mình không đem theo để màn trình diễn sắp tới, có kết quả hơn.

Lão họa sĩ đang ngủ trưa giữa đồng tranh ngồn ngộn và cả những tấm giấy bị vô vụn vứt đầy nhà.
Mồ dựng cổ lão dậy và đóng tuồng hết như mọi lần.

— Báo tin mừng cho ông biết. Ông sửa soạn ngân sách đi.

Như mọi lần, vừa tỉnh ngủ, nghe câu ấy, lão họa sĩ tươi tỉnh :

— Thật sao ?

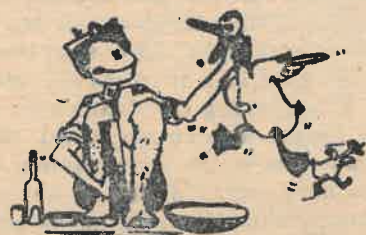
— Báo đảm mà.

Mồ lục túi làm bộ như tìm trái lựu đạn.

Thế là, như mọi lần, lão họa sĩ lại cuống quýt xúc động xua tay :

— Khoan khoan. Để tính kỹ lại đã kéo ường.

Đây là lần thứ mấy mươi, Mồ không thể nhớ rõ, nhưng chưa lần nào anh không xoay nổi một khoản tiền nhờ nhờ tấn tuồng này. Lão họa sĩ có một ước mơ duy nhất trong đời là được vẽ một

Xin lỗi

Chuyện xảy ra trên cửa vào rạp xi nê :

Soát vé : Rạp chúng tôi có lệ chỉ trẻ em dưới 4 tuổi được quyền theo người lớn vào coi kh ng phải mua vé thôi. Cậu con của bà đây đã 5 tuổi, xin bà mua thêm một vé..

Nữ khán giả nổi giận : Ông này nói kỳ.. Tôi mới lấy chồng có 4 năm, làm sao con tôi đã 5 tuổi cho được ??

Soát vé : Xin lỗi bà, tôi chỉ đứng đây để soát vé vào cửa, tôi không có thì giờ nghe chuyện tâm tình của bà..

Chợt nhớ

Hai ông bà có vẻ giàu tiền vào một khách sạn lớn. Đánh hơi thấy có món bở, chủ bồi phỏg ra sức chiêu chuộng ông bà khách :

— Thưa ông.. ông có cần gì nữa không ? Xin cho em biết ??

Chủ kinh cần hỏi ông. ông đáp :

— Xong rồi, cảm ơn.

— Còn bà ?? Bà có cần gì không ạ ?? Chủ bồi lại hỏi.

Ông khách gật đầu :

— Chủ nhắc tôi mới nhớ lời mẹ vợ tôi. Phải đấy, chủ lấy cho tôi một tấm carte postale để tôi viết mấy chữ gửi về cho mẹ ấy..

bức tranh con người tan tành một cách tự nhiên như thời còn chiến tranh vậy. Lão cam đoan nếu có một cái mẩu kha khá lão sẽ để lại một danh phẩm xuất sắc không thua bất cứ bức tranh chiến trường nào.

Mồ bảo rằng vì nghệ thuật, anh sẵn sàng làm kẻ chịu tan nát và phương tiện tạo sự tan nát là một trái lựu đạn. Anh sẽ ôm vật giết người đó thật chặt và chỉ dùng một tiếng là lão họa sĩ tha hồ mình họa. Tuy nhiên anh cũng đợi vụ nổ phải xảy ra ở một nơi không rộng rãi lắm để đề tài của lão họa sĩ khỏi bị văng đi quá xa mà phạm vi một bức tranh không diễn tả hết.

Lão họa sĩ gâu phát khóc trước tình thần hy sinh vì nghệ thuật của Mồ. Bởi thế khi Mồ đòi một khoản tiền đặt cọc trước thì lão chịu ngay.

Từ đó cái đề tài của lão họa sĩ lâu lâu lại ghé vào một khoản tiền. Đối với một kẻ sắp tan xương nát thịt vì nghệ thuật, lão họa sĩ không dám tỏ ra keo kiệt.

Mồ cũng xoay được một trái lựu đạn thối, rỗng tuếch để biểu diễn sự quyết tâm của mình. Và, thỉnh thoảng, anh cũng cảm thấy sẽ có một lúc anh không muốn phỉnh gạt lão họa sĩ nữa. Anh sẽ đi vào họa phẩm vào sự bất tử bằng con đường máu. Lão họa sĩ là một thiên tài mà.

— Tất nhiên là tôi phải chờ đợi ông hoàn toàn rảnh rang. Một tác phẩm lớn như thế không thể hoàn tất một cách bậy bạ được.

Lão họa sĩ túm chặt lấy câu nói ấy :

— Đúng ! đúng ! lúc này mình đang bận.

Lão họa sĩ có vẻ bối rối mỗi lần tưởng sẽ phải chạm tới nỗi ao ước lớn lao nhất của đời lão. Mồ đến lần nào cũng không đúng lúc thuận tiện để cho nổ trái lựu đạn.

Đợi lão cản ngăn đủ rồi, Mồ bắt đầu nhắc sơ sự tưng bấn hiện tại của mình. Thở là lão họa sĩ đưa ra một khoản tiền, không đợi anh đòi.

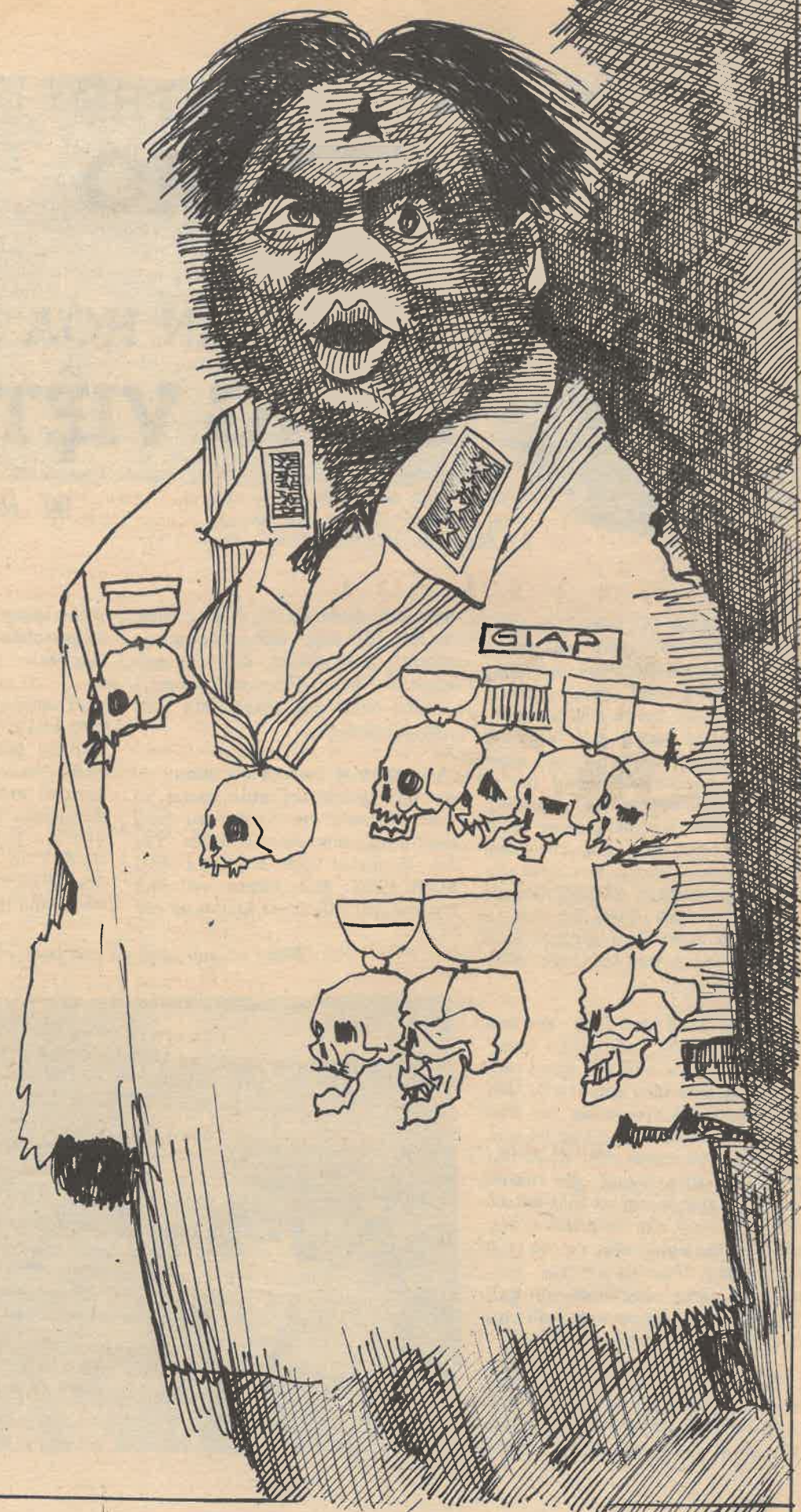
Lần này lão rộng rãi khiến Mồ ngạc nhiên và ngỡ rằng không chừng hẳn sắp bắt anh nổ tan xác thật. Nhưng lão họa sĩ giải thích ngay : «Tôi mới triển lãm xong, kiếm được khá».

Bỗng con ra khỏi nhà lão họa sĩ, Mồ tưởng mình đang bay. Anh đã có dự tiên đề thực hiện các dự định. Đứa trẻ không nhìn phố phường mà lại chăm chú vào cái cằm râu lởm chớm của bố.

— Đến tiệm cầm đồ của bác Hưng bố sẽ gán trả con đầy đủ chân tay của riêng con. Bố sẽ đưa con đến khu giải trí. Con sẽ có đủ hai chân để chạy và có đủ hai tay để hái hoa bắt bướm. Con của bố sẽ là một đứa trẻ toàn vẹn.

Chỉ tưởng tượng tới lúc thấy con có đủ chân tay mất mũi, con xinh xắn vui tươi chạy trên thảm cỏ giữa lá cùng hoa, Mồ đã sung sướng ngáy ngất.

HẾT

THAM

QUÁN CÀ PHÊ GÓP GIÓ VÀ NHÓM VĂN HÓA XÃ HỘI SÔNG VIỆT

Quán cà phê văn phòng Góp Gió,
cũng là trụ sở nhóm « văn hóa xã
hội Sông Việt » tại Cần Thơ.

☐ MINH NGUYỄN

Cho đến lúc này mới lên tiếng về sự sa đọa của tầng lớp thanh niên, mới nói đến sự lụn bại trong văn hóa miền nam e rằng việc làm đó đã muộn màng. Dù biết vậy, nhưng một số người giàu thiện chí vẫn âm thầm ngồi lại với nhau trong chỗ hạn hẹp để mong tìm ra phương cách nào đó ngổ hầu giúp thanh niên có môi trường hoạt động, thể hiện tiếng nói của mình cũng như xây dựng lại niềm tin, tình người làm đẹp xã hội, lịch sử. Cũng như khơi động lại tinh tự dân tộc để tiến việc phục hồi sinh lực cách mạng, tiến tới việc phát huy văn hóa.

Nhưng đứng trước sự tàn phá khủng khiếp của cuộc chiến tranh hiện tại thì hầu như nỗi quan tâm đầy nhiệt tình trên quả là sự đeo đuổi cô đơn và lựa chọn sự dẫn thân vào cửa ngõ cùng hẹp đó quả là những con người can đảm, bởi vì khi thử ước lượng quả nhiều người mừng rỡ tưởng sự thất bại đã hiện hình cảnh cửa khép chặt trước mặt hơn là nghĩ đến sự có thể thành công. Tuy nhiên với tinh thần bền vững cộng thêm sự quả cảm không lành cho họ thối lui trước những trở ngại.

Và trong chiều hướng đi xây dựng lại những gì đã đang mất trong tuổi trẻ, trong nền văn hóa Việt Nam nên có nhiều nhóm

người đã chọn sự lên đường hoặc đường lối này, chủ trương nọ nhưng tựu chung họ vẫn gặp nhau ở điểm đến sau cùng là «CÙNG NHÌN VỀ VĂN HÓA VĂN NGHỆ, XÃ HỘI».

Cũng từ lý do trên mà chúng tôi ghi lại đây vài lời giới thiệu về một số anh em thiện chí đang hoạt động tích cực tại miền Tây Đô là nhóm VĂN HÓA XÃ HỘI SÔNG VIỆT. Một nhóm với chủ trương qui mô, khoa học đang gây

được tiếng vang rộng lớn đến các thành phần trẻ cũng như trí thức Tây Đô.

Thành lập ngày 5 tháng 12 năm 1971 nhóm Sông Việt qui tụ được hơn 50 hội viên gồm đủ thành phần thanh niên, sinh viên học sinh và một số văn nghệ sĩ. Đứng đầu nhóm là anh Trần Như Huỳnh nhà văn KQ với bút hiệu quen thuộc Chu Tấn, bên cạnh anh có họa sĩ Lê Phong, họa sĩ Lê Triều Điền, nhà thơ Nguyễn Trúc Ty, Duy

... Dừng lại một phút để treo băng của nhóm.

Nữ độc giả đầu tiên của thư viện Góp Gió.

vũ Vĩnh Liêm...cùng một số anh em văn nghệ khác. Riêng anh Lê Phong, Lê Triều Điền ngoài những cuộc triển lãm tranh tại Đà Nẵng, Saigon, Vĩnh Long Cần Thơ; hai anh đang nỗ lực làm việc để tiếp tục triển lãm khắp 16 tỉnh miền tây trong những tháng sắp tới.

Về sự sinh hoạt của nhóm Sông Việt, chúng tôi được biết trước khi có chỗ hơi hợp nhất định như hôm nay thì anh em đã phải đi mượn chỗ họp trong một ngôi chùa nằm trên hẻm lộ 20, Dù lang thang như vậy nhưng trong thời gian này anh em cũng đã cố gắng ra được 2 đặc san ấn loát bằng phương tiện eo hẹp ronéo mang tên vượt thoát dùng làm tiếng nói cho nhóm. Song song với sinh hoạt báo chí, nhóm cũng lo tổ chức cuộc triển lãm tranh sơn dầu của hai họa sĩ Lê Triều Điền, Lê phong tại Hội Việt Mỹ. Cần Thơ để lấy tiền góp phần vào việc cứu trợ nạn nhân chiến cuộc Trị Thiên, Tây Nguyên. Thêm vào đó, một số anh em khác cũng âm thầm bắt tay vào việc thành lập một quán cà phê văn nghệ, để tiến tới việc thiết lập cơ sở ấn loát với nhiều cỡ phần.

Vào lúc 18 giờ ngày 10-7 vừa qua, giữa trận mưa nhỏ của mùa mưa Cần Thơ nhóm Sông Việt đã mở một cuộc tiếp tân và khai trương quán cà phê văn nghệ

GÓP GIÓ. Về phía quan khách chúng tôi nhận thấy gồm đầy đủ thành phần thương gia, nghị viên chủ nhiệm nhật báo miền Tây, sinh viên, học sinh, các bạn văn nghệ tỉnh lẻ... Trong dịp này anh Chu Tấn sau khi nói về diễn tiến sự hình thành quán cà phê, đã cho quan khách có mặt biết đến chủ trương nhóm Văn Hóa Xã Hội Sông Việt. Theo anh nhóm Sông Việt chủ trương.

- 1 — Thể hiện tiếng nói và môi trường hoạt động cho thanh niên.
- 2 — Phát huy văn hóa văn nghệ V.N.
- 3 — Khơi động tinh tự dân tộc để tiến đến việc phục hồi sinh lực cách mạng.
- 4 — Xây dựng niềm tin, tình người, làm đẹp làm mới xã hội và lịch sử.
- 5 — Cổ động thanh niên đi vào công tác hóa xã hội một cách mạng cụ thể.

Cũng theo anh cho biết, muốn đạt tới kết quả của chủ trương nêu trên, nhóm phải thực hiện tuần tự từng bước tiến vững chắc. Trong lúc đầu anh lo thực hiện 7 «Bước tiến» căn bản.

- 1 — Xuất bản đặc san Vượt Thoát dùng làm tiếng nói nhóm
- 2 — Thành lập quán cà phê văn nghệ Góp Gió tạo môi trường gặp

gặp thảo luận giữa các văn nghệ sĩ miền Tây và Thủ Đô.

— Thiết lập ấn quán Sông Việt để xuất bản các tác phẩm của anh em trong ngoài nhóm.

3 — Thành lập toán Du Ca và Hướng Đạo.

— Thành lập một Trung Tâm sản xuất Mỹ thuật phẩm.

4 — Thành lập các văn phòng đại diện Sông Việt tại các tỉnh riêng tại Sài Gòn văn phòng đại diện và quán cà phê Góp Gió đang được các anh Hồ Phong, Trần Bất Bạt, họa sĩ Hoàng Thụy Kha, đang góp sức nhau hình thành. Địa điểm là đường Thánh Mẫu gần chợ Sao Mai — nhà in Xây Dựng đi thẳng vào.)

— Giúp đỡ các văn phòng đại diện Sông Việt tại các tỉnh thành lập thư viện, quán sách báo, quán cà phê văn nghệ

5 — Thành lập các bộ môn thi văn, kịch, nhạc, họa.

— Thành lập các trung tâm nghiên cứu văn hóa xã hội kinh tế Sông Việt.

6 — Xuất bản nhật báo Sông Việt.

7 — Thành lập hợp tác xã Sông Việt.

Nhìn qua những bước tiến - nêu trên chúng tôi nhận thấy dự án đòi hỏi nhiều thiện chí ở những người hợp tác, cùng với khả năng của họ; nếu không với dự án dù qui mô, khoa học đến đâu cũng khó mang lại sự thành công như mong muốn.

Sau khi nói qua chủ trương nhóm anh Chu Tấn đã xin quan khách dành cho anh một phút để treo tấm băng của nhóm. Trong phút chờ đợi này chúng tôi được cho xem tấm biển màu nâu trên đó có hàng chữ nổi màu đồng «NHÓM VĂN HÓA XÃ HỘI SỐNG VIỆT» được một anh mang treo trên tấm vách chắn bằng tre nằm phía sau cửa chính một chút.

Liên sau đó, thay mặt nhóm anh mời quan khách đi xem thư viện «bỏ túi»

Chúng tôi theo anh leo lên gác. Đây là một tiểu thư viện, diện tích chiếm một vào khoảng 50m², chứa vài kệ sách với đủ loại sách, người đọc có thể lên đây vừa nhấm nháp chút cà phê vừa đọc sách, xem truyện, nghiên cứu...v.v... Ngoài ra, bên cạnh những cuốn sách dành cho mượn chúng tôi còn trông thấy kệ sách đặc biệt dành để bán những sách báo từ mọi

nơi gửi đến nhờ bán, ngay sau đó với sự giải thích của anh trưởng nhóm chúng tôi được biết thêm rằng: kinh nghiệm trong kỳ tiếp tân này quen sẽ nói rộng thêm lên cái phạm vi của thư viện để những buổi sinh hoạt văn nghệ mới có thể chứa đựng mức số người tham dự. Trong dịp này anh cũng loang báo cho chúng tôi biết rằng mỗi tối thứ bảy hoặc chủ nhật tại đây sẽ có những buổi nói chuyện văn nghệ. Buổi đầu tiên nói về văn nghệ tỉnh lẻ. Buổi kế tiếp nói về hội họa. Riêng đề tài hội họa là gì sẽ do họa sĩ Ngý Cao Uyên—chủ tịch hội họa sĩ trẻ VN đảm trách. Những đêm kế tiếp sẽ cố gắng mời một số anh em văn nghệ có thiện chí ở Thủ Đức xuống sinh hoạt. Nghĩa là, với những khách lệ đến từ mọi phía như hiện nay nhóm Sống Việt cố gắng gây nên một môi trường thuận lợi để các anh em văn nghệ tại thị xã có cơ hội gặp gỡ nhau luôn hầu trao đổi kinh nghiệm cũng như tạo thêm sự phồn thịnh trong lãnh vực văn hoá, văn nghệ.

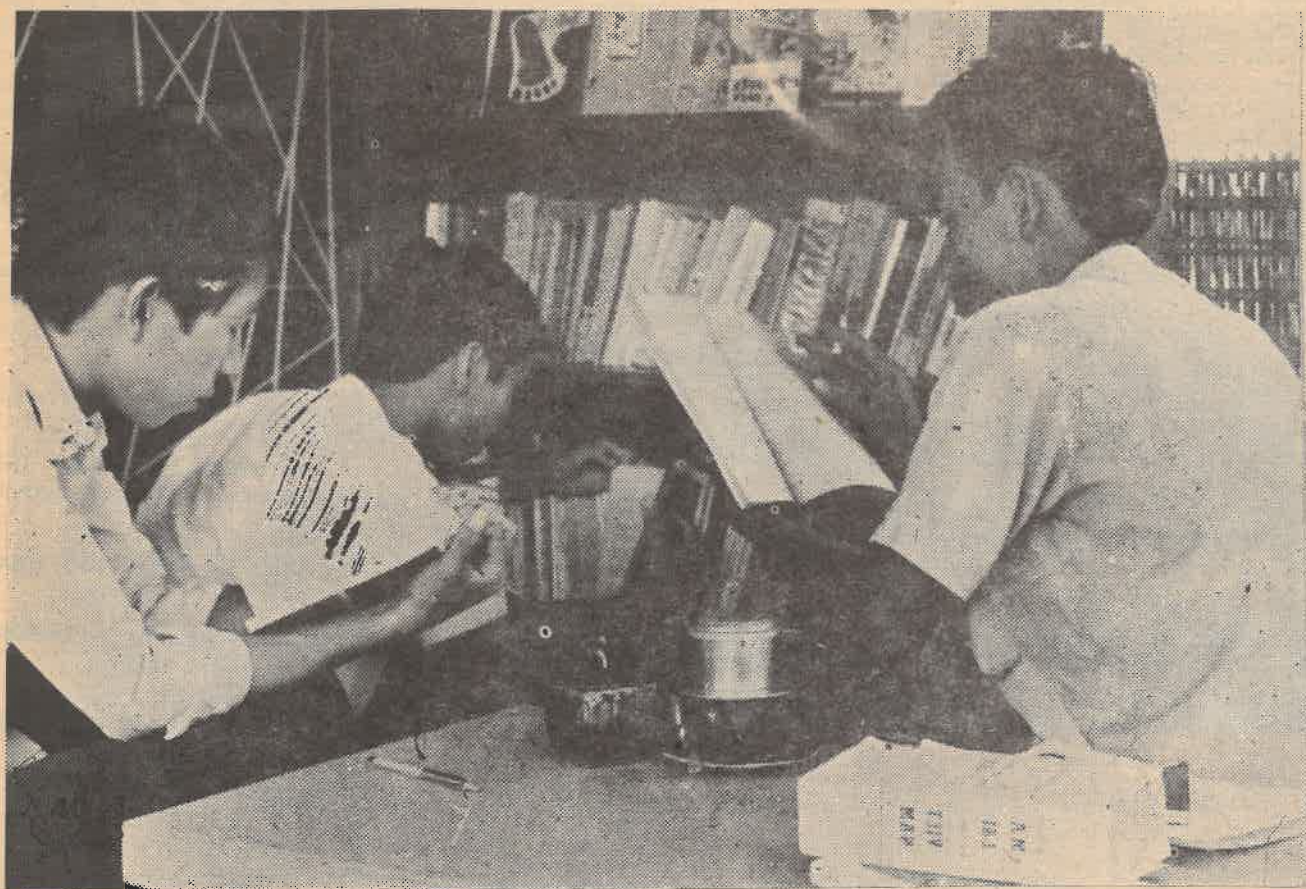
Tạm rời bỏ thư viện, chúng tôi được mời xuống nghe và dự khán đêm hát cộng đồng do toàn du ca

Vĩnh Long có nhã ý đến góp mặt trong buổi khai trương quán GÓP Gió. Tiếng đàn gô của anh Đoàn Xuân Kiên, đoàn trưởng đoàn du ca Vĩnh Long bắt đầu dạo một bản nhạc. Tiếp theo là hàng chục giọng hát trầm bổng của du ca viên đưa người dự khán đi về thăm quê hương điều tàn vì bom đạn, vì mìn, vì lòng ích kỷ, vì tham vọng của một thiểu số người. v... v...

Ngoài ra, sau hôm khai trương quán Góp Gió còn cho chúng tôi biết thêm là họ vừa tiếp khoảng hai trăm anh em võ sinh Việt Võ Đạo. Cuộc viếng thăm thiện chí này đặt dưới sự hướng dẫn của Võ Sư Nguyễn Văn Nhân cục trưởng cục Huấn Luyện và Anh Trung tâm Trưởng Trung Tâm Việt Võ Đạo Cần Thơ. Với mục đích viếng thăm Thiện chí yểm trợ tinh thần cho Quán café Văn nghệ Góp Gió và Nhóm Văn Hóa xã hội «Sống Việt» vì theo lời Võ Sư Nguyễn Văn Nhân chủ Trương đường lối của «Sống Việt» cũng là chủ Trương Việt Võ Đạo muốn thực hiện do đó cần tích cực yểm trợ và giúp đỡ nhau hoàn thành sứ mạng của thể hệ trẻ VN.

□□□

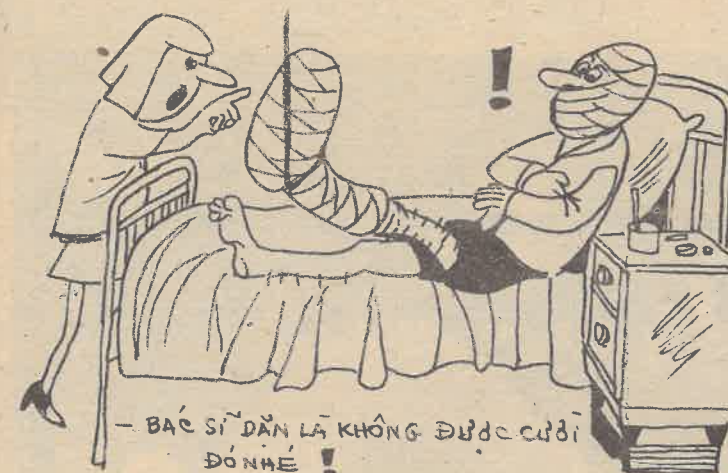
Một góc của thư viện bỏ túi Sống Việt.

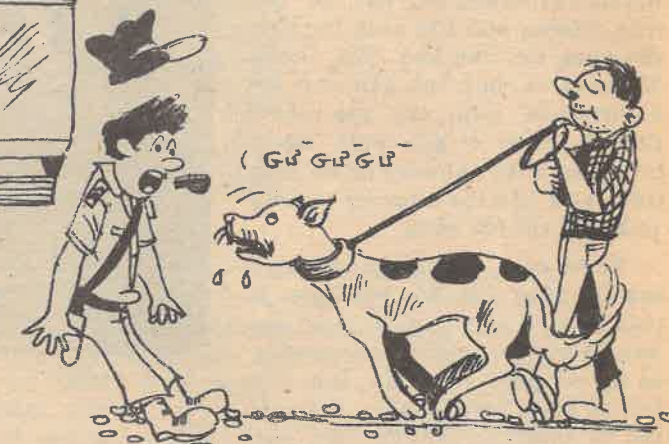
- CON ĐÃ HÚT XIGAR VÀ THỨC ĐÊM LÀM VIỆC NHƯ BA MÀ HANG ĐÊM.

KHI ÔNG XÃ ĐÃ QUEN VỚI CHIẾC HONDA.

- BÁC SĨ DẶN LÀ KHÔNG ĐƯỢC CƯỜI ĐÓNGHÉ!

MỘT ĐƯỜNG LỐI HIỆN QUẢ CHO THANH NIÊN TRÊN QUÂN DỊCH

nhiếp ảnh Lê Văn Khoa

«Mẹ con»

của : Lê Bằng (Nha Trang)

Tình mẹ con thâm thiết. Tình mẹ con thiêng liêng. Đề tài mẹ con trong thời đại nào cũng lôi cuốn người làm nghệ thuật. Bức ảnh «Mẹ con» của bạn Lê Bằng là một ảnh đẹp thuộc loại đề tài này.

Nhìn vào ảnh ta thấy ngay hai đường thẳng gặp nhau theo hình thước thợ là vai và cánh tay của bà lão và hai chấm tròn ở ngay cuối đường thẳng lớn và ở giao điểm của hai đường dài để thành gương mặt của bà lão và đứa bé con cách khác léo. Đây là ảnh bất chợt mà vì bất chợt nên không được sắp xếp bố cục cho kỹ, nhất là hậu cảnh. Điều ấy giúp cho người xem ảnh thấy tính cách trung thực của ảnh. Ngoài tính cách trung thực này ra, người ảnh nghệ thuật đòi hỏi một vài điều chính để phần nghệ thuật tăng thêm giá trị cho ảnh, để cho đủ nổi bật ra, để hậu cảnh trở thành một loại thần dân cùng tung hô chủ đề. Ở đây hậu cảnh luôn luôn thuộm với những ống dài và nĩa tròn, nhưng nhờ ánh sáng thực sự của vùng thu ảnh khá yếu, khẩu độ trung và chụp ảnh gần chủ đề đã ném hậu cảnh vào mờ nhòe. Chủ đề được ở gần phía ngoài trông nên nhận ánh sáng nhiều hơn, trông hơn nên tạo được sự tương phản tốt với bối cảnh.

Về bố cục, chúng tôi đề nghị bạn Lê Bằng cắt bỏ bớt một ít phía trái và một ít phía mặt của ảnh để loại bớt những mảng trắng có hại và phần thừa của ảnh, hầu ảnh có động hơn. Nếu có thể cắt xén để chỉnh lại những cây nẹp đứng của vách phên cho nhà đồ nghiêng ngã, sẽ đẹp hơn. Ống tròn lớn với các cọc sắt uốn trên đó, nên thui sạm đi để khỏi vướng

vào chủ đề, nhất là khi cù cho bàn tay và đầu gối của bà già «đính» ngay vào đó. Hai đầu gối của chú bé ở hậu cảnh lọt vào đúng dưới cánh tay và ngay trước ngực bà lão có lợi ở chỗ làm cho phần ngực của bà lão không bị lẫn vào hậu cảnh nhưng đồng thời có thể tạo cho người xem ảnh có ảo tưởng là đôi gò bồng đảo căng tròn dồi dào nhưa sống của ai đó, nếu có thể được, nên cho sậm hơn một chút nữa. Tuy không có nắng nhưng nhờ ánh sáng lọt vào vụng mà các mặt khác tối hơn và không phản chiếu ánh sáng mạnh nên vẫn còn làm nổi những nếp nhăn của làn da co rúm lại nếp thời gian.

MẸ CON của Lê Bằng (Nha Trang)

Ảnh đẹp. Tên ảnh cố ý lên tình cảm đẹp giữa mẹ con một người thương luôn luôn khẳng khái, đeo sát con vào lưng trong khi làm lụng việc nhà hay vào rừng. Mẹ con «lính thì có mà lý thì không. Một bà lão tới tuổi đó làm sao có thể sang con bé như vậy được. Có thể lạt là bà «Bà cháu». Nếu «Bà cháu» Không ổn, có thể đặt là «giấc ngủ thiên thần» hoặc «giấc ngủ thơ ngây» v.v.. Về mặt đứa bé trông thật dễ thương và nổi bật hơn hết người xem để chủ mục vào đó hơn hết nên có thể đặt chủ đề vào đó và căn cứ nơi đó để đặt tên cho ảnh.

Ảnh được chụp với máy Nikomat thời đặt 1/60 f 8 Phím GAF cine cuộn lại.

Nhìn I

của : Đình Thị Cúc Phan Thiết.

Chân dung điển tả là loại ảnh khó thực hiện. Người ảnh phải loàn toan làm chủ máy ảnh trong việc thu hình, đồng thời chính mình phải có «khôe nhào» bên nhạy với mọi linh động hiện ra trên gương mặt người mẫu chỉ trong

NHÌN I của Minh Thị Cúc (Phan Thiết)

thời gian của một cái chớp mắt để diễn tả sự xúc động trong ý tưởng và tâm hồn. Vì vậy ảnh chân dung điển tả dễ gây xúc động cho người xem hơn loại ảnh chân dung mỹ thuật.

Bức ảnh «Nhìn» của cô Cúc bắt đứng được sự ngạc nhiên: bộc lộ trên nét mặt và đôi mắt của bà cụ. Vì phản ứng của người mẫu chỉ

thoát hiện rồi biến trước ống kính, người cầm máy không có đủ thì giờ để lấy nét, canh khẩu và tốc độ nếu không đoán và định trước mọi diễn biến cùng kỹ thuật cần thiết để thu hình, nhất là khi đứng khá gần người mẫu để lấy hình gương mặt tương đối lớn trên âm bản, nên ảnh không được rõ nét. Ánh sáng từ một bên đổ lên mặt để có

bóng sậm phía bên kia tạo cho ảnh có khối, có chiều sâu. Mặt khác, ánh sáng hắt lên từ dưới thấp làm cho cặp mắt như trợn dọc trong nỗi kinh ngạc.

Áo trắng của người mẫu không lợi cho ảnh. Hậu cảnh với mảng xám quẹt ngang rất hay, nhưng bị khuyết điểm của phần đen ở trên và ở dưới. Một đường trắng đậm

thẳng vào chiếc khăn buồng lơi bên má cũng không lơi. Nếu thui đen đường trắng này sẽ đỡ hơn. tuy nhiên, ảnh không rõ nét mà không diễn tả nét động mãnh liệt nên khó đưa lên hàng cao được.

Nhìn II

của Đinh Thị Cúc — Phan Thiết

Có lẽ cô Đinh thị Cúc muốn tạo một loạt ảnh để ghi nhận và diễn tả tất cả những cái nhìn.

Ảnh mang tên «Nhìn II» cũng là một ảnh thuộc loại chân dung điển tả. Cứ nhìn đến cặp mắt và chiếc miệng của em gái này ta đã thấy cái nhìn ấy không phải là cái nhìn trống không, nhưng ngăm nói lên một tình trạng giao động tâm linh và diễn tả một trong thất tình của con người.

Dĩ nhiên ảnh này đáng nhìn hơn ảnh của cùng em bé gái ấy nhưng nhìn thẳng vào ống kính chỉ để chụp hình vì biết mình đang được chụp hình. Ảnh này cũng không thật rõ nét. Mấy đốm trắng của áo dưới cánh tay có vẻ rõ là nhờ ở trong bóng tối không bị lộ sáng, và tương phản khá mạnh giữa màu trắng của bông áo và xám sậm gần thành đen của vải.

Mái tóc của em bé bị gió thổi lật phất qua mặt, tức theo hướng nhìn của cặp mắt rất hay. Cả cánh tay mặt của em gái nâng cao ngang mũi, nối dài bằng đoạn gỗ lớn đâm vút cũng theo hướng nhìn tạo thành những đường điệp nhau đi về một phía. Chiếc kẹp trắng trên đầu đâm thốc lên, thoát nhìn ta tưởng đó là điểm sáng phá hoại vì nó quá trắng lẫn lút cả hai tay và đoạn gỗ, và nhưt là cặp mắt, nhưng trên phương diện bố cục bằng đường nét thì chiếc kẹp có công dụng phá bớt sự trùng điệp có thể sanh nhàm chán của các đường dài nhờ 2 điểm: tương phản màu sắc và tương phản chiều hướng của đường nét.

Tác giả cảm thấy lý thú với chiếc bụng lộ trần của cô bé gái nên cố ý để lại trong ảnh. Nếu chiếc bụng để lộ lỗ rún có lẽ lý thú hơn. Đáng này ngược lại, và ánh sáng lộ cả góc trái dưới điểm diễn tả mạnh ở trên mặt bị loãng mất. Xin đề nghị tác giả cắt bỏ phần bụng của cô bé, và nếu phim còn rộng, xin lấy thêm cạnh trái và mặt,

NHÌN II của Minh Thị Cúc (Phan Thiết)

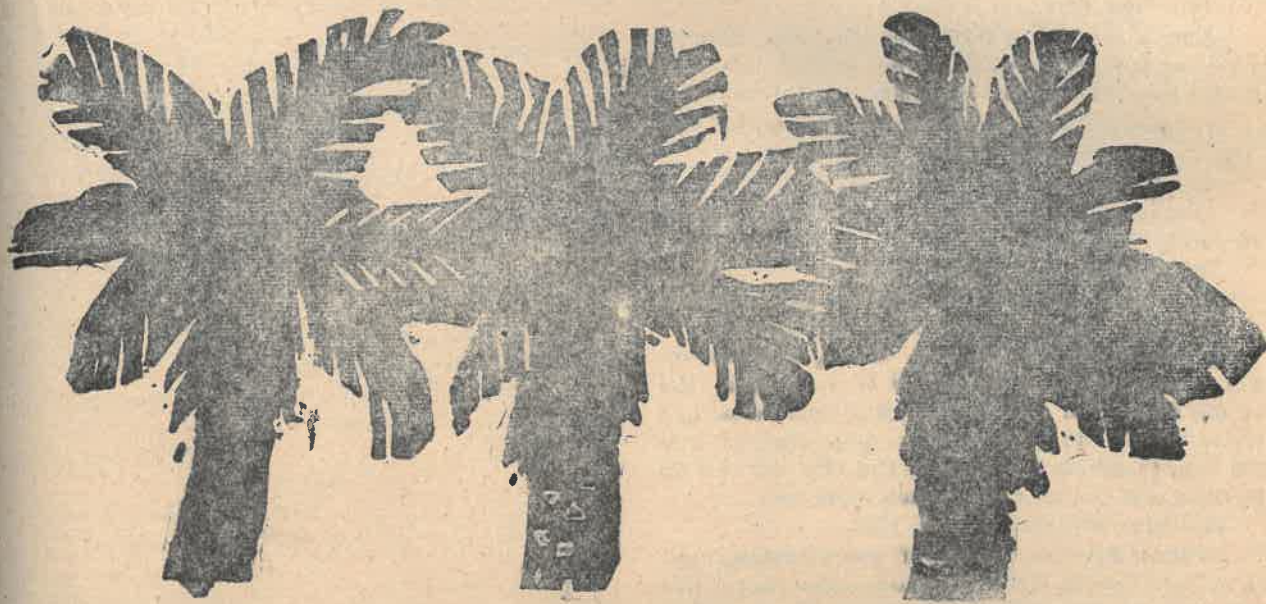
để biến ảnh ra chiều nằm cho thích hợp với các đường nét chánh tron gạnh. Hơn nữa cả hai cánh tay và khúc gỗ đều bị cắt đứt cả, bố cục thành ra bị «đoản» mất. Nhưt là cánh tay mặt có đeo dây thun, nên chú ý của người xem bắt đầu từ đó rồi theo cánh tay để đưa thẳng qua phía mặt mà đi vút ra ngoài đến vô tận

Thêm một điểm nhận xét; Anh hiện chưa đúng sắc độ. Tác giả có thể phóng ảnh qua kính lọc một độ đậm hơn (vì dùng giấy) nhiều độ tương phản, để phần trắng ra

trắng và chỗ đen đúng mức đen, để cặp mắt em bé có Thần cho không lơ lơ như mắt cá chết không lộ nổi cái tinh anh của khóc nhìn. Hơn nữa dùng giấy hoặc kính lọc có độ tương phản hơn sẽ tạo được ảo tưởng thị giác là ánh sắc nét hơn nhờ ở điểm nó loại bớt màu xám và trắng đen hơn ở núi giáp (đường viền) của vật thể.

Kể ra cô cúc chịu khó luyện khỏe nhìn để diễn tả những khỏe nhìn. Mong cô cứ tiếp tục và cho độc giả Đợi xem thêm các khỏe nhìn khác.

LÊ VĂN KHOA

PHIÊU...

TÊ ĐÊ

Nhiều buổi sáng, tôi không chln đồng hồ cũng biết giờ. Tôi chỉ cần nghe BBC. Lúc tôi vào W.C là ông chủ nhà vận đai này. Đài BBC có liên quan đến vấn đề tiêu hóa của tôi. Ông sướng ngôn viên cũng kích thích nhịp chuyển ruột của tôi với giọng của ông. Phải gọi là sướng ngôn viên chứ không phải xương. Ít ra thì ông ta cũng sướng xa bom đạn. Ít ra thì ông ta cũng được tiền Áng Lê và sướng đời sống Áng Lê. Và chắc ông phải nói tiếng Anh rất cừ.

English for Today.

English for Tomorrow.

English for Tonight.

Tôi quên mua Crème đánh răng. Anh da đen Hynos cười vui đã bị vấp vào thùng rác. Anh vẫn cười. Good morning. Nàng bảo tôi tạm đánh răng bằng muối. Muối là thứ thiêng liêng. Muối dùng để rửa tội. Trong biển, trong máu, trong nước mắt có muối. Tôi chợt nhớ đến Marilyn Monroe. Tự tử. Hoa hồng ở mộ — bị hiếp — mẹ bị mất trí. Misfits — Bus stop. Nàng stopped từ lâu. M.M bảo:

— Các bạn muốn có những chiếc răng đẹp như của tôi, hãy lấy Lánh mì đốt thành than rồi tán nhỏ mà đánh.

M.M bây giờ không phải đánh răng nữa. Nàng cũng không phải đi kiếm bánh mì nữa. Bread alone.

Một nhồi vi BREAD.

Trên xa lộ có bảng đề:

Caution. Reduce Speed.

Cẩn thận. Giảm tốc độ.

Tôi thấy một chiếc xe bus chở nhân viên rẽ vào Công ty điện lực. Sau chiếc xe có kẻ hàng chữ:

THẮNG HƠI NGUY HIỂM

Chiến tranh và cuộc sống ở đây cũng có thắng hơi. Nhưng người ta chưa chịu thắng. Tiếng Anh có những chữ B rờn rợn:

Bread, Bullet, Bomb, Blood, Body - bag.

Tôi bước vào phòng đánh bi-a ở một ngõ Saigon. Tôi gặp một ông đạo diễn điện ảnh và một tay trống đang chọc một trái đất trắng cho đục tóe vào hai trái đất một trắng một đỏ trong một không gian chữ nhật tạo bằng da màu lá cây.

Tay trống mặc một cái pull trắng có in:

Dantonya—Speed - Way

24 hours Race

Trên hai hàng chữ là số 38.

Vòng đua 24 giờ trong cuộc sống thì gay go và mệt mỏi hơn trong Speed - Way.

Tôi làm tính cộng như một học sinh nhỏ 8-1-3:11.

Số 11 làm tôi nhớ tới một hình ảnh về Sex trong Play Boy. Play Boy cho rằng 11 là hai con giun nằm cạnh nhau và sắp Make Love.

Nhạc từ phía trong thoát ra từ một cái juke box...

Que Sera, Sera..

Hòn bi trên đầu cái bát Bíc màu vàng cam vẫn phải lăn tròn. Mặt trời lăn trên nhưng mặt trời không phải lăn tròn. Mặt trời thì vui.

Enola Gay nghe như tên một người con gái đẹp. Như tên của một M.M.

Gay là vui tươi.

Enola Gay là chiếc phi cơ đã thả bom nguyên tử xuống Hiroshima.

70 000 người Nhật không «gay».

Một cái nấm mốc ứ khắc trên xứ ngàn cánh hạc.

Mọi cơn mưa đều chụp xuống. Mọi giọt mưa to bằng hòn bi của trẻ con chơi. Không phải «bi ve». Tôi đi xem phim Les Choses de la vie ở Rex. Hai vé 600 đồng. Viết con số nhiều khi nguy hiểm. Lần trước tôi vẽ đồng hồ chim cu được làm tại Đức 200 năm (hai trăm), một người thợ xếp chữ nào đó đã thêm một con số không thành 2,000 năm.

Một giáo sư dạy toán bảo tôi :

— Minh dạy đàn trẻ đủ thứ con số nhưng thực ra chỉ cần khoảng 6 con số không cho cuộc đời thôi. Thí dụ như chiều thứ ba trúng số số chẳng hạn.

Do đó ta có : 4.000.000 đồng.

Và nếu ta có 4.000.000 ta có nhiều cái gọi là «ất có và đủ».

Và ta có thể chứng minh nhiều thứ là đúng.

Cái kim ở đồng hồ đo tốc độ trên xe tôi hỏng. Tôi không chữa. Lúc nào nó cũng chỉ 0. Biết số tốc độ sẽ Vertigo.

Kim Novack cũng đóng phim Vertigo.

Bản nhạc xưa nhưng được chơi với một nhịp mới giật tức. Tôi nhìn lên trần nhà. Trần đang tróc. Nếu một mảng trần rơi xuống đầu hai người đang đánh bi-a, thì..

Nhưng : Que sera, sera.

Anh bạn không quân ngồi cạnh tôi bảo :

— Que sera, sera thế nào được. Có vợ, có con phải lo chứ, khơi khơi, lè phè thì ngủm.

Nhạc chuyển sang bản If I were..

Từ phòng đánh bi - a tôi tới một quán cà phê chờ một người bạn để đưa mẫu đối thoại trong phim cho anh ta. Đoạn phim cho thấy người thanh niên dắt người thiếu nữ mặc bikini màu cỏ, đi trên đồi cỏ Đà Lạt. Hương nói với Đạm :

— Trên này không có người thích thật... Những hợp âm của gió nghe thật tuyệt.

— Hợp âm từ Hương cũng tuyệt như hợp âm của gió.

— Cõi chừng anh đừng phải để !

— Giờ này làm gì có để. Tối để mới chui ra.

— Biết đâu có con chẳng lang thang như mình.

Đạm cầm lấy tay Hương, bẻ cong lên :

— Anh muốn bẻ cánh của Hương để Hương không bay được nữa.

— Anh ác quá !

Đạm :

— Tại mình chơi ném banh nữa đi.

— Một lần rồi... mà làm gì có banh.

— Anh tìm ra được một cây treo đầy bóng bóng vàng thật tuyệt..

Đạm và Hương tới một cái cây nhỏ. Hương vịn tay vào thân cây và quay tròn. Đạm bảo :

— Cõi chừng lá rụng.

— Còn xanh làm sao rụng được.

Hương quay tít như cánh của một cối xay gió. Chợt cái khăn tắm quấn quanh đùi Hương tụt xuống

Đạm dẫn Hương ra bụi cà đại đầy quả chín vàng, Hương reo lên :

— Cà đại đẹp quá. Như những cái đèn mini treo trên một cây Noel.

Hương leo lên mái chuồng bò cạnh cây cà đại. Đạm bảo :

— Trông Hương như «Con mèo cái trên mái nhà nóng». Hương cãi :

— Hương là con miu chứ không phải mèo đâu !

— Cõi chừng không Hương rụng đấy !

Có tiếng Hương cười, Hương ngồi trên mái. Đạm hái cà ném để Hương bắt..

Bây giờ trong quán cà phê không có một góc tối. Cảnh sát yêu cầu để đèn. Tôi gọi một cà phê đá. Gặp hai người bạn. Tôi sang ngồi cùng bàn.

Trên tường tôi thấy có nét vạch, có lẽ bằng thìa hoặc chìa khóa xe :

NOWR

Tôi bảo hai người bạn :

— Mỹ không ngờ tiến, Anh lại có tiếng đó. Không biết nghĩa là cái gì.

Một anh nói tếu :

— Rờ bây giờ: Bây giờ Rờ, cũng như Peace Now !

— Giải thích được đấy.

Tôi nhìn lên một bức tranh sơn vẽ trên gỗ sần sùi. Anh bạn bảo :

— Một thằng bạn Biệt động Quân vẽ tặng đấy. Nó vẽ bằng gỗ thùng đạn, gửi từ An Lộc về đây.

— Nó vẽ cái gì đó ?

— Hình ngư một đàn bò ở góc trái.

— Góc mặt như những tảng thịt bị chặt rời.

— Vẽ Style này muốn nhìn thành cái gì cũng được.

Đối diện với chúng tôi là mấy người lính Dù thật trẻ. Một người bị thương ở tay còn buộc băng trắng. Anh ta nhìn tấm poster của phim Woodstock.

Con chim trắng đậu trên cần đàn.

Những ngón tay bấm hợp âm.

Bầu trời xanh hình tròn ở phía sau.

Music

Love

Peace.

Tôi bảo một người bạn :

— Lúc nãy gặp Giang mặc cái pull được lắm !

— Giá 400.000\$ đấy. Ông tin không ?

— Tin chứ. Nhưng tại sao vậy ?

— Hôm đó tại tôi đã lấy số 38 trên cái áo của nó đánh đề. Cách đây 3 tháng. Tại tôi trúng 400 ngàn. Ấng chơi lại rai cũng đỡ.

Tôi hỏi :

— Tối nay các ông làm gì không ?

— Đang chờ chủ phố đi tới !

— Nhậu thịt chó phải không ?

Gạt.

H
TRĂNG
I

Vitac 500

TINH CHẤT VITAMINE C

cần cho

CÁC NHÀ THỂ THAO VÀ CÁC SINH VIÊN HỌC SINH

Bỉ hài kịch du học

(tiếp theo trang 21)

sau này họ có ý ưu ái đám trung niên có vợ con để huê hơn. Với đám này thì họ học cất lực để hồi hương sớm với gia đình (và đất nước.) Có đôi ba trường hợp, những vị trung niên này nhờ gia đình quá, bỏ cuộc, cuộc hồi hương ngang xương khiến bà xã không đến nỗi phải:

Hốt kiểu mạch đầu dương liễu sắc
Hối giao phu tế mịch phong hầu.

Chính vì vậy với những vị trung niên được cấp học bổng theo tới tiền sĩ cấp bằng tuyệt đỉnh của HK được để dành chuyển bà xã và tí nhau từ nước nhà khỏi lửa sang xứ hòa bình thịnh trị nhất hoàn cầu. Nếp sống tình cảm có quân bình việc học mới ổn thỏa. Đó là khía cạnh rất nhân đạo được thông cảm. Nhưng khổ cái khi tiền gia đình được xum họp như vậy, và khi đã đồ xong tiền sĩ, người chồng (và cha) bỗng thấy mình hiện có cả một quốc gia nhỏ để huê ở ngay nước Mỹ, nước Việt Nam khỏi lửa nhiều đau thương quá, đồ nhiều máu và nước mắt quá, trở thành xa vời và rất kém hấp dẫn... Thế là chuyển hướng: 1 loạt ở lì, hoặc giải pháp Gia Nã Đại, hoặc giải pháp qua ngã Âu Châu. Vài trường hợp như vậy rồi! Ít nhưng cũng là có, và cũng là một sự sống sùng cho giới học bổng có đi có về chung thủy.

xXx

Trên đây tôi chỉ kể những trường hợp bất thường thôi, đặc biệt là những trường hợp học bổng chạy làng, còn tới đại đa số vẫn là có đi, có về. Rất nhiều trường hợp thanh niên, chính cha mẹ muốn họ trốn ở lại ngoại quốc họ cương quyết theo tiếng gọi của lương tâm, của danh dự trở về. Bởi họ cảm thấy hành động chạy làng kia để mặt quá.

xXx

Trước đây loại du học tự túc được hưởng hời xuất 118, thì cha mẹ du học sinh chỉ vất vả — có thể nói cực kỳ vất vả — vào lúc phải chạy giấy tờ thôi. Cậu du học sinh khi từ biệt cha mẹ, anh em, họ hàng lên phi cơ, khi phi cơ

Tình yêu

Chàng, say đắm:

— Em yêu.. Có phải anh là người đàn ông đầu tiên được yêu em phải không?

Nàng, nhún vai:

— Lẽ tự nhiên anh là người đầu tiên rồi. Em lấy làm lạ không hiểu tại sao người đàn ông nào cũng cứ thắc mắc vì chuyện đó..

cất cánh, nhìn xuống đất nước một lần cuối, lòng cậu bồi hồi, thồn thừ nhớ những người thân nhưng thực tình cậu cũng rung mình khiếp đảm cái ông chánh phủ đã hành hạ cậu và cha mẹ cậu về những thủ tục giấy tờ hành chánh. Sau đó với hời suất 118 để chuyển ngân thì gia đình cậu ung dung. Đây là hoàng kim thời đại của du học sinh tự túc.

Nay thì với lối xuất tự do 425, việc du học giờ sang trang sử mới thật đen tối cho những gia đình hiếu học mà lợi tức cố định, bình thường và lương thiện. Nhưng chín phần mười dư luận — kể cả dư luận những người trong cuộc — đều công nhận làm như vậy hợp với lẽ công bình hơn.

oOo

Thực ra vấn đề bỉ hài trong việc du học như tôi vừa trình bày rất sơ lược trên sẽ không thành vấn đề gì nữa, nếu chúng ta giải quyết theo Đài Loan. Đài Loan giải quyết vấn đề động viên và du học như sau:

Trừ những trường hợp thiên tài, sinh viên Đài Loan dưới chính thể cụ Tưởng phải học hết cấp bậc cử nhân ở quốc nội đã, rồi mới được du học để lấy bằng cấp cao học hay tiến sĩ. Du học muốn như vậy hầu như chỉ toàn thấy điều lợi mà 2 điều lợi chính là:

— Du học sinh đã khá trưởng thành, có căn bản văn hóa dân tộc để khi ra nước ngoài không bị đồng hóa, khi hồi hương không thành Tây con hay Mỹ con.

— Thời gian du học tương đối ngắn hơn, tốn kém ít mà lại học ngay tới những cấp bằng cao đích đáng (hai năm có được cao học, bốn hay năm năm xong tiến sĩ.)

Còn về vấn đề động viên cụ Tưởng quyết định với một tinh thần pháp trị rất công bằng:

— Suốt bốn năm theo học cử nhân ở quốc nội, thì cứ mỗi dịp hè là các quý sinh viên vô trại huấn luyện quân sự, (điều này giống bên ta.)

— Sau khi đồ cử nhân rồi, thì hãy nhập ngũ thực thụ đã, phục vụ quân đội hai năm đã, hết hạn đó mới ra hoạt động chính ngành chuyên môn của mình, hoặc tiếp tục học cao hơn trong nước hay ngoài nước. Không có ưu tiên cho ai cả. (Giống như ngành thuốc của ta, quân y không nói làm gì, dân y đồ xong cũng phải gia nhập phục vụ quân đội rồi xuất ngũ trở về dân sự sau. Rất công bình; ai ai cũng như vậy nên không ai ganh tị, và trường thuốc VN cho đến nay vẫn giữ được truyền thống tốt đẹp nhất về cái học có căn bản.)

xXx

Chúng ta bây giờ muốn theo gương Đài Loan phải cải tổ nền đại học quốc nội đã.

Các du học sinh nay đã chịu hời suất 425, chính phủ bớt được gánh nặng sẽ lấy tiền đó cải tổ đại học quốc nội như lời quý vị có thẩm quyền tuyên bố gần đây. Kiện toàn ra sao? Xin thành khẩn góp

chút ít ý kiến mọn, gói tròn trong ba nguyên tắc cơ bản:

1) NGUYÊN TẮC CHỈ ĐẠO QUÂN BÌNH: Phải quân bình hóa tức khắc các ngành. Hiện nay những ngành Văn học, khoa học nhân văn, Luật (tóm lại, những ngành nhân văn) bị ngập lụt sinh viên; trong khi các ngành Khoa học kỹ thuật khác cho nhập học rất hạn chế. Trường Y Khoa năm nay đã mở rộng cửa cho nhập gấp bội sinh viên, các ngành khoa học kỹ thuật khác cũng phải khuếch trương mở rộng cửa đón nhận thêm nhiều sinh viên như vậy. Văn khoa để giữ tinh thần dân tộc, sắc thái nhân bản, nhưng nếu các ngành kỹ thuật không phát triển song hành thì như dòng suối chảy hững vào hư không, tưới thấm được cái gì..

— NGUYÊN TẮC BỒI BỔ PHẨM CHẤT: Thực ra tại ngoại quốc, ở đâu có du học sinh Việt Nam là thấy ở đó nổi bật ngay tư chất thông minh của giống nòi. Họ học nổi bật ở ngay những trường nổi tiếng nhất nước Mỹ, khó nhất hoàn cầu: Berkeley, M.I.T. Harvard... Họ đều là «con dân» xuất thân từ đại học Saigon ra cả đấy. Vậy việc bồi bổ phẩm chất ở đây không đến nỗi nan giải. (Ý tôi muốn nói bởi bổ phẩm chất sao cho mọi ngành đại học khác luôn luôn giữ vững được tiêu chuẩn căn bản quốc tế, như Y khoa nhà)

— NGUYÊN TẮC BỒI BỔ HẠ TẦNG CƠ SỞ: «Hạ tầng cơ sở» đây bao gồm khả năng những vấn đề như: thiết lập các trường sở mới; tu sửa các trường sở cũ; bảo trì cả cũ lẫn mới theo đúng tinh thần ăn quả vun gốc của cha ông xưa; đãi ngộ các giáo sư..

xXx

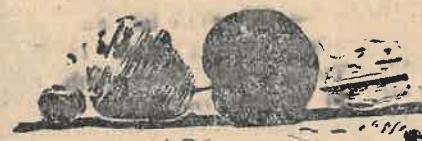
Ngân sách? Chúng ta có rồi. Như trên đã nói chánh phủ đã thoát khỏi gánh nặng trợ cấp hời suất du học xưa..

Chỉ còn cách bắt tay vào việc thực hiện ba nguyên tắc đề nghị trên sao cho hợp với thực trạng đại học của mình, hợp với nhu cầu khẩn thiết của đất nước, hợp với túi tiền mình có.

Muốn như vậy chúng ta phải tập hợp thành những hội tham mưu giáo dục, khai triển những nguyên tắc trên thành những bản điều trần kiểu ĐIỀU TRẦN 1972 của Lê Huy Linh Vũ.

Đều đó vượt khỏi giới hạn cái nhìn tổng quát của bài này.

DOÃN QUỐC SỸ

Học Trò : kẻ không còn nữa

(tiếp theo trang 19)

hàng ngũ Nhân dân tự vệ...Kẻ học trò không còn giữa thời loạn, thời đại loạn.

Trường học bị phá vỡ, xã hội tràn trề cạnh tranh đe dọa, người học trò tiến hóa theo thời đại mới...Anh để tóc dài xuống gáy, giữ hàng lông mày màu xanh, hút thuốc, cong lưng đeo 1 cái vòng phản chiến trước cổ...Phản chiến, ai chẳng muốn vậy, lòng anh sự thật như thế, chiến tranh đe dọa đời sống và anh phản đối... Nhưng chiến tranh không phải từ học đường, từ đất nước quê hương này, chiến tranh đi từ xa, đến từ kẻ lạ...Anh chống đối không đúng nên anh thêm vào đồ võ học đường một cách vô ích như khi ném tàn thuốc lá với thái độ mệt mỏi vào một đám nữ sinh với tiếng cười thề thốt kèm theo câu nói: rất nhiều tiếng lòng..

Đời sống học trò, đời sống hồng như nắng, sống êm như đêm trăng, đẹp như mặt trời lên trên mặt biển, đời không âu lo, không vương bận, phơi phơi như rừng cỏ lau rung rinh trên đồi cao...Đời đẹp đó đã tan vỡ theo giòng nước lũ của quê hương, tôi này không phải cho đám trẻ tuổi vì nhà trường đã vỡ, gia đình xáo xáo và lớp người đối tượng—Người giữ cây cọc chính trong cơn phong ba tuổi trẻ—người thầy giáo cũng đang bị tấn công, tấn công tới tấp, cây cọc lung lay và ngã gục dưới gánh nặng sinh kế, hoàn cảnh, động viên và muôn ngàn đe dọa làm ô nhiễm về thiêng liêng của một nghề cao quý...Nguy hiểm hơn, «ông thầy» mà trong lòng, trong cốt tủy tinh thần cũng đã là cánh đồng phong ba tràn gió chướng...Người thầy giáo sẽ làm gì khi đứa học trò ngày mai sẽ đi xa và ngã gục ở một nơi cuối đường có dấu chân người. Người thầy giáo làm gì khi điểm danh vắng mặt quá nhiều của buổi sáng sau ngày đồn quân?...Học trò, nạn nhân thụ động nhỏ bé tội nghiệp nhất giữa giòng chiến tranh ngợp ngợp.

PHAN NHẬT NAM

Sinh Viên trong thời chiến

(TIẾP THEO TRANG 7)

Đó là tình trạng đau không vinh, rớt không nhục mà người ta gọi mĩa mai kỳ thi năm nay. Nếu kể đến các vụ mua đề thi (trên đại học hiếm hơn trung học) giáo sư chấm đầu gian lận cho SV đề từ ruột và 1001 cách quay phim trong phòng thi thì giá trị vinh nhục của mảnh bằng đại học đã như thế từ khuya.

Các vị GS than rằng ra đề thi thế nào cũng bị SV cho là khó. Còn sinh viên, thấy số phần trăm đầu mỗi năm ít lên xuống thì cho rằng các thầy cố ý bảo vệ giá trị bằng cấp, đồng nghĩa với việc ngăn chặn các nhân tài trẻ và mới.

Trí thức hay trí ngu tại trường Y khoa?

Một thời có những dư luận lên án thái độ trùn chân khệnh khạng của hàng ngũ trí thức VN. Có người đã mỉa mai: «Trí thức, các ông hãy ngủ đi, đừng thức làm gì, để người khác làm việc!» Câu chuyện đã chìm vào quên lãng nhưng vừa rồi ở đại học Y Khoa Saigon...

Một buổi sáng trong phòng thi của các SV năm thứ tư (bị đi lính) một vị GS—xin tạm không nói đến tên—đã ngạc nhiên trước số thí sinh ít ỏi mà rằng: «Sao ít thế này? Các anh ra bảo bạn bè vào thi đi chứ, đến giờ rồi!» Anh em sinh viên sững sốt chưa kịp thừa thốt thì ông GS đã phát đề thi ra. Một sinh viên than khó thì ông GS trợn mắt: «chứ than khó hả? A là, thi đờ dèm xếch xông!» Hết nói rồi. Chắc ông trí thức này chẳng hề đọc báo, nghe radio, xem ti vi—ở bên Tây dặt vợ đầm về chỉ đọc báo Pháp, báo Mỹ. Chỉ có số SV bị đi lính thi trong kỳ thi ân huệ độc nhất này mà ông còn chê ít, lại đòi đánh rớt cho SV thi lại kỳ hai.

Cơm áo và «cua» cáy

Không thể nói hết được đời sống nhiều nhục hơn vinh của những người trẻ học đại học. Cũng không thể chỉ vào các đảng SV làm sở Mèo mặc áo ca rô quần xi gà lượn quanh các vị nữ SV áo raglan xanh đỏ rối mắt hoặc mini jupe của cõn tại các hành lang, giảng đường mà bảo rằng đời sống SV phê phởn no cơm ấm cật.

Từ trung học bước lên đại học, người SV có thêm chút tự do. Nhưng đối với số đông, đó là kiểu tự do để kiếm cơm, lấy mà ăn, kiếm cours lấy mà học. Vậy họ tha hồ đi làm đủ nghề làm cật để kiếm ăn. Thịnh hành nhất là nghề dạy kèm. Anh học VK đi dạy toán, anh Khoa học «màn» môn công dân, còn anh Luật thì viết báo con nít. Ràng đi, năm ba năm gì thế nào cũng được làm nghề hợp với sở học sở năng, đó là nghề... lính.

Người ta quen thấy những anh SV mất kính cận, tóc thật dài ngồi lê la ở các quán café Phong lưu chẳng? Có thể, nhưng thường đó là những lúc họ nghĩ đến tương lai tối om hoặc đang suy tư một kế kiếm cơm đấy.

Màu Kaki vàng dễ thương

Thời cuộc chiến tranh vừa đánh một đòn tối hậu, thật lực vào cái sinh hoạt trí tuệ của Đại học. Một số SV đã vào Thủ Đức, đã ra Đồng Đế. Một số đang đợi trả về để học thêm năm chót.

Những ai còn lại phải xung vào vụ đoàn ngũ hóa phòng vệ hậu phương. Đi lính thật rồi, không còn cái lối nửa lính nửa dân của Quân sự học đường.

Còn nhớ hồi biển cổ Mậu Thân, anh em SV Saigon họp thành Sư đoàn SV bảo vệ Thủ đô. Các bộ đồ Kaki vàng xuất hiện trên tivi,

lang thang khắp phố Ng. Huệ, Lê Lợi.

Vào hồi loạn lạc đó, đất nước cũng lâm nguy, hoạt cảnh trên cho thấy đám SV có vẻ trưởng giả, ngoại cuộc, lè phè. Nhưng bây giờ, so với bộ áo màu là cây rừng trạo đến tay mà có bạn còn ngơ ngàng, còn chưa tin chuyện «nửa đường đứt gánh» của mình là thực, thì màu Kaki vàng của Sư đoàn SV Bảo vệ Thủ đô năm xưa quả thực là màu dễ thương nhất, thanh thần nhất.

Sau cùng thời chiến và nữ SV

Hiện nay, các cô tú đang chọn màu may một lô áo dài mới. Để học đại học đấy. Cần phân biệt với màu áo trắng của nữ sinh mà. Vậy là sẽ có thêm những tiêu thư đại các trường Dược, các cô mơ mộng ướt át trường Văn Khoa, các cô hoạt bát rất «đầm» trường Kinh Doanh, Ngân Hàng v.v.. Với cái mức chấm đầu nhiều vừa qua, có các trường công đồ đến 99%. Vậy là từ nay ra đường có lẽ bất cứ một cô bé con u. o (xin lỗi!) cũng có thể tự xưng nữ SV năm thứ nhất Luật, VK, Dược, v.v..

Hình ảnh tha thướt của các cô nữ SV thời nào cũng y vậy. Dù là năm nay, các cô tha thướt bên cạnh các cậu nhóc tân SV đầy ngớ ngẩn hoặc các đảng SV già học rỗng đầy ngớ ngẩn.

Xin nêu bằng chứng bằng những câu trả lời của các cô ở một vài hành lang Đại học:

— Mấy cô học chăm hả? Số ít thôi. Tụi tui đến trường là kéo vô câu lạc bộ tán dóc, hay kéo đi vòng vòng, đi phố coi áo...

— Ừa đúng! phải diện chứ! Tuy vậy cũng có khi tôi thích lè phè, áo pull, quần xi, mang dép, coi mignonne lắm!

— Thi cho vui vậy thôi. Được thêm vài chứng chỉ thì tốt, nếu không thi cũng lấy chồng. Lấy chồng là lối thoát cho thí sinh nếu nản không muốn học nữa.

— Bài «Trả lại em yêu» và «Con đường tình ta đi» hả? Tuyệt nhất. Hình ảnh mấy ông bị đi lính thơ mộng qua,

PHẠM NGÀ

Đời muốn mặt

(TIẾP THEO TRANG 39)

Tiêu biểu nhất là tại Nhật bản, nạn ô nhiễm không khí đã đến lúc trầm trọng đến nỗi ngày nay quốc gia này đã hạn chế đến mức tối đa việc sử dụng hơi đốt bằng mọi hình thức. Gần đây Thống Đốc và các viên chức cao cấp của thành phố Đông Kinh đã không sử dụng xe riêng của mình mà họ đi làm bằng xe buýt và xe điện, để giảm gương và hy vọng rằng mọi người sẽ vì hành động này mà giới hạn sử dụng xe cộ để chấm dứt tình trạng kẹt xe và không khí ô nhiễm trong thành phố lớn nhất thế giới này.

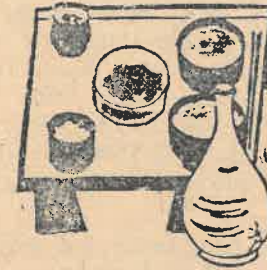
Nếu Thống Đốc Ryokichi Minoke theo đuổi chính sách này thì xe cộ có thể bị cấm lưu thông trong vài trường hợp. Người ta nhận thấy rằng xe hơi không những chỉ gây tai hại, mà còn bị loại vào những vật nguy hiểm nhất đối với sức khỏe của con người.

Ngoài việc gây ô nhiễm không khí bằng xác xe cộ, một mối đe dọa mới cho con người là những chất hóa học của vô số các loại hơi. Vấn đề này nguy hại hơn khi hàng trăm ngàn người kể cả các học sinh, đã trở thành nạn nhân của hơi hóa học gây nên những chứng đau cổ họng và đau mắt.

Mối đe dọa ô nhiễm đối với con người không những trong không gian mà ngay cả trong đại dương nữa. Ông Jacques Yves Cousteau, nhà đại dương học Pháp Quốc cũng đã báo động rằng trong vòng 50 năm nữa, các đại dương trên thế giới có thể trở thành những biển chết vì bị ô nhiễm và nhân loại cũng bị tiêu diệt, trừ khi các chính phủ có hành động kịp thời.

Trong chương trình «con người và biển cả» của đài truyền hình Ý đại Lợi ông Cousteau đã nói như vậy và còn cho biết thêm «Nếu các chính phủ trên thế giới không can thiệp kịp thời, trong vòng 50 năm nữa các đại dương cũng sẽ chỉ là một biển cả không có đời sống,

và con người cũng không thể sống sót được, ngày nay không có biển nào tránh khỏi sự ô nhiễm và Địa Trung Hải là biển bị ô nhiễm nhiều nhất».

BƯU HOA

Con tem đắt giá nhất thế giới

Các nhà sưu tầm tem hẳn phải điếc tai khi nghe một con tem trị giá 288.000 Mỹ kim (122.840.000VN) Nhà sưu tầm tem thư Stanley Gibbons ước đoán một trong những con tem hiếm có nhất trên thế

Hộp thư tòa soạn

Tuần báo Đời đã nhận được bài và thư của các bạn:

Nguyễn A Thanh (Blao) Trần ngọc Kim (KBC 4893) Ngô Cang (Huế) MDC (Tây Ninh) Từ Khánh (KBC 4412) Dạ Huyền (KBC 4820) Nguyễn Văn Phú (Nha Trang) Nguyễn Trinh (Saigon) Hoài cổ Hương (Tuy Hòa) Huỳnh kim Thanh (Saigon) Nguyễn Trung Ngạn (Gia Định) Nguyễn thị Nga (KBC 4374) Thiển Cận (KBC 4420) Hồ tá Đôn (Phan Thiết) Huỳnh văn Dội (KBC 3017) Trà cai Miên (Quảng Ngãi) Hữu Chinh (KBC 4224) Trầm Khanh (7148) Trần hữu Tâm (KBC

giới đó là con tem của Guian thuộc Anh phát hành năm 1856 trị giá 1 cent màu đen đậm, hiện nay trị giá khoảng 288.000 Mỹ kim theo hối suất hiện hành.

Con tem này được tìm thấy vào năm 1962. Nhà sưu tập tem Erwin Wynberg đã mua con tem trên trong cuộc hán đấu giá tại thành phố New Ước hồi năm 1970 là 280.000 Mỹ kim (120.400.000 VN).

Đây là một con tem mẫu duy nhất của loại tem hiếm có này còn tồn tại. Hiện nay có một số ít loại tem khác chỉ còn lại một con mẫu duy nhất, nhưng loại tem hiếm có British Guiana cũng thuộc một trong những loại tem trên.

Giá mới ước đoán trong mục lục tem thư 1972 của Stanley Gibbons có ghi nhiều loại tem hiếm có khác hiện cũng tăng giá rất cao. Chẳng hạn, con tem 12 penny của Gia Mã Đại phát hành năm 1857, trị giá 8.500 Mỹ kim (3 612000VN) hồi năm 1963, nay đã tăng lên gần gấp ba, tức khoảng 21.600 Mỹ kim.

NGỌC ĐIỀN

4140) Mai Quế Phương (KBC 3537) Duy linh Phương (KBC 4169) Hữu Phước (KBC 4513) Bùi Quang Khánh (KBC 4794) Phan Cung Nghiệp (SG) Huy Uyên (Đà Nẵng) Cường Nhân (Ban mê Thuật) Chiêu Cẩm Ngọc (Quảng Ngãi)

Thiếu úy TRẦN HỮU TÂM: Thành thật cảm ơn nhã ý của Thiếu úy đã gửi cho các bức hình về cuộc hành quân giải tỏa Bồng Sơn.

nghĩ quanh

(TIẾP THEO TRANG 33)

Hỏi các vị lãnh đạo nước Mỹ, các vị có dám thực hiện cuộc cách mạng đó ?

xXx

Còn các vị lãnh đạo của ta ?

Các tôi hướng về chánh phủ ta, kính cần sá một cái theo đúng nghĩ thức Đông phương rồi mới cất tiếng mà rằng :

Các báo thế giới đã đồng thanh ca ngợi quân đội ta sau những trận Kontum, An Lộc, Trị Thiên, trong đó một tờ báo Mỹ nói đùa « Chính cộng sản đã cải tổ cho quân đội Việt Nam Cộng Hòa lớn mạnh. » Ý người ký giả Mỹ muốn nói : Chính vì nguy cơ cộng sản sau khi chiếm Quảng Trị có thể tràn xuống nuốt chửng nốt Hố, nên chính phủ cộng hòa mới cải tổ lại cấp tư lệnh vùng đó, đặt người xứng đáng, khiến tinh thần quân dân lên ra xum xuống lại vùng lên đẹp uy nghi như kia ở khắp các miền địa đầu giới tuyến như vậy.

Các tôi xin đặt một tay lên trái tim mà nói thêm rằng chính phủ chỉ mới cải tổ có một phần mười. Nếu như cả chín phần mười còn lại cũng được cải tổ xứng đáng như vậy...

Quân sự — trong một cuộc chiến toàn diện và trường kỳ này — đâu phải là tất cả ! Còn kinh tế ? Còn văn hóa giáo dục ! Phải cải tổ tốt nhất, thực tình và toàn diện không phải chỉ đề cho miền Nam nở mặt mà còn cứu cả miền Bắc nữa, cứu cả dân tộc này. Không một dân tộc nào trên thế giới hiện nay bất hạnh hơn VN trong máu lửa, nhưng cũng vì vậy mà kho nhân bản cũng không đâu phong phú, phồn thịnh, kết tinh, tinh lọc bằng ở Việt Nam. Trước thái độ ngoan cố đến tột độ của Cộng sản EV, dư luận Tây Phương đã phải thốt ra : « Cộng Sản BV quả thực là... cộng sản nhất ».

Không đâu, bước chót của một định mệnh lịch sử tất nhiên phải như vậy. Hitler phải là Hitler, càng là Hitler khi bị vây bủa từ phía giữa một trời Berlin khói lửa. Một nhát búa bổ xuống một Hitler gục ngã, một Tây Đức tái sinh mướt mà nhân bản và vương miện hòa bình thế giới triu mến đặt lên đầu Wildy Brand. Nhát búa Việt Nam hay mau bổ xuống, con quỷ đỏ gục ngã, và từ cảnh khói lửa ngút ngàn bốc lên cánh chim nhân bản, như cánh đại bàng thần thoại bốc lên tự tro than.

Chuyện đời

(TIẾP THEO TRANG 5)

Cả 6 nước đều cấp tướng ấn, vàng bạc, ngựa xe, binh mã và đại diện đi theo Tô Tần. Bảy giờ Tô Tần uy danh chấn động thiên hạ, quyền lực mạnh hơn cả tiểu vương. Trên đường Tô Tần đi Lạc Dương, quê nhà của chàng, thân nhân chàng dắt nhau ra tới 30 dặm ngoài thành để nghênh đón. Vợ Tô quì mọp bên đường. Không dám cả ghé mắt nhìn trộm chồng. Chị Tô khi được gọi đến, quì lết mà tới, Tô hỏi :

— Tại sao trước kia chị khinh tôi quá mà bây giờ chị cung kính, sợ hãi tôi quá vậy ??

Bà chị Tô Tần đáp :

— Tại vì bây giờ chú quyền cao, chức trọng, lắm bạc, lắm tiền...

Tô Tần than rằng :

— Trước sau cũng vẫn là ta, nhưng khi ta nghèo hèn, cha mẹ, vợ con đều khinh khi, xa lánh, nay ta giàu sang thì thân thích sợ hãi, con người ta sống ở đời, chuyện địa vị, quyền lợi, giàu sang không thể coi thường được vậy.

Suốt trong đời Tô Tần, chính sách « Hợp Tung » của chàng tỏ ra hiệu nghiệm. Binh lực nước Tần không dám đi ra khỏi cửa Hàm Cốc.

Thành ngữ Trung Hoa có câu « tiền cử hậu cung », tức « trước khinh sau trọng » là do chuyện Tô Tần mà ra.

Chao ôi, châu trần còn có châu trần nào hơn, khi mà kỹ thuật tuyệt vời của Mỹ đẹp duyên cùng ánh sáng tuyệt vời nhân bản VN

xXx

Đêm thu giăng gió một giờ, Một mình ngồi tưởng sự đời nghĩ

quanh

CẠC SĨ

NGHĨ HỀ

VÀ

TỰ TRƯỜNG

Muốn giải trí cân não và giải toán hãy mua bộ sách soạn thảo công phu theo đường hướng giáo dục tân toán học do GS Nguyễn Minh Sản biên soạn :

- TOÁN HỌC VÀ TRI KHÓN
- PHÉP TÍNH TRACHTENBERG
- TOÁN HỌC QUAN SÁT
- TOÁN PHÁT TRIỂN

trình độ phổ thông — Đại Chúng 480 Phan Đình Phùng SG xuất bản.

Thuốc sâu răng Việt Nam hiện

Nam Ký

(của giòng họ Nguyễn Quang ở Bắc Việt)

KIỆN TOÀN BỘ RĂNG, CHỐNG HỌA MẮT RĂNG ! (Biện pháp trị sâu răng thời Lý ở Việt Nam)

Có bán nhiều nơi ở Hải ngoại do của giòng họ cũng được kế nghiệp Gia truyền, phát hành tại các quốc gia cư trú Hải Ngoại.

TAI NỘI QUỐC VN : Nam Ký : I083 A Đ.L. Hà Giang và 270 Rạch Cát (An Dương Vương). Cửa Hậu Giang Rạch Cát (Cây sậy SHELL Ngã Mũi tàu, Phú Lâm) Chợ Lớn, quận 6 SG — thơ từ bưu phiếu mua thuốc đề tên ông Quang Tỉnh.

600 hạt thuốc nhỏ
trong **1 viên**

Supercol

TENAMYD

* **Chống,**
CẢM CÚM và các chứng
XÔ MŨI * NGHỆT MŨI
bảo vệ quý vị suốt ngày và suốt đêm

CORNELL
UNIVERSITY
FEB 6. 1973
LIBRARY

PUBLISHED • KN SỐ 15/BYT/QCĐP

600 HẠT THUỐC NHỎ SẼ TAN DẦN
TRONG NGÀY ĐỂ tác dụng liên tục
bảo vệ sức khỏe của quý vị